

ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม

ของเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

Factors Affecting Farmers' Adoption of Crossbred Beef Cattle
in Amphoe Muang, Changwat Songkhla.

ปกรณ์ เอกปนิธานพงศ์

Pakorn Ekpanithanpong

เลขที่	SF197.Y 1/24 1539 R.2
Bib Key	120196
	19 S.A. 2543

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาการเกษตร

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Master of Science Thesis in Agricultural Development

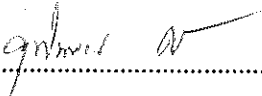
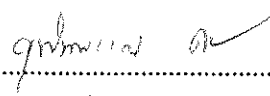
Prince of Songkla University

2539

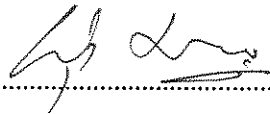
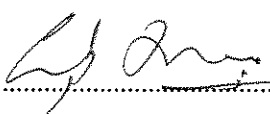
ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมของ
เกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
ผู้เขียน นายปกรณ์ เอกปณิชานพงศ์
สาขาวิชา พัฒนาการเกษตร

คณะกรรมการที่ปรึกษา

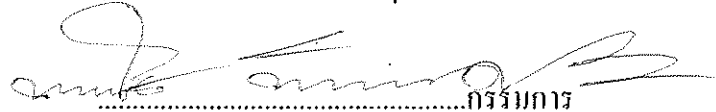
คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ .....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุพินพรรณ ศิริวิธานนุกูล)(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุพินพรรณ ศิริวิธานนุกูล)

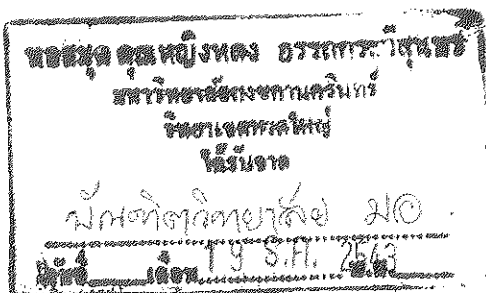
.....กรรมการ .....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์เกรียงศักดิ์ ป้ามรธา) (รองศาสตราจารย์เกรียงศักดิ์ ป้ามรธา)

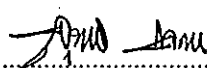
.....กรรมการ .....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุพินพรรณ ศิริวิธานนุกูล) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุพินพรรณ ศิริวิธานนุกูล)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ศิริจิต ทุ่งหว้า)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พาณิช กิณนิมิตร)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้นำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนการเกษตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โสคติพันธ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมของเกษตรกร
 อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ผู้เขียน นายปกรณ์ เอกปณิชานพงศ์

สาขาวิชา พัฒนาการเกษตร

ปีการศึกษา 2539

บทคัดย่อ

การศึกษครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ลักษณะพื้นฐาน ความสัมพันธ์ และผลของปัจจัยทางด้านสังคม การติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจ จิตวิทยา กับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เลี้ยงโคเนื้อลูกผสมที่ ตำบลเกาะแก้ว และตำบลทุ่งหวัง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จำนวน 151 ตัวอย่าง โดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นอย่างมีสัดส่วนจากประชากร 189 ราย

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อลูกผสมมีการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมในระดับปานกลาง ในกรณีวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางสถิติพบว่า การศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่ม การติดต่อสื่อสาร การเดินทางออกนอกถิ่นฐาน ขนาดเนื้อที่ถือครอง รายได้ของครอบครัว แรงงานในครอบครัว ภาวะการกู้ยืม ทัศนคติต่อการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม และแรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลมีผลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม สำหรับปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ อายุ และทัศนคติที่มีต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพบพบว่า มีปัจจัย 4 ประการ ที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม คือ ขนาดเนื้อที่ถือครอง การติดต่อสื่อสาร แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม และภาวะการกู้ยืม มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) 0.35

Thesis Title Factors Affecting Farmers' Adoption of Crossbred Beef Cattle
in Amphoe Muang, Changwat Songkhla.

Author Mr. Pakorn Ekpanithanpong

Major Program Agricultural Development

Academic Year 1996

Abstract

The objectives of this study were to investigate the social, communicative, economic and psychological characteristics of farmers who raised crossbred beef cattle; to identify correlation between these characteristics and their influences on the farmers' adoption of crossbred beef cattle. The study area was at Amphoe Muang Changwat Songkhla. A total of 151 out of 189 farmers were interviewed and selected using the proportion stratified random sampling method.

The results of this study indicated that the farmers displayed moderate adoption of crossbred beef cattle. In correlation analysis, the social, communicative, economic characteristics of farmers such as education, membership, awareness of relevant information, urban contact, farm holders size, family income, family labour, level of indeptedness, attitude towards the adoption of crossbred beef cattle and the level of motivation prior to raising crossbred beef cattle had a significant positive correlation with the adoption of crossbred beef cattle. However, the age of farmers and their attitude towards the livestock officers had no correlation with the adoption of crossbred beef cattle.

Multiple regression analysis revealed that farm holders' size, awareness of relevant information, level of motivation prior to raising crossbred beef cattle and the level of indeptedness significantly ($R^2 = 0.35$) affected the adoption of crossbred beef cattle.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยการได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุพินพรรณ สิริวิธานกุล ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์เกรียงศักดิ์ ปัทมรชา กรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยุพธนา สิริวิธานกุล กรรมการที่ปรึกษา ที่ให้คำแนะนำถึงวิธีการศึกษาและการจัดทำรายงานวิทยานิพนธ์ จึงขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้ และขอขอบคุณคณาจารย์ภาควิชาพัฒนาการเกษตรทุกท่าน คณะเจ้าหน้าที่สำนักงานปลุสสัตว์จังหวัดสงขลา สำนักงานปลุสสัตว์อ้อมทองนคร จังหวัดสงขลา และเกษตรกรตำบลเกาะมด็ด ตำบลทุ่งหวัง อ้อมทอง จังหวัดสงขลา ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษา

ขอโน้มรำลึกถึงพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ พี่ และน้องๆ ที่ได้ให้การสนับสนุนส่งเสริมให้มีการศึกษา ตลอดจนนางอุมฉิย์ เอกปดิธานพงศ์ ภรรยาผู้วิชัย คช.ฉัฐชาน เอกปดิธานพงศ์ คณ.อนันตญา เอกปดิธานพงศ์ บุตรของผู้วิชัย ที่ได้เสียสละและเป็นกำลังใจให้การศึกษสำเร็จด้วยดี สุดท้ายขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่สนับสนุนทุนการวิจัยครั้งนี้

ปกรณี เอกปดิธานพงศ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(3)
Abstract.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
รายการตาราง.....	(9)
รายการภาพประกอบ.....	(11)
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
2. การตรวจเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
การเลี้ยงไก่เนื้อและการสุขาภิบาล.....	4
ความหมายของการยอมรับและทฤษฎีการยอมรับ.....	10
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับ.....	11
ข้อจำกัดทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีผลต่อการยอมรับ.....	14
ช่องทางในการรับข่าวสาร.....	15
ทัศนคติ.....	16
แรงจูงใจ.....	20
แนวความคิดในการศึกษา.....	21
แบบจำลองแนวความคิดการศึกษา.....	26
สมมุติฐานในการศึกษา.....	28
3. วิธีการศึกษา.....	29
การเลือกสถานที่ทำการศึกษา.....	29
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	29
วิธีการในการรวบรวมข้อมูล.....	32

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การสร้างแบบสัมภาษณ์.....	32
การทดสอบแบบสัมภาษณ์.....	32
การรวบรวมข้อมูล.....	33
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
การนิยามศัพท์.....	36
4. สถานที่ทำการศึกษา.....	38
บทนำ.....	38
ที่ตั้งของสถานที่ศึกษา.....	38
ลักษณะภูมิประเทศ.....	40
การแบ่งเขตการปกครองและประชากร.....	40
การใช้ที่ดิน.....	43
แหล่งน้ำ.....	43
การประกอบอาชีพ.....	43
สถาบันและองค์กรในชุมชน.....	45
การเลี้ยงสัตว์.....	45
5. ผลการศึกษาและอภิปรายผล.....	47
ลักษณะโดยทั่วไปของปัจจัยทางด้านสังคม การติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจ จิตวิทยา การเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม และการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมของ เกษตรกรอำเภอเมืองจังหวัดสงขลา.....	47
ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมและการติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจ และ จิตวิทยากับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมทั้งหมด.....	84
การทดสอบสมมติฐาน.....	88
ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมและการติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจ และ จิตวิทยาของเกษตรกรทั้งหมดกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมแต่ละ วิทยาการ.....	92
ผลของปัจจัยด้านสังคมและการติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจและจิตวิทยา ของเกษตรกรทั้งหมดต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม.....	96
ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม.....	100

สารบัญ (ต่อ)

6. สรุปและข้อเสนอแนะ.....	101
วัตถุประสงค์และวิธีการศึกษา.....	101
ข้อผลการศึกษา.....	101
ข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา.....	103
บรรณานุกรม.....	106
ภาคผนวก.....	114
ภาคผนวก ก.....	115
ภาคผนวก ข.....	130
ภาคผนวก ค.....	141
ภาคผนวก ง.....	148
ประวัติผู้เขียน.....	164

รายการตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรแต่ละกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวนตามตำบล/ หมู่บ้าน อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา	30
2 ลักษณะทั่วไปของปัจจัยทางสังคมของเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้ออุกฤษม	48
3 การเป็นสมาชิกกลุ่ม	50
4 การติดต่อสื่อสาร	52
5 การเดินทางออกนอกถิ่นฐาน	54
6 ลักษณะโดยทั่วไปของปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้ออุกฤษม	57
7 มาตรฐานความเป็นอยู่	59
8 การมีสิ่งอำนวยความสะดวก	60
9 การมีเครื่องจักรกลทางการเกษตร	62
10 ทักษะคดีที่มีต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	64
11 ทักษะคดีที่มีต่อการเลี้ยงโคเนื้ออุกฤษม	69
12 แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้ออุกฤษม	74
13 ข้อมูลการเลี้ยงโค	76
14 อัตราการแพร่กระจายของการเลี้ยงโคเนื้ออุกฤษม	79
15 การยอมรับการเลี้ยงโคเนื้ออุกฤษมทั้งชุดของเกษตรกรทั้งหมด	81
16 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมและการติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจ และ จิตวิทยา กับ การยอมรับการเลี้ยงโคเนื้ออุกฤษมของเกษตรกรทั้งหมด	87
17 สรุปผล การทดสอบสมมติฐานของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับ การเลี้ยงโคเนื้ออุกฤษม	91
18 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมและการติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจ และ จิตวิทยา กับ การยอมรับการเลี้ยงโคเนื้ออุกฤษมของเกษตรกรทั้งหมดในแต่ละ วิทยาการ	93

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
19 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมและการติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจ และจิตวิทยากับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมแต่ละวิทยาการ และการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมทั้งหมด	94
20 ผลจากการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ ที่มีผลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม	99

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 สเกลระดับทัศนคติ	18
2 แบบจำลองในการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับ การเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม	27
3 ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างของเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อลูกผสมในเขต ตำบลเกาะแก้วและตำบลทุ่งหวัง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา	31
4 แผนที่อำเภอเมืองสงขลา	39
5 ภูมิประเทศตำบลเกาะแก้ว	41
6 ภูมิประเทศตำบลทุ่งหวัง	42
7 การใช้พื้นที่เพื่อการเกษตรของตำบลเกาะแก้วและตำบลทุ่งหวัง	44
8 ที่ตั้งของกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อลูกผสมของตำบลเกาะแก้วและตำบล ทุ่งหวัง	46
9 ช่วงของระยะเวลาการแพร่กระจายของการยอมรับการเลี้ยงโค เนื้อลูกผสม	78
10 กราฟเส้นพหุคูณที่มีนัยสำคัญทางสถิติของการยอมรับการ เลี้ยงโคเนื้อลูกผสม	98

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ได้มุ่งเน้นการปรับโครงสร้างการผลิตสาขาเกษตรให้สามารถขยายการผลิตให้ได้ในอัตราร้อยละ 3.4 ต่อปี โดยเน้นเป้าหมายที่จะเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเป็นหลักสำคัญ ส่วนหนึ่งของการขยายการผลิตนั้นได้มุ่งเน้นการปรับปรุงคุณภาพและเพิ่มปริมาณการผลิต ซึ่งมีมาตรการในการพัฒนา คือ ส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ และได้บรรจุโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อในแผนส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ของกรมปศุสัตว์ไว้ด้วย (กรมปศุสัตว์, 2537 : 2-6)

สำหรับการเลี้ยงโคเนื้อในประเทศไทยมีการเลี้ยงโคเนื้อพื้นเมืองเป็นส่วนมาก ถึงแม้โคเนื้อพื้นเมืองของไทยจะมีความทนทานต่อโรคและใช้งานได้ดีพอสมควร แต่ก็มีรูปร่าง คุณภาพ และอัตราการแลกเนื้อไม่ดีเท่าที่ควร รวมทั้งลูกโคที่ได้จะมีขนาดเล็กลงเรื่อยๆ กรมปศุสัตว์จึงได้มีการทดลองนำโคเนื้อพันธุ์ต่างประเทศ เช่น พันธุ์อเมริกันบราห์มัน และพันธุ์เจอร์ซีย์ชาร์โรเลส์ เข้ามาทดลองเลี้ยงเพื่อปรับปรุงพันธุ์โคเนื้อที่เหมาะสมกับประเทศไทย ตามสถาบันบำรุงพันธุ์สัตว์ทั่วประเทศ จากผลการดำเนินการปรับปรุงพันธุ์โคเนื้อของกรมปศุสัตว์ ตั้งแต่ปีพ.ศ.2497 ถึงปัจจุบัน กรมปศุสัตว์ได้ยึดโคเนื้อพันธุ์บราห์มันเป็นหลักในการปรับปรุงพันธุ์โค เพราะเป็นโคเนื้อที่มีความทนทานต่อสภาพดินฟ้าอากาศของประเทศไทย ทนต่อโรคระบาด และเจริญเติบโตได้ดี (สุวิทย์ ผลลาภ, 2537 : 16) นอกจากนี้กรมปศุสัตว์ที่เป็นหน่วยงานในการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อแล้ว ยังมีหน่วยงานอื่นที่ดำเนินการอยู่เช่นกันคือ กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ กรมการสัตว์ทหารบก สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท นิคมสร้างตนเอง มหาวิทยาลัย และวิทยาลัยต่างๆ ตลอดจนบริษัทเอกชนและผู้ที่มีมุ่งหวังส่งสัตว์ออกต่างประเทศ

ถึงแม้ว่าทุกฝ่ายได้เล็งเห็นความสำคัญของการเลี้ยงโคและการปรับปรุงพันธุ์โคมากขึ้นก็ตาม แต่การเลี้ยงโคก็ยังไม่เจริญรุดหน้าไปตามความมุ่งหมาย การเลี้ยงโคเนื้อของไทยส่วนใหญ่เลี้ยงโดยเกษตรกรรายย่อยและเป็นโคพื้นเมือง รวมทั้งยังไม่มี การดำเนินงานในรูปแบบของการค้าอย่างจริงจัง เนื่องจากต้องใช้งบลงทุนค่อนข้างสูง การพัฒนาการผลิตยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร (อำนาจ ราชศิลา, 2538 : 44)

กรมปศุสัตว์ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบโดยตรงในการส่งเสริมการเลี้ยงโคนเนื้อได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาการเลี้ยงโคนเนื้อ และการปรับปรุงพันธุ์โคนเนื้อ จึงเป็นนโยบายที่จะส่งเสริมการเลี้ยงโคนเนื้อโดยมีการปรับปรุงพันธุ์โคให้ดีขึ้น เพิ่มปริมาณการผลิต ลดต้นทุนการผลิต และผลิตให้เพียงพอกับความต้องการภายในประเทศ (กรมปศุสัตว์, 2537 : 3-1) โดยเริ่มจากการจัดให้มีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนเนื้อขึ้นและเข้าสมาชิกสมาคมในรูปของการให้พ่อโคนเนื้อพันธุ์ต่างประเทศคุณภาพสูง หรือ การผสมเทียมฟรี โดยใช้น้ำเชื้อของพ่อโคนเนื้อคุณภาพดีจากต่างประเทศ รวมทั้งการให้คำแนะนำความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงโคที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อให้ได้โคพันธุ์ลูกผสมที่มีขนาดใหญ่ เจริญเติบโตได้รวดเร็ว ใช้เวลาในการเลี้ยงน้อยลง เกษตรกรมีรายได้น่าพอใจขึ้น ในการปรับปรุงพันธุ์โคนเนื้อกรมปศุสัตว์ได้ยึดพันธุ์บราห์มันเป็นหลัก ทั้งนี้อาจจะมีพันธุ์อื่นๆ เช่น ชาร์โรลส์ ซิมเมนทอล แครนนาสเตอร์ เป็นต้น ใช้ในการปรับปรุงพันธุ์โคร่วมด้วย (กรมปศุสัตว์, 2537 : 6)

จังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดหนึ่งที่รับนโยบายของกรมปศุสัตว์มาปฏิบัติโดยส่งเสริมให้เกษตรกรได้พัฒนาในการปรับปรุงพันธุ์โคนเนื้อแล้วนั้น ได้ประสบปัญหาและอุปสรรคหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่กีดกันกับเกษตรกรในด้านของการยอมรับการเลี้ยงโคนเนื้อลูกผสม ซึ่งจากการสังเกตและพูดคุยกับเกษตรกรบางราย พบว่า เกษตรกรมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเลี้ยงโคนเนื้อลูกผสมหลายประการ เช่น ลักษณะของโค การคลอดยาก เนื้อเหลว กระจกใหญ่ ต้องมีเนื้อที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ เกษตรกรขาดทักษะ ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการเลี้ยงโคนเนื้อขาดความกระตือรือร้นและขาดเงินทุน เป็นต้น ถึงแม้ว่านางปศุสัตว์อำเภอเมือง จังหวัดสงขลาได้พยายามแก้ปัญหาต่างๆ โดยการผสมเทียมหรือใช้พ่อโคพันธุ์คุณภาพ เป็นระยะเวลาประมาณ 10 ปี แต่เกษตรกรก็ยังเลี้ยงโคนเนื้อลูกผสมน้อยมาก สำหรับปัญหาดังกล่าว ยังไม่มีผู้ใดได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกรยอมรับการเลี้ยงโคนเนื้อลูกผสมมาก่อน ด้วยเหตุนี้จึงเป็นจุดเริ่มต้นแนวคิดที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับของเกษตรกรในการเลี้ยงโคนเนื้อลูกผสม ซึ่งคาดว่าผลของการศึกษานี้จะสามารถนำไปปรับปรุงและส่งเสริมเกษตรกรที่มีสภาพคล้ายคลึงกันให้มีการยอมรับการเลี้ยงโคนเนื้อลูกผสมมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปทางสังคมและการติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจ จิตวิทยา และการยอมรับของเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อลูกผสม

2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมและการติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจ และจิตวิทยากับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม

2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม

2.4 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะจากเกษตรกรในการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

3.1 เป็นแนวทางให้หน่วยงานของกรมปศุสัตว์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม

3.2 สามารถใช้เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมในอนาคต ของกรมปศุสัตว์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.3 สามารถนำผลการศึกษาที่ได้ ไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่ที่มีสภาพใกล้เคียงกัน

บทที่ 2

การตรวจเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบแนวคิดของการศึกษา โดยได้จำแนกการตรวจเอกสารออกเป็นส่วนต่างๆ ดังนี้

1. การเลี้ยงโคนเนื้อและการสุขาภิบาล
2. ความหมายของการยอมรับและทฤษฎีการยอมรับ
3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับ
4. ข้อจำกัดทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีผลต่อการยอมรับ
5. ช่องทางในการรับข่าวสาร
6. ทักษะคิด
7. แรงจูงใจ
8. แนวความคิดในการวิจัย

1. การเลี้ยงโคนเนื้อและการสุขาภิบาล

ตรีพล เกษะจิตต์ (2527 : 319-324) กล่าวว่า การเลี้ยงโคนเนื้อที่ผู้เลี้ยงจะต้องปฏิบัติ ดังต่อไปนี้ คือ โคนที่จะเลือกไว้เป็นโคนพันธุ์นั้นต้องมีลักษณะดีแข็งแรงสมบูรณ์ การสืบพันธุ์ปกติ ตรวจสอบน้ำซีกของโคนพันธุ์บ่อยๆ โคนที่จะถูกฝูงมีน้ำซีกคุณภาพดี มีเปอร์เซ็นต์สุจิ มีชีวิตสูง การตรวจสอบโคนจะทำให้เรารู้ว่าโคนตัวใดเป็นแม่พันธุ์ หรือใช้ผสมพันธุ์ไม่ได้ นอกจากนี้ทำการตรวจสอบโรคที่เกี่ยวข้องกับการสืบพันธุ์ เช่น โรคเม็ทริคติดต่อ โรคมดลูกอักเสบ ในแม่โค ฯลฯ โคนตัวใดเป็นโรคควรคัดออกจากฝูงไป ให้อาหารให้พอเพียงต่อความต้องการของร่างกายของแม่โค ถ้าหากอาหารที่ให้ไม่ปริมาณไม่เพียงพอกับความต้องการของแม่โค สิ่งแรกที่พบก็คือแม่โคจะเป็นสัดช้ากว่าที่กำหนด ถ้าระดับโปรตีนและพลังงานต่ำเกินไป จะทำให้แม่โคไม่เป็นสัดเลย ควรหลีกเลี่ยงการผสมโคในน้ำร้อนเพราะในช่วงที่มีอากาศร้อนจะทำให้ประสิทธิภาพการผสมพันธุ์ลดลงทั้งในตัวผู้และตัวเมีย ดังนั้น ในระหว่างนี้ควรให้การดูแลอย่างใกล้ชิดด้วย ทำการตรวจสอบว่าแม่โคตั้งท้องหรือไม่ว่า หลังจากทำการผสมแม่โคแล้ว 2-4 เดือน การเลี้ยงโคนพันธุ์นั้นและลูกผสม ผู้เลี้ยงควรจะให้อาหารมากกว่าโคนพื้นเมือง เพราะโคดังกล่าวมี

การให้นมและให้น้ำน้อยกว่าโคพื้นเมือง จึงมีความต้องการอาหารมากกว่าปกติ ถ้าหากผู้เลี้ยงให้อาหารไม่พอจะทำให้เปอร์เซ็นต์การให้ลูกลดลง ต้องวางแผนการเลี้ยงดู การให้อาหาร การป้องกันโรค การผสมพันธุ์ และการคัดเลือกให้ลูกต้องตามหลักวิชาการ จะทำให้ผู้เลี้ยงได้ลูกโคเปอร์เซ็นต์สูงกว่าการเลี้ยงโคแบบปล่อยตามธรรมชาติ ต้องมีการให้พันธุ์ประวัติ และสถิติต่างๆ ของโคทั้งฝูงและโคแต่ละตัวด้วยการบันทึกข้อมูลต่างๆ ที่ควรทำได้แก่ พันธุ์ประวัติของโคแต่ละตัว น้ำหนักแรกคลอด น้ำหนักข่านม น้ำหนักเมื่อ 1 ปี หรือ 1 ปีครึ่ง โรคและการเจ็บป่วยต่างๆ อัตราการผสมติด เปอร์เซ็นต์ลูกโคมีชีวิตจนถึงข่านม ฯลฯ เพื่อที่จะทำให้ผู้เลี้ยงได้รับความสะดวกและความแม่นยำในการคัดโคที่ไม่คัดออกจากฝูง และเก็บโคที่ดีเอาไว้ ซึ่งก็จะทำให้ฝูงโคของเราได้รับการปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น .

ในการเลี้ยงโคเมื่อเพื่อผลิตลูกโคจำหน่ายไปว่าจะจำหน่ายในแบบพันธุ์แท้ ลูกผสมหรือโคพื้นเมืองนั้น สิ่งสำคัญที่สุดก็คือทำอะไรจึงจะโคมีอัตราผสมติด และให้ลูกมีชีวิตจนถึงอายุข่านมมากที่สุด นั้นหมายถึง การได้กำไรหรือขาดทุนของผู้เลี้ยง การที่แม่โคจะให้ลูกได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ความสมบูรณ์เกี่ยวกับอวัยวะสืบพันธุ์ ความถูกต้องของการผสม การปราศจากโรคต่างๆ ตลอดจนถึงความถูกต้องในการเลี้ยงดู และการให้อาหาร ซึ่งปัจจัยดังกล่าวแต่ละอย่างมีความสำคัญด้วยกันทั้งสิ้น

สายพันธ์ ทัศนศรี (2524 : 2-3) กล่าวว่า การพัฒนาอุตสาหกรรมการเลี้ยงสัตว์จะได้ผลดีถ้า (1) มีการปรับปรุงพันธุกรรมของสัตว์ที่เลี้ยง (2) มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อม สุขภาพของสัตว์ และ (3) มีการปรับปรุงปริมาณและคุณภาพของพืชอาหารสัตว์ซึ่งทั้ง 3 ประการดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่ง

1.1 การผสมพันธุ์

1.1.1 ข้อแนะนำเกี่ยวกับการผสมพันธุ์

กองส่งเสริมการปศุสัตว์ (2527 : 2-3) ได้แนะนำการผสมพันธุ์โคเนื้อ ดังนี้

1.1.1.1 โคพ่อพันธุ์ควรมีอายุอย่างน้อย 2 ปี มีสุขภาพสมบูรณ์ และถ้าพ่อโคอายุ 18-24 เดือน ควรใช้ผสมกับแม่โคไม่เกินเดือนละ 10-12 ตัว

1.1.1.2 โคพ่อพันธุ์อายุ 3 ปีขึ้นไป อาจใช้คุมฝูง 1 ตัวต่อแม่โค 25-30 ตัว ทั้งนี้ต้องมีแปลงหญ้าที่สมบูรณ์ด้วย หากมีแม่โคเป็นฝูงใหญ่ๆ ก็ต้องใช้พ่อพันธุ์หลายตัว คือ ใช้พ่อพันธุ์ 1 ตัวต่อแม่โค 12-15 ตัว

1.1.1.3 ระยะเวลาการคุมฝูงนาน 60-120 วัน ติดต่อกันไปแล้วจึงนำพ่อโคออกไปพักฟื้นชั่วคราว

1.1.1.4 โคนสาวที่ใช้ผสมพันธุ์ ควรรับการผสม เมื่ออายุ 18-21 เดือน แต่อย่างไรก็ตามควรพิจารณาความสมบูรณ์ของโคด้วยคือควรมีน้ำหนักไม่น้อยกว่า 250-280 กิโลกรัม สำหรับโคพันธุ์บราห์มัน

1.1.1.5 แม่โคที่ใช้ผสมพันธุ์ควรมีสภาพสมบูรณ์ปานกลาง อย่างเลี้ยงให้อ้วนเกินไปจะผสมติดยาก

1.1.1.6 แม่โคจะเป็นสัดทุกๆ รอบ 21 วัน และจะเป็นสัดนานไม่เกินครั้งละ 24 ชั่วโมง

1.1.1.7 เมื่อแม่โคเป็นสัดให้นำพ่อโคไปผสมทันที ถ้าแม่โคไม่เป็นสัดอีกแสดงว่าผสมติดแล้ว

1.1.1.8 ควรผสมแม่โคในระหว่างกลางเดือน พฤษภาคม ถึงสิงหาคม เพื่อให้ตกลูกก่อนฤดูประมาณ 2 เดือน แม่โคจะอุ้มท้องประมาณ 280-285 วัน จึงคลอดลูก

1.1.1.9 ควรรอให้แม่โคมีร่างกายสมบูรณ์เต็มที่เสียก่อน จึงค่อยทำการผสมใหม่ โดยมากหลังจากคลอดลูกแล้ว 50 วันขึ้นไปถึงภายใน 90 วัน

1.1.1.10 กัดแม่โคตัวที่ผสมติดยากหรือตัวโคไม่ติดต้องกัดออกเสีย ไม่ควรเลี้ยงไว้เพราะเปลืองอาหารและสถานที่เลี้ยง

1.1.1.11 แม่โคที่อยู่ในระยะตั้งท้องควรรักษาอาหารผสมและอาหารประทังความสมบูรณ์

1.1.2 ประเภทของการผสมพันธุ์

สว่าง อังกุโร และ ศุภะ (2532 : 27-28) กล่าวว่า การผสมพันธุ์ในโคนั้นมีอยู่ 3 วิธีคือ การจูงเข้าผสม การปล่อยให้กุ่มฝูงในทุ่งหญ้า และการผสมเทียม

1.1.2.1 การจูงเข้าผสม ได้แก่ การจูงแม่โคมาไว้เพื่อโคผสม ผู้เลี้ยงจะต้องทำคอกพ่อโคไว้แยกต่างหากจากแม่โค เวลาแม่โคตัวใดเป็นสัดก็นำแม่โคตัวนั้นไปขังรวมกับพ่อโคหรือจูงเข้าไปหาพ่อโค คอยจนกว่าพ่อโคจะผสมได้ 1-2 ครั้ง แล้วค่อยแยกแม่โคออกไป

1.1.2.2 การปล่อยให้กุ่มฝูงในแปลงหญ้า โดยใช้พ่อโคกุ่มฝูง วิธีนี้เหมาะสำหรับใช้กับฟาร์มที่เลี้ยงแม่โคจำนวนมากๆ ตั้งแต่ 20 ตัวขึ้นไป โดยปกติจะกำหนดให้พ่อโคในสัดส่วนที่พอเหมาะกับแม่โค ดังนี้ (1) พ่อโคอายุ 2 ปี - 2 ปีครึ่ง 1 ตัว กุมแม่โค 12-25 ตัว (2) พ่อโคอายุ 3 ปีขึ้นไป 1 ตัว กุมแม่โค 25-30 ตัว

1.1.2.3 การผสมเทียม โดยเจ้าหน้าที่ผสมเทียมของกรมปศุสัตว์ จะนำน้ำเชื้อพ่อพันธุ์ไปฉีดให้แก่แม่โคหรือโคสาวที่เป็นสัด ซึ่งจะช่วยให้โคเมียที่ได้รับการฉีดน้ำเชื้อผสมพันธุ์แล้วมีโอกาสตั้งท้องและคลอดลูกได้ วิธีนี้มีข้อดีหลายอย่างคือ ไม่ต้องเลี้ยงดูพ่อโค ไม่เปลืองอาหาร

และแรงงาน นอกจากนี้ยังรู้วันผสมและวันคลอด ซึ่งจะทำได้สามารถเตรียมดูแลแม่โคตอนจะคลอดลูกได้

1.2 โรงเรือนโคเนื้อ

สว่าง อังกูโร และ ผดุง สุตชะ (2532 : 30-33) กล่าวว่า สถานที่ตั้งของโรงเรือนควรสร้างในแนวทิศตะวันออก ทิศตะวันตก เพื่อหลบแดดร้อนในตอนบ่าย พื้นคอกหรือพื้นของโรงเรือน ควรเป็นที่สูงน้ำท่วมไม่ถึง เพื่อสะดวกในการทำความสะอาดและการระบายน้ำ นอกจากนี้ ควรจะต้องมีหลังคาที่จะหลบฝนได้ทุกวันด้วย เพราะโคไม่ชอบฝน โรงเรือนที่จำเป็นสำหรับเลี้ยงโคมีดังนี้

1.2.1 คอกพักโค โดยทั่วไปแล้วการสร้างจะต้องมีหลังคาที่แคบกว่าคอกเล็กน้อย ส่วนหนึ่งและอีกส่วนหนึ่งจะเป็นที่โล่งแจ้งมีรั้วกั้นเป็นสัดส่วน การก่อสร้างคอกพักโคมักจะทำเป็นแบบถาวร แข็งแรง ทนทาน พื้นที่ทำโดยได้หลังคาจะต้องสูงลาดตามเล็กน้อยไปสู่ที่โล่งแจ้ง และออกสู่ภายนอกของคอก ทั้งนี้เพื่อจะช่วยให้สิ่งขับถ่ายสามารถระบายออกสู่ภายนอกของคอกได้สะดวกขึ้น บริเวณภายในคอกจะต้องมีรางใส่หญ้าแห้ง รางใส่มูลธาตุ และรางอาหาร ส่วนที่โล่งแจ้งจะต้องมีรางใส่หญ้าสดหรือหญ้าหมักและมีที่ให้น้ำโคด้วย

1.2.2 คอกกักโค คอกกักที่จะสร้างนั้นจะต้องมีระบบการปฏิบัติงานที่สะดวก แข็งแรงมีขนาดพอเพียงกับจำนวนโค ต้องง่ายและสะดวกต่อการปฏิบัติงาน สร้างอยู่ใกล้ๆ กับทุ่งหญ้าที่ปล่อยโคเข้าไปเลี้ยง

1.2.3 คอกกักกันโคหรือคอกโคเจ็บป่วย ลักษณะของคอกหรือโรงเรือนนี้จะมีหลังคาที่แคบกว่าคอกได้ ภายในคอกจะแบ่งออกเป็นคอกเล็กๆ ขนาดกว้าง 3 เมตรและยาว 3 เมตร (สำหรับแยกขังสัตว์ป่วยเป็นรายตัว) แต่ด้านเป็นโคตัวใหม่หรือฝูงใหม่ก็สร้างไว้มีขนาดพอเหมาะ กับจำนวนโคที่จะนำมาเลี้ยงกักกัน เพื่อใช้เป็นที่สังเกตโรคและการป่วยของสัตว์และการรักษาพยาบาลสัตว์ คอกนี้จะต้องสร้างไว้ห่างจากคอกพักสัตว์และคอกกักคอกผสมถาวร เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรคที่อาจจะเกิด

1.2.4 ที่กำบังแดดและฝน ในคอกทุกคอกควรมีที่กำบังแดดและฝน ซึ่งอาจสร้างเองหรือปลูกต้นไม้ที่เจริญเติบโตได้เป็นร่มเงาที่แคบ ก็จะช่วยให้ความร้อนเย็นแก่คอกและโคได้มาก

1.3 อาหารและพืชอาหารสัตว์สำหรับโคเนื้อ

1.3.1 ประเภทของอาหารสัตว์

สว่าง อังกูโร และ ผดุง สุตชะ (2532 : 14) กล่าวว่าอาหารสัตว์แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1.3.1.1 อาหารหยาบ หมายถึง อาหารที่มีเยื่อใยสูง มีโภชนะที่ย่อยได้ต่ำ ได้แก่ ต้นและใบพืชซึ่งใช้เป็นอาหารหลักของโค กระบือ แพะ แกะ ได้แก่ พวงหรีดและพืชตระกูลถั่วชนิดต่างๆ

1.3.1.2 อาหารข้น หมายถึง อาหารที่มีเยื่อใยต่ำ แต่มีโภชนะที่ย่อยได้สูง เป็นอาหารหลักของสัตว์กระเพาะเคี้ยว เช่น สุกร ไก่ และเป็ด ได้แก่ อาหารพวก คาร์โบไฮเดรตสูง ซึ่งให้พลังงานแก่สัตว์ ได้แก่ ข้าวโพด รำ ปลายข้าว มันสำปะหลัง อาหารพวกโปรตีนสูง เสริมสร้างการเจริญเติบโตและช่วยซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอ ได้แก่ กากถั่วต่างๆ กากเมล็ดฝ้าย ปลาป่น กากเมล็ดธัญพืช กากมะพร้าว อาหารพวกแร่ธาตุ เช่น กระดุกป่น เปลือกหอย เกลือแกง พวกเสริมวิตามิน เช่น น้ำมันตับปลา และวิตามินสังเคราะห์ต่างๆ ตลอดจนสารเสริมอาหารที่ช่วยทำให้คุณภาพของอาหารสูงขึ้น เช่น ยาปฏิชีวนะหรือฮอร์โมนต่างๆ

1.3.2 อาหารสัตว์สำหรับโคสาว

ตรีพล เจาะจิตต์ (2527 : 322-324) กล่าวถึงอาหารสำหรับโครุ่นสาวเพื่อเตรียมไว้เป็นแม่พันธุ์ ดังนี้คือ

1.3.2.1 หุ่นหญ้า หุ่นหญ้าคุณภาพดีนับว่าเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญและประหยัดที่สุดของโครุ่นสาว การให้หญ้าหรืออาหารหยาบแก่โครุ่นสาวในทางปฏิบัติจริงๆ แล้วที่ปล่อยให้โคกินหญ้ากินเองอย่างเต็มที่และอิสระในหุ่นหญ้า การเลี้ยงโครุ่นสาวโดยวิธีขังในคอกและคัดหญ้ามาให้โคกิน นับว่าเป็นวิธีที่ไม่ประหยัดและบางโอกาสโคอาจจะได้กินหญ้าไม่พอเพียง

1.3.2.2 การให้อาหารข้นเสริมแก่โครุ่นสาว ผู้เลี้ยงควรจะให้อาหารข้นเสริมแก่โครุ่นสาวหรือไม่นั้นหรือจะให้จำนวนเท่าใดนั้น ต้องพิจารณาปัจจัยดังต่อไปนี้ประกอบคือ อายุ ขนาด สภาพของโค คุณภาพและปริมาณของอาหารหยาบที่โคได้รับ

1.3.2.3 อาหารพวกแร่ธาตุและวิตามิน โครุ่นสาวที่เลี้ยงในหุ่นหญ้ามีความจำเป็นจะต้องให้โคได้รับแร่ธาตุอย่างพอเพียง โครุ่นสาวที่รับพวกแร่ธาตุ จะมีอัตราการเจริญเติบโตสูงกว่า มีเปอร์เซ็นต์การตายของลูกต่ำกว่าและ เปอร์เซ็นต์การอยู่รอดของลูกโคจนถึงอายุขยายนมสูงกว่า การให้แร่ธาตุอาจทำได้โดยการใช้ก้อนแร่ธาตุผสมเป็นแท่งตั้งไว้ให้โคกินในโรงเรือนหรือในหุ่นหญ้า

กองส่งเสริมการปศุสัตว์ (2527 : 1) แนะนำว่าหญ้าเป็นอาหารที่สำคัญที่สุดสำหรับโคจึงต้องมีการเตรียมแปลงหญ้าสำหรับให้โคกินและเตรียมสำรองไว้ให้กินในฤดูแล้ง หญ้าที่ปลูกควรเลือกชนิดที่ปลูกง่ายโคชอบกิน ตัดไว้จำนวนมาก มีคุณค่าทางอาหารสูง และอาหารที่ควรเสริมให้แก่โคคือ อาหารข้นหรือแร่ธาตุ เพราะหากโคไม่ได้กินอาหารพวกแร่ธาตุจะมีผลทำให้แม่โคไม่ยอมเป็นสัด ผสมไม่ค่อยติด ในโคพ่อพันธุ์ถ้าได้รับแร่ธาตุไม่เพียงพอก็จะทำให้การ

ผสมพันธุ์ต่ำ โคอ้อจะเมื่ออาหาร ผอมลงและไม่สามารถใช้ประโยชน์จากอาหารได้เต็มที่ โค
ทุกตัวควรได้รับอาหารแร่ธาตุพื้นฐาน โดยให้กระดูกป่น 3 ส่วน เกลีสุนทร (ป่น) 1 ส่วน

สุรชัย ชกศรีรัตน์ (2525 : 118) กล่าวว่าในการเลี้ยงโคนี้โคนั้น สามารถนำไปเปรียบ
ไว้กับกิมมแทนโปรตีนได้และเป็นที่มีนิยมนำมาก เนื่องจากโปรตีนมีราคาแพง แต่ยูเรียเป็นพืชต่อสัตว์
ถ้ากินเข้าไปมากกว่าปกติ โดยมีอาหารชักรกระดูก น้ำลายฟูมปาก และล้มตายในระยะเวลาอันสั้น
การให้ยูเรียควรใส่ลงในอาหารไม่เกิน 1% ของส่วนผสมอาหารขึ้นและไปควรกินกว่า 2.5-3.0%
ของจำนวนที่มีอยู่ในอาหารทั้งหมด

1.4. โรคและการป้องกันโรคโคน

ศรเทพ คุ้มวาสร (2524 : 66-67) กล่าวเกี่ยวกับโรคที่สำคัญๆ ของโคนี้อรวมทั้ง
การป้องกัน ดังนี้

1.4.1 โรคปากและเท้าเปื่อยใช้วัคซีน 3 ชนิด คือ Type A, O & Asia I ให้คุ้ม
กันประมาณ 6 เดือน ควรฉีดวัคซีนป้องกันในเดือนเมษายนและตุลาคมทุกปีโดยเริ่มฉีดเมื่ออายุได้
ประมาณ 6-7 เดือน

1.4.2 โรคเฮโมรายิกเซฟติกซีเมีย หรือโรคคอนวมกุ่มก้นนาน 6 เดือน ฉีดในเดือน
เมษายนและตุลาคมของทุกปี

1.4.3 โรคแอนแทรกซ์ ฉีดประมาณเดือนเมษายน คุมได้นาน 1 ปี ฉีดเมื่อมีอายุ 6-7
เดือน

1.4.4 โรคบรูเซลโลซิส หรือโรคมะเร็งติดต่อชนิดสตรีม 19 ฉีดในลูกโคเพศเมียอายุ
ระหว่าง 3-6 เดือน คุมโรคได้ถึงอายุ 6-7 ปี

1.4.5 การป้องกันโรคพยาธิภายในได้แก่ พยาธิตัวกลม ตัวแบน และพยาธิใบไม้
อัตราการเป็นโรคนี้อาจมีความรุนแรงแตกต่างกันไปตามอายุของสัตว์ ส่วนมากลูกโคอายุแรกเกิดถึง 3
เดือนแรกมักมีพยาธิตัวกลมอยู่มาก ควรให้ยาถ่ายพยาธิในระยะ 1 เดือนแรกและทุก 3 เดือนจน
ครบ 1 ปี ยาถ่ายพยาธิตัวกลมควรใช้ ไทอานเบนดาโซล เมินเบนดาโซล ส่วนพยาธิใบไม้ให้ใช้
ยาฟอกซาไรด์ 25%

1.4.6 การป้องกันโรคพยาธิภายนอก ซึ่งพบเสมอในโคนี้อได้แก่ พวกแมลงวันคอก
แมลงวันใหญ่ และเห็บโตขนาดต่างๆ กัน สัตว์ภายนอกพวกนี้จะดูดเลือดทำให้เกิดความทุกข์ทรมาน
ทางด้านสุขภาพและความสมบูรณ์พันธุ์ เกิดผิวหนังอักเสบ และเป็นตัวแพร่โรค การป้องกันให้
ยาฉีดหรือพ่นหรืออาบน้ำให้แก่โคทุกสัปดาห์ติดต่อกัน 3-4 ครั้ง จนสามารถกำจัดเห็บและแมงได้หมด
ยาที่ใช้ คือ กลอเดน 40% น้ำหนัก/ปริมาตร

2. ความหมายของการยอมรับและทฤษฎีการยอมรับ

คิมรอก อุกห์ร่าห์ (2524 : 101) ได้ให้ความหมายของกระบวนการยอมรับว่า เป็นกระบวนการทางจิตใจของบุคคลแต่ละคนที่เริ่มตั้งแต่การรับรู้ข่าวสาร เกี่ยวกับนวัตกรรม หรือเทคโนโลยีหนึ่งๆ ไปจนถึงการยอมรับเทคโนโลยีนั้นอย่างเปิดเผย ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน พอสรุปได้ดังนี้ คือ

ขั้นที่ 1 การตื่นตัวในการรับข่าวสาร (awareness) เป็นขั้นที่เริ่มแรกที่จะนำไปสู่การยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งใหม่ๆ วิธีการใหม่ๆ ขั้นนี้เป็นขั้นที่บุคคลเริ่มรับรู้หรือตื่นตัวในสิ่งใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพหรือกิจกรรมของเขา แต่ยังไม่ได้ข่าวสารไม่ครบถ้วน

ขั้นที่ 2 การสนใจ (interest) เป็นขั้นที่เริ่มมีความสนใจแสวงหารายละเอียดเกี่ยวกับนวัตกรรมใหม่ๆ เพิ่มเติม และนำรายละเอียดที่ได้ไปสมมติฐานกับความรู้และประสบการณ์เก่าของตน

ขั้นที่ 3 การประเมินผล (evaluation) บุคคลจะประเมินว่านวัตกรรมนั้น เมื่อนำไปใช้แล้วจะแก้ปัญหาหรือทำให้กิจกรรมของเขาดีขึ้นหรือไม่

ขั้นที่ 4 การทดลองขนาดเล็ก (trial) บุคคลจะทำการทดลองในขนาดจำกัดว่าจะเป็นไปได้ตามที่คาดหวังหรือไม่ แต่ในบางครั้งขั้นตอนนี้อาจถูกข้ามไปขั้นที่ 5 เลยก็ได้

ขั้นที่ 5 การยอมรับ (adoption) บุคคลจะยอมรับการปฏิบัตินั้นไปทำอย่างเต็มที่ตามที่ตนคิดว่าจะได้รับประโยชน์มากที่สุด แต่การปฏิบัติสืบเนื่องนามักไถ่โทษนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง

โรเจอร์ส และ ชูมเมอร์ (Rogers and Shoemaker, 1971 : 103) ได้เสนอกระบวนการตัดสินใจรับปฏิบัติแนวความคิดใหม่ (innovation decision process) โดยแบ่งขั้นตอนออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นความรู้ (knowledge) ขั้นชักชวน (persuasion) ขั้นตัดสินใจ (decision) และขั้นยืนยัน (confirmation)

เกรียงศักดิ์ ปัทมรชชา (2533 : 111-112) กล่าวว่าขั้นตอนของกระบวนการยอมรับมีความสัมพันธ์กับการใช้ช่องทางในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งพบอยู่เสมอว่าในระยะต้นตัวและการให้ความสนิใจนั้น โสคัทสนูปกรณจะมืบทบาทสำคัญ แต่พอถึงขั้นตอนของการประเมินผลและการทดลอง เพื่อน เพื่อนบ้าน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะมีบทบาทสำคัญที่จะสร้างความมั่นใจในการยอมรับ ในขั้นตอนสุดท้ายคือการปฏิบัติ ประสบการณ์ในตัวบุคคลจะเป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับเพื่อน เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมจะเข้ามามืบทบาทเกื้อหนุนที่สำคัญ

8. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับ

8.1 ลักษณะของนวัตกรรม

ไลออนเบอร์เกอร์ (Lionberger, 1960 : 124-134) กล่าวถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลให้บุคคลยอมรับง่ายหรือยาก เร็วหรือช้า ขึ้นอยู่กับลักษณะของนวัตกรรมดังนี้ คือ

3.1.1 ข้อดีของงานที่เทียบเคียงได้ (relative advantage) หมายถึง เทคนิควิทยาการใหม่หรือของใหม่ดีกว่าของเก่าเมื่อเปรียบเทียบกัน

3.1.2 สอดคล้องกับความคิดเห็นของตน (compatibility) หมายถึง วิทยาการใหม่มีความสอดคล้องกับค่านิยมและประเพณีในจิตใจของผู้ยอมรับ

3.1.3 ความยุ่งยากซับซ้อน (complexity) หมายถึง วิทยาการใหม่นั้นไม่ยุ่งยากซับซ้อนต่อการทำความเข้าใจและการนำไปใช้

3.1.4 สามารถแยกย่อยเป็นส่วนได้ (devisibility) หมายถึง ระดับที่ผลของวิทยาการแทนใหม่สามารถจะแยกย่อยเป็นส่วนๆ และแพร่กระจายถ่ายทอดถึงผู้อื่นได้

8.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับ

คิเรก ฤกษ์หว่าย (2527 : 57-62) ได้กล่าวว่า การยอมรับเทคโนโลยีหรือการปฏิบัติทางการเกษตรนั้นมีปัจจัยเกี่ยวข้องอยู่หลายประการ คือ

3.2.1 ปัจจัยที่เป็นเงื่อนไข หรือสภาวะการตั้ง โดยทั่วไป ประกอบด้วย

3.2.1.1 สภาพทางเศรษฐกิจ ที่มีผลต่อการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่ต่างกัน ได้แก่ เกษตรกรที่ถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินมากกว่า เกษตรกรที่มีที่ทำกินในที่ดินมากกว่า เกษตรกรที่มีรายได้มากกว่า ปัจจัยแต่ละอย่างเหล่านี้จะส่งผลให้มีแนวโน้มต่อการยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้ง่ายกว่าและเร็วกว่าเกษตรกรที่มีสิ่งเหล่านี้อยู่น้อย

3.2.1.2 สภาพสังคมและวัฒนธรรม มีส่วนเกี่ยวข้องกับการยอมรับช้าหรือเร็วมีหลายประการ เช่น มวลชนที่อยู่ในชุมชนหรือสังคมที่รักษานขนบธรรมเนียมประเพณีเก่าๆ อย่างเคร่งครัดมากกว่า มีค่านิยมและความเชื่อที่เป็นอุปสรรคต่อการนำการเปลี่ยนแปลงมากกว่า มีผลให้เกิดการยอมรับการนำการเปลี่ยนแปลงที่ช้าลงและยอมรับวิทยาการใหม่ๆ ในปริมาณที่น้อยกว่า

3.2.1.3 สภาพภูมิศาสตร์ มีส่วนเกี่ยวข้องกับการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ คือในท้องที่ใดที่มีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่สามารถติดต่อกับท้องที่อื่นๆ โดยเฉพาะท้องที่ที่เจริญทางด้านเทคโนโลยีมากกว่า ไม่ว่าจะเป็นทางคมนาคมที่สะดวกหรือมีทรัพยากรที่เป็นปัจจัยในการผลิตมากกว่าจะนิผลทำให้เกิดแนวโน้มของการยอมรับมากกว่าและเร็วกว่า

3.2.1.4 สมรรถภาพในการดำเนินงานของสถาบันที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ สถาบัน สินเชื่อเพื่อการเกษตร สถาบันวิจัยและส่งเสริมการเกษตร สถาบันจัดการเกี่ยวกับการตลาด เป็นต้น และสถาบันที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชน เช่น สิ่งตีพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ สถาบันเหล่านี้ถ้ามี ประสิทธิภาพในการดำเนินการที่ให้ประโยชน์แก่บุคคลเป้าหมาย ก็จะทำให้การขอรับ การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเร็วและง่ายขึ้น

3.2.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรง มีดังต่อไปนี้

3.2.2.1 บุคคลเป้าหมาย หรือผู้รับการเปลี่ยนแปลง พื้นฐานของเกษตรกรเองเป็น ส่วนที่สำคัญในการที่เกี่ยวข้องกับการขอรับ การเปลี่ยนแปลง ได้แก่

- พื้นฐานทางสังคม จากการวิจัยพบว่า เพศหญิงขอรับ การเปลี่ยนแปลงเร็วกว่าเพศชาย กลุ่มที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ที่สูงกว่าจะขอรับเร็วกว่า เกษตรกรที่อยู่ในกลุ่มที่มีการศึกษาค่ำกว่า เกษตรกรที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร หรือผู้นำการเปลี่ยนแปลงอื่นๆ มากกว่าและมีความถี่ในการขอรับฟังข่าวสารมากกว่า จะขอรับ การเปลี่ยนแปลงในระดับที่รวดเร็วและมากกว่า

- พื้นฐานทางเศรษฐกิจ จากการวิจัยพบว่า การมีกรรมสิทธิ์ที่ครอบครองที่ดินจำนวนมากยิ่ง การมีรายได้นั้นมากกว่า การมีทรัพยากรที่จำเป็นในการผลิตมากกว่า การมีเครื่องมือที่จำเป็นในการผลิตมากกว่า สิ่งเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะขอรับ การเปลี่ยนแปลงเร็วกว่า และมากกว่าเกษตรกรที่มีสิ่งดังกล่าวน้อยกว่า

- พื้นฐานในการติดต่อสื่อสารของเกษตรกรที่จำเป็นอย่างยิ่ง ก็คือ ประสิทธิภาพในการรับฟังข่าวสาร ได้แก่ การอ่าน การฟัง รวมทั้งความคิดที่มีเหตุผลและในขณะเดียวกัน ความสามารถในการพูด การเขียน ก็มี ส่วนช่วยเสริมบ้างในเรื่องของการสร้างความเข้าใจระหว่างเพื่อนบ้านด้วยกันเองให้เกิดความเชื่อมั่นในการขอรับ การเปลี่ยนแปลงได้มากขึ้น

- พื้นฐานในเรื่องอื่นๆ เกษตรกรที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือมีความพร้อมทางจิตใจ มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องมากกว่า มีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรหรือผู้นำ การเปลี่ยนแปลง ทัศนคติที่ดีต่อเทคโนโลยีที่นำมาเพื่อการเปลี่ยนแปลง มีความสนใจในปัญหา และความต้องการของตนเองและกิจกรรมอาชีพของเพื่อนบ้าน ความสามารถในการจัดการ เกษตรกรที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กล่าวมาแล้วนี้หรือมีมากกว่า จะมีแนวโน้มที่จะขอรับ การเปลี่ยนแปลงที่มากกว่า และรวดเร็วกว่าตามลำดับ

3.2.3 ปัจจัยที่เนื่องมาจากนวัตกรรม หรือ เทคโนโลยีที่จะนำไปเปลี่ยนแปลงเอง ปัจจัย ที่ทำให้มีผลต่อการขอรับนวัตกรรมเกษตร หรือเทคโนโลยีเกษตรภายใต้สถานการณ์ สภาพแวดล้อมต่างๆ ที่สำคัญ คือ

3.2.3.1 ต้นทุนและกำไร ถ้าเทคโนโลยีใดลงทุนน้อยที่สุดกำไรมากที่สุด การยอมรับก็สูงกว่า เร็วกว่า กำไรมากกว่า นอกจากจะหมายถึงเงินที่ได้ยังรวมถึงกำไรที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ และความมีหน้ามีตาด้วย

3.2.3.2 ความสอดคล้องและความเหมาะสมกับสิ่งที่มีอยู่ในชุมชน ความสอดคล้องเหมาะสมนี้เป็นเรื่องที่ไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อของคนในชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นเรื่องของความสอดคล้อง และความเหมาะสมกับสถานะทางกายภาพของทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนด้วย

3.2.3.3 สามารถปฏิบัติได้และเข้าใจได้ง่าย คือ ต้องไม่เป็นเรื่องที่ยุ่งยากซับซ้อน และไม่มีกฎเกณฑ์ที่ยุ่งยากจนเกินไป

3.2.3.4 สามารถเห็นว่าปฏิบัติได้ผลมาแล้ว คือ ดำเนินว่าเกิดผลดีมาก่อนที่จะปฏิบัติตาม หรือยอมรับได้ง่ายและเร็วกว่า

3.2.3.5 สามารถแบ่งแยกเป็นขั้นตอนหรือแยกเป็นเรื่องๆ ได้

3.2.3.6 ใช้เวลาน้อยหรือประหยัดเวลา

3.2.3.7 เป็นการตัดสินใจของกลุ่ม เพราะกลุ่มจะมีอิทธิพลในการตั้งกฎเกณฑ์บางอย่างที่สมาชิกจะต้องปฏิบัติตาม

ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมทั้งหมดนี้ ถ้ามีครบมากที่สุดการยอมรับนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีเกษตร จะรับได้เร็วกว่า ปริมาณมากกว่า และการที่เทคโนโลยีที่นำมาใช้เกิดการเปลี่ยนแปลง จะมีการแพร่กระจายไปรวดเร็วทันใด มีข้อที่ควรพิจารณานำมาเกี่ยวข้องกับ (1) เมื่อนำไปใช้แล้วเกิดประโยชน์ทางด้านกำไรรายได้หรือผลประโยชน์มากกว่าที่เคยได้ (2) ในผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นให้ผลตอบแทนหลังจากการปฏิบัติไปแล้วนานแค่ไหน ถ้าให้ผลตอบแทนระยะสั้น เทคโนโลยีนั้นก็แพร่กระจายไปเร็ว (3) มีสินเชื่อเพื่อการเกษตรที่มีอัตราดอกเบี้ยราคาถูก และบริการแก่คนงานที่ไม่มีหลักทรัพย์สินประกันแค่ไหน ถ้ามีมากกว่าการแพร่กระจายเทคโนโลยีก็มีมากกว่า (4) การคมนาคม เช่น ถนนหนทางเข้าหมู่บ้าน รวมทั้งข่ายการสื่อสาร เช่น เครือข่ายวิทยุหรือหนังสือพิมพ์ที่กว้างขวางแพร่หลายขนาดไหน ถ้ามากก็กระจายได้เร็วกว่า (5) วัตถุประสงค์ในการผลิตของเกษตรกร เป็นวัตถุประสงค์ในการผลิตเพื่อการค้ามากกว่าเพื่อการบริโภคในครัวเรือน เทคโนโลยีนั้นก็แพร่กระจายได้เร็วกว่า (6) ภาวะความขัดแย้งกับสภาพที่เป็นอยู่ ถ้าเกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงนึกว่าสภาพชีวิตของตนที่ต่ำกว่ามาตรฐานของมนุษย์นั้น เป็นสภาพที่ยอมรับกับมานานจนเป็นเรื่องปกติวิสัย เทคโนโลยีก็จะแพร่กระจายเข้าหมู่บ้านนั้นช้ากว่า (7) ลักษณะของความสอดคล้องหรือ

ขัดแย้งกับสภาพทางสังคมวัฒนธรรมของชุมชนหนึ่งๆ ถ้าไม่มีความขัดแย้งกับสภาพทางสังคม วัฒนธรรมของชุมชนส่วนใหญ่ เทคโนโลยีนั้นก็จะแพร่กระจายได้เร็วกว่า

3.2.4 สิ่งที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่มีอำนาจเปลี่ยนแปลง หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สิ่งที่สำคัญที่สุดในการที่จะนำการเปลี่ยนแปลงที่บังเกิดผลนั้น เจ้าหน้าที่จะต้องมีอุดมการณ์ในการทำงานเพื่อรับใช้มวลชนมีความเชื่อมั่นในเทคโนโลยีที่นำไปเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการมีความรู้ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีนั้นๆ ด้วย

อดิศักดิ์ ศรีสรรพกิจ (2523 : 43) กล่าวว่าปัจจัยที่ทำให้เกิดการยอมรับวิทยาการหรือ สิ่งซึ่งเป็นสิ่งใหม่ๆ ของเกษตรกรดีขึ้นนั้นขึ้นอยู่กับ

3.2.4.1 นวัตกรรม ที่ต้องการนำไปเผยแพร่ควรมีลักษณะดังนี้จึงจะมีอัตราการยอมรับสูงและเร็ว

- วิทยาการนั้นต้องมีแนวโน้มให้เห็นว่าดีกว่าของเดิม
- วิทยาการนี้ต้องคล้ายคลึงกับของเดิมจะมีการแตกต่างหรือเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก

- ควรอยู่ในลักษณะที่ง่ายๆ ไม่ค่อยยุ่งยากหรือซับซ้อน
- สามารถปฏิบัติทดลองได้หรือสามารถแบ่งทดลองได้บางส่วน
- ความสามารถมองเห็นหรือทำให้เห็นได้

3.2.4.2 ช่องทางในการสื่อสาร ต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับขั้นตอนของการยอมรับและประเภทของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล

3.2.4.3 ลักษณะทางสังคม เช่น สังคมก้าวหน้าหรือด้าหลัง ถ้าเป็นสังคมก้าวหน้าอัตราการยอมรับจะเร็ว

3.2.4.4 การรุ่มร่ามของเจ้าหน้าที่ ถ้าเจ้าหน้าที่ตั้งใจงานอย่างจริงจัง ความสำเร็จมีมากขึ้น

4. ข้อจำกัดทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีผลต่อการยอมรับ

เกรียงศักดิ์ ปัทมรชชา (2533 : 313-314) ได้กล่าวถึงข้อจำกัดทางเศรษฐกิจและสังคมไว้ว่า ในการนำการเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีชีวิตของคนในชุมชน ความรู้ใหม่ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ จะนำไปใช้ทุกแห่งเหมือนกันได้ เว้นแต่ลักษณะความรู้หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ จะเหมาะสมกับสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนนั้น บางครั้งเกษตรกรเองไม่มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจในการยอมรับความรู้ทางวิชาการสมัยใหม่ เกษตรกรมีเงินทุนเพียงพอสำหรับการผลิต

นั้น แต่เนื่องจากข้อจำกัดทางสังคม เป็นเหตุให้เกษตรกรไม่ยอมรับความรู้ทางวิชาการสมัยใหม่ มีรายงานการวิจัยในบางประเทศพบว่า เกษตรกรยอมรับการปลูกข้าวพันธุ์ดีซึ่งให้ผลผลิตสูง แต่ผลปรากฏว่ารสชาติของข้าวพันธุ์นั้นสู้ข้าวพันธุ์พื้นเมืองไม่ได้ เกษตรกรก็เลยเลิกปลูกข้าวพันธุ์ดีหันมาปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมืองต่อไป ข้อจำกัดทางเศรษฐกิจได้แก่ การที่เกษตรกรยอมรับการปลูกข้าวพันธุ์ดี แต่การปลูกข้าวพันธุ์ดีต้องการการจัดการดูแลเพิ่มขึ้นมากกว่าเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการใช้แรงงานเพิ่มขึ้นมากกว่าเดิมเป็นเหตุให้เกษตรกรเลิกการปลูกข้าวพันธุ์ดี นอกจากนี้ยังพบอีกด้วยว่าในบางประเทศ หลักความเชื่อทางศาสนาก็มีส่วนไม่ให้เกิดการยอมรับการปลูกข้าวพันธุ์ดีซึ่งให้ผลผลิตสูง ซึ่งการปลูกข้าวพันธุ์ดีนี้ต้องการปุ๋ยและยาฆ่าแมลงในอัตราที่เพิ่มขึ้น เกษตรกรไม่มีเงินทุนพอ จึงต้องยืมเงินจากบุคคลอื่นๆ แต่การกู้ยืมเงินโดยมีการคิดดอกเบี้ยนั้นเป็นบาป และขัดต่อความเชื่อทางศาสนา เกษตรกรเลยไม่กู้ยืมเงิน โครงการเพิ่มผลผลิตโดยการปลูกข้าวพันธุ์ดีก็เป็นอันล้มเหลวไป

5. ช่องทางการรับข่าวสาร

เกรียงศักดิ์ ปัทมรเวท (2533 : 103) กล่าวว่า ช่องทางการรับข่าวสารมีหลายวิธีด้วยกัน ซึ่งสามารถจะจำแนกออกได้ 3 ประเภทคือ

5.1 ช่องทางที่อาศัยบุคคลในท้องถิ่น (personal localite) เช่น เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้อง หรือผู้นำในชุมชน เป็นต้น

5.2 ช่องทางที่อาศัยบุคคลนอกท้องถิ่น (personal cosmopolite) ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

5.2.1 ติดต่อเป็นการส่วนตัว อาจจะเป็นรูปการเยี่ยมชมที่บ้าน ที่สวนหรือไร่ นา การสาธิต การแสดงผล และการไปเยี่ยมที่สำนักงาน

5.2.2 ติดต่อในรูปของกลุ่ม อาจจะเป็นรูปของการสาธิตวิธีการการประชุมกลุ่ม

5.3 ช่องทางที่อาศัยสื่อมวลชน (mass media) เช่น การจัดนิทรรศการ การรับข่าวสารจากวิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรือสิ่งตีพิมพ์ต่างๆ

เสถียร เหลืองอร่าม (2525 : 269) กล่าวว่า วิธีการส่งข่าวหรือช่องทางการติดต่อสื่อสารก็คือ หนทางที่จะบรรจุข้อความไปยังจิตใจของผู้รับข้อความ เช่น โดยผ่านประสาททั้ง 5 ได้แก่ หู ตา จมูก ลิ้น และการสัมผัส ความได้เปรียบประการหนึ่งในการสื่อสารแบบเผชิญหน้า (face to face) ก็คือ มีโอกาสง่ายที่จะใช้วิธีต่างๆ ได้หลายวิธีในเวลาเดียวกัน เช่น อาจจะ

วาดรูปให้ดู อาจจะอธิบายให้ฟัง อาจจะเขียนหนังสือให้ดู ตลอดจนทำท่าทางให้ดู ดังนั้นเมื่อต้องการสอนให้ผู้รับรับข่าวและข้อมูลต่างๆ เรามักจะใช้ช่องทางมากกว่าหนึ่งช่องทาง

6. ทักษะ (attitude)

6.1 ความหมายของทัศนคติ

ซุซา จิตพิทักษ์ (2525 : 65) กล่าวว่า ทัศนคติ เป็นแกนกลางของจิตวิทยาสังคมยุคปัจจุบัน ซึ่งถือว่าทัศนคติมีความสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมในสังคม และได้อธิบายเกี่ยวกับทัศนคติ โดยการแยกอธิบายความหมายของทัศนคติออกเป็น 5 ลักษณะย่อยๆ ดังนี้ คือ

6.1.1 เป็นภาวะทางจิตและประสาท ซึ่งอาจแสดงออกให้เห็นได้ทางพฤติกรรม เช่น โกรธเกลียด รัก เป็นต้น

6.1.2 เป็นความพร้อมที่จะตอบสนอง คือ เมื่อมีทัศนคติที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งใดก็พร้อมจะตอบสนองต่อสิ่งนั้นตามลักษณะของทัศนคติที่เกิดขึ้น เช่น ชอบวิชาภาษาอังกฤษที่มีความต้องการที่จะเรียนหรือสนใจวิชาภาษาอังกฤษพอสมควร

6.1.3 เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นระเบียบ เกิดขึ้นเป็นกลุ่มและจัดระเบียบไว้ในตัวของตัวเอง คือ เมื่อเกิดทัศนคติต่อสิ่งใดแล้วก็จะเกิดขึ้นต่อเนื่องกัน และจะติดตามมาด้วยพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กัน เช่น โกรธก็จะหาหน้างั่ง เป็นต้น

6.1.4 เป็นสิ่งที่เกิดจากประสบการณ์ หมายความว่า ประสบการณ์มีส่วนช่วยในการสร้างทัศนคติที่ดีหรือเลว

6.1.5 เป็นพลังสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่แสดงออก

6.2 ลักษณะของทัศนคติ

มนูญ ดนะวัฒนา (2526 : 162-163) กล่าวว่า เภษณ์ที่บ่งบอกว่าสิ่งใดเป็นทัศนคติ ดังนี้

6.2.1 ทัศนคติเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญที่ทำให้ทัศนคติแตกต่างจากแรงจูงใจทางกาย ตัวอย่างเช่น ความหิว เป็นแรงจูงใจทางกายที่ไม่ต้องเรียนรู้ในขณะที่ความชอบอาหารทะเลถือว่าเป็นทัศนคติ

6.2.2 ทัศนคติเป็นสิ่งที่ก่อตัวขึ้นอย่างมั่นคงต่อเนื่องกันมา เมื่อทัศนคติเป็นสิ่งที่ต้องเกิดจากการเรียนรู้ ผลที่ตามมาคือ มันอาจจะเปลี่ยนแปลงได้โดยผ่านประสบการณ์

6.2.3 ทัศนคติแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำ สิ่งที่ถูกกระทำ ทัศนคติสร้างขึ้นจากการมีความสัมพันธ์ต่อสิ่งเฉพาะ พิสูจน์ได้และความสัมพันธ์ของคนที่มาต่อกลุ่มปัญหา และตัวบุคคลเหล่านี้เป็นสิ่งที่ปรากฏอยู่ในทัศนคติของผู้มา

6.2.4 การหาพิงของทัศนคติอาจจะปกคลุมด้วยข้อกระทงเพียงเล็กน้อยหรือมากก็ได้ เราอาจจะมีทัศนคติเกี่ยวข้องกับเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะเท่านั้นตัวอย่างเช่น ศาสนา หรือเราอาจจะมีทัศนคติต่อคนที่มีความแตกต่างกับเราเป็นจำนวนแสนๆ เช่น ต่อชนเผ่า คำ เป็นต้น

6.2.5 ทัศนคติมีอุปนิสัยใจคอที่เกิดจากความรู้สึกและการจูงใจ ความโน้มเอียงต่างๆ จำนวนมาก เช่น นิสัยการเปิดประตูด้วยมือขวาไม่ใช่เป็นเหตุผลที่เกิดจากการจูงใจ

6.3 ระดับของทัศนคติ

ระดับของทัศนคติมี 2 ระดับ คือ บวกและลบ ถ้ามีทัศนคติในทางบวกก็หมายความว่า คนๆ นั้นได้แสดงตนไปในทางบวกยิ่งขึ้น ไปสู่การเข้าหาสิ่งที่มีทัศนคติ แต่ทัศนคติในทางลบนั้น หมายถึงคนมีความโน้มเอียงที่จะหลีกเลี่ยงสิ่งนั้น

6.4 การสร้างทัศนคติ

การสร้างทัศนคติ (formation of attitudes) ทัศนคติต่าง ๆ เช่น ทัศนคติทางด้านความรังเกียจเดียดฉันท์ ได้สร้างขึ้นจากสภาพการณ์อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

6.4.1 มีการสะสมและรวบรวมประสบการณ์ที่สัมพันธ์กันไว้เป็นจำนวนมาก ตัวอย่างทัศนคติเชิงต่อต้านผิว อาจเกิดจากการมีประสบการณ์เป็นจำนวนมากกว่าพวกชนเผ่าคำเหมือนกับคนใช้ที่ไม่มีผู้ใดให้การยอมรับในความเสมอภาคทางสังคม เป็นต้น

6.4.2 เกิดจากประสบการณ์เฉพาะแตกต่างกันและแยกออกจากกัน ในขณะที่เกิดประสบการณ์ใหม่ขึ้นประสบการณ์นั้นอาจมีการโน้มน้าวให้สร้างทัศนคติที่ไม่ดีต่อสมาชิกของชนกลุ่มนั้นทั้งหมด

6.4.3 การลอกแบบทัศนคติที่ทำไว้พร้อมแล้ว คนจะพัฒนาทัศนคติโดยการมีปฏิสัมพันธ์กับคนที่ยึดถือทัศนคติเหมือนกันมากกว่าเป็นผลที่เกิดจากประสบการณ์ครั้งแรก

6.5 องค์ประกอบของทัศนคติ

สมบูรณ สุริยวงศ์ (2523 : 4-36) กล่าวว่าทัศนคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ

6.5.1 ความรู้ความเข้าใจ (cognitive component) เป็นประสบการณ์ความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง รวมถึงความคิด ความเชื่อ ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือปรากฏการณ์ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะได้รับการก่อนมีทัศนคติต่อเรื่องนั้นๆ

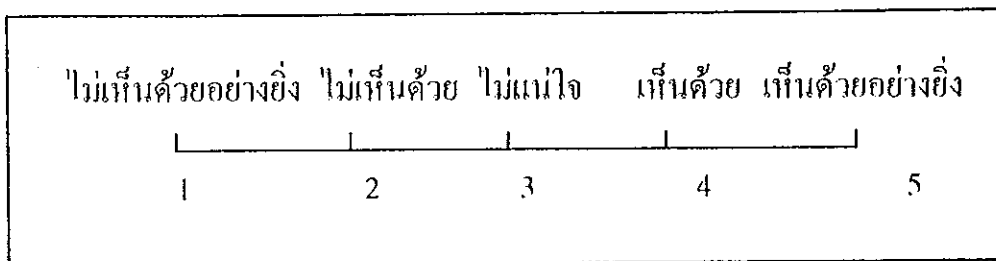
6.5.2 ความรู้สึก (affective component) เป็นความรู้สึกโดยอัตโนมัติหรือสัญชาตญาณเกี่ยวกับ ความรัก ความโกรธ ความชอบ หรือความเกลียด ว่าสิ่งนั้นดีหรือไม่ดี และมีผลทำให้บุคคลนั้นเกิดทัศนคติต่อสิ่งนั้นขึ้นได้

6.5.3 ความพร้อมที่จะกระทำหรือพฤติกรรม (action tendency component) เป็นการประพฤติกปฏิบัติพร้อมที่จะสนับสนุน หรือทำลายล้างทันทีที่ได้รับรู้ สิ่งใดสิ่งหนึ่ง และเกิดความรู้สึกต่อสิ่งนั้น จะทำให้ผู้เกิดการแสดงพฤติกรรมออกมาตามที่ทัศนคติที่เกิดขึ้น

6.6 การวัดทัศนคติ

สำหรับการวัดทัศนคติเป็นการวัดสิ่งที่มีถึงผลรวมของมนุษย์เกี่ยวกับ ความชอบ ความรู้สึก ความอคติ ความคิดล่วงหน้า ความคิดความกลัว การขู่เสียด และความเชื่อถือทั้งหมดที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ มาตรการของทัศนคติของลิเกอร์เป็นวิธีการที่นิยมใช้กันมากที่สุด เพราะสร้างง่าย รวดเร็ว และมีความเที่ยงสูง วิธีการของลิเกอร์อาศัยหลักแนวความคิดด้านการวัดผลการทดสอบ คือถือว่าทัศนคติทั้งหลาย มีแนวการแจกแจงอยู่ในลักษณะเป็นโค้งปกติ และใช้หน่วยความเที่ยงบนมาตรฐานเป็นเกณฑ์การวัดจากการศึกษาเพิ่มเติมต่อมา ลิเกอร์พบว่า ค่าของหน่วยวัดซึ่งใช้หน่วยความเที่ยงบนมาตรฐานเป็นเกณฑ์นั้น เมื่อเทียบคะแนนที่จัดอันดับของการตอบสนอง (1,2,3,4,5) นั้นมีสหสัมพันธ์กันสูง (.99) สามารถที่จะใช้แทนกันได้

มาตรการทัศนคติของลิเกอร์ ประกอบด้วย ข้อความคิดเห็นหลายๆ ข้อและแต่ละข้อ มีคุณค่าทัศนคติตามสเกลตามระดับของความต่อมืองจากไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (strongly disagree) ไม่เห็นด้วย (disagree) ไม่แน่ใจ (uncertain) เห็นด้วย (agree) และเห็นด้วยอย่างยิ่ง (strongly agree) ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 สเกลระดับทัศนคติของลิเกอร์

วิธีการสร้างมาตรวัดของลิเคอร์ท์ สามารถทำได้ ดังนี้

6.6.1 การเลือกคำถามหรือการรวบรวมข้อความคิดเห็น ที่จะไม่กระตุ้นให้บุคคลแสดง ปฏิกริยาได้ออกมา ข้อความนั้นควรจะมีลักษณะดังนี้

6.6.1.1 แนวคำถามทุกข้อต้องเป็นข้อความที่เกี่ยวกับทัศนคติ ไม่ใช่ เป็นการถาม เรื่องราวของข้อเท็จจริง

6.6.1.2 ต้องเป็นแนวคำถามที่แจ่มแจ้ง ชัดเจน รัดกุม ตรงประเด็นที่ต้องการ ศึกษา

6.6.1.3 ควรเลือกศัพท์ที่ง่ายและสามัญที่สุด

6.6.1.4 ควรมีการกระจายพหุสมควรตามแนวของทัศนคติ คือมีทั้งฝ่ายเห็นด้วย และไม่เห็นด้วย

6.6.1.5 ในมาตรวัดชุดหนึ่งๆ ควรมีคำถามประเภทนิมมาน (favorable statement) และประเภทนิสธ (unfavorable statement) เท่า ๆ กัน

6.6.1.6 ถ้าใช้แนวคำถามประเภทเลือกตอบ (multiple choice statement) การคิด เลือกแต่ละตัว จะต้องสามารถแยกทัศนคติได้และไม่มีการสับสนแปรในคำตอบ

6.6.1.7 สามารถจำแนกแจกแจง ทัศนคติของบุคคลในแง่ต่างๆ ได้

6.6.2 การกำหนดตัวแปรของทัศนคติ เมื่อให้เรตติ้งคำถามเป็นที่ยอมรับแล้ว ก็นำคำถามนั้นมากำหนดค่าทัศนคติ ว่าควรมีตั้งแต่เท่าใดถึงไหน โดยพิจารณาดังนี้

6.6.2.1 ข้อคำถามแต่ละประเภทนั้น คือทั้งประเภทนิมมานและประเภทนิสธ กำหนดค่าเป็น 5 ลักษณะ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

6.6.2.2 การกำหนดน้ำหนัก โดยข้อคำถามประเภทนิมมาน จะให้น้ำหนักสูงสุด ที่ "เห็นด้วยอย่างยิ่ง" และน้ำหนักต่ำสุดที่ "ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง" ส่วนคำถามประเภทนิสธจะให้น้ำหนักสูงสุดอยู่ที่ "ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง" และน้ำหนักต่ำสุดที่ "เห็นด้วยอย่างยิ่ง"

6.6.2.3 การเลือกคำถาม คำถามแต่ละข้อที่สร้างขึ้นในตอนแรกนี้จะนำไปใช้เป็นแบบสอบถามทัศนคติไม่ได้ จะต้องนำคำถามเหล่านี้ไปทดสอบดูก่อนว่า คำถามแต่ละข้อนั้น พหุจะเชื่อถือได้หรือไม่ สามารถวัดทัศนคติที่ต้องการจะวัดได้หรือไม่

7. แรงจูงใจ (motivation)

7.1 ความหมายของแรงจูงใจ

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2529 : 168-176) กล่าวว่า แรงจูงใจ (motivation) หมายถึง สิ่งที่ถูกกลลกดลใจ โดยที่สิ่งนั้นกลายเป็นสิ่งที่บุคคลพึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจก็ได้ ความคาดหวังนี้เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่างๆได้ แรงจูงใจจะประกอบด้วยสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

7.1.1 เป็นพลังในตัวที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมซึ่งพลังงานสามารถแปรเปลี่ยนได้

7.1.2 เป็นตัวกำหนดทิศทางและเป้าหมายของพฤติกรรม

7.1.3 เป็นตัวกำหนดระดับของความพยายาม

7.2 องค์ประกอบของแรงจูงใจ

องค์ประกอบที่สำคัญของแรงจูงใจ คือพลังงานที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม ซึ่งแหล่งของพลังงานที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม คือ ความต้องการ (needs) และแรงขับ (drives) ความต้องการและแรงขับนั้นบางครั้งอาจใช้ในความหมายเดียวกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของความต้องการทางกายภาพ ซึ่งบางครั้งก็เรียกว่า แรงขับทางกายภาพ เช่น ความต้องการทางเพศก็อาจเรียกว่าแรงขับทางเพศ บางครั้งก็ใช้ไปประเด็นที่ว่าแรงขับนั้นเป็นผลเนื่องมาจากความต้องการ นอกจกแรงขับทางกายภาพที่มีผลต่อแรงจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่างๆแล้ว ยังจะพบอีกว่าแท้จริงแล้วคนเรายังได้รับแรงจูงใจของการอยากรู้ความเห็น ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ ความต้องการมีอำนาจ ความต้องการการยอมรับ ความต้องการความรัก เป็นต้น ซึ่งความต้องการเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของแรงจูงใจทางจิตและสังคม เช่นเดียวกับ มาสโลว์ (Maslow, 1970 : 35-48) ได้อธิบายว่าแรงจูงใจของคนเรานี้เกิดจากความต้องการซึ่งจะต้องมีการพัฒนาตามลำดับขั้น 7 ระดับ คนทุกคนจะพยายามหาทางตอบสนองความต้องการตั้งแต่ระดับต่ำสุด ซึ่งมีติดตัวมาตั้งแต่เกิดเพื่อสนองความต้องการได้เพียงพอ ก็จะพัฒนาความต้องการในระดับสูงขึ้นไปเรื่อยๆ ถ้าบุคคลไม่สามารถตอบสนองความต้องการในระดับต่ำเพียงพอก็จะไม่สามารถพัฒนาความต้องการในระดับสูงขึ้นไปได้ ความต้องการทั้ง 7 ระดับได้แก่ (1) ความต้องการทางสรีระ (2) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (3) ความต้องการความรักความเป็นเจ้าของ (4) ความต้องการที่จะเห็นตนเองมีคุณค่าหรือต้องการภาคภูมิใจในตนเอง (5) ความต้องการที่รู้จักและเข้าใจตนเอง (6) ความต้องการความรู้ความเข้าใจ และ (7) ความต้องการด้านอารมณ์ความพอใจ ความต้องการใน 4 ระดับแรกจำเป็นต้องได้รับการตอบสนองจะขาดไม่ได้ ถ้าไม่ได้รับการตอบสนอง จะทำให้เกิดความตึงเครียด และเป็นทุกข์ ส่วนความต้องการในระดับที่ 5-7 เป็นความต้องการที่ปรากฏในคนบางคน โดยเฉพาะคนที่ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการใน 4 ระดับแรกได้เพียงพอ หากได้รับการตอบสนองความต้องการในระดับ 5-7 อีก จะ

ทำให้เกิดความสุข ความพอใจมากขึ้น แต่ถ้าเขายังไม่สามารถตอบสนองความต้องการในระดับนี้ เขาก็ไม่เป็นทุกข์ไม่เดือดร้อน เพียงแต่มีความสุขน้อยลงไปบางส่วนเท่านั้น

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2529 : 186-207) กล่าวว่า สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งในการที่จะจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรม คือการกำหนดเป้าหมายซึ่งพบว่าถ้าเราสามารถกำหนดเป้าหมายให้สอดคล้องกับความสามารถของบุคคลแล้ว เราก็สามารถที่จะจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อไปสู่เป้าหมายนั้นได้ ในขณะที่เดียวกันถ้าพบว่าบุคคลไม่สนใจในเป้าหมายที่กำหนด เราก็สามารถที่จะหาสิ่งล่อใจมาเป็นตัวจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมได้เช่นเดียวกัน และทฤษฎีทางจิตวิทยาที่อธิบายถึงธรรมชาติของแรงจูงใจ ที่เด่นชัดและสำคัญอาจกล่าวได้ว่ามีอยู่ด้วยกัน 3 ทฤษฎี คือ (1)ทฤษฎีแรงขับทางชีวภาพ (biological drive theory) ของคลาก แอล ฮัลล์ (Clark L. Hull)ซึ่งมีความเชื่อว่าแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นผลเนื่องมาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างแรงขับทางชีวภาพและลักษณะของการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล เช่น แรงขับของความหิว ความกระหาย และแรงขับทางเพศ (2)ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (psychoanalytic theory) ของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ซึ่งมีความเชื่อว่า แรงจูงใจที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นผลเนื่องมาจากสัญชาตญาณแรงขับภายในจิตใต้สำนึกของบุคคล เช่น สัญชาตญาณแห่งการมีชีวิตรและสัญชาตญาณแห่งความตาย (3) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (social learning theory) ของ อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) ที่มีความเชื่อว่า แรงจูงใจที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นผลมาจากการเรียนรู้ในการปฏิสัมพันธ์กับสังคม และการคาดคะเนจากการกระทำจะเป็นสิ่งที่จูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรม

8. แนวความคิดในการศึกษา

การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ของเกษตรกรอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เป็นการศึกษาเพื่อดูว่ามีปัจจัยใดที่มีผลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางด้านสังคมและการติดต่อสื่อสารประกอบด้วย (1) อายุ (2) การศึกษา (3) การเป็นสมาชิกกลุ่ม (4) การติดต่อสื่อสาร (5) การเดินทางออกนอกถิ่นฐาน ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย (1) ขนาดเนื้อที่ถือครอง (2) รายได้ของครอบครัว (3) แรงงานในครอบครัว (4) ภาวะการกู้ยืม ปัจจัยทางจิตวิทยาประกอบด้วย (1) ทักษะคิดที่มีต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ (2) ทักษะคิดต่อการเลี้ยงโคและลูกผสม (3) แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม

ดังนั้น การยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมของเกษตรกร อาจขึ้นอยู่กับปัจจัยหนึ่ง ปัจจัยใด ดังต่อไปนี้

8.1 ปัจจัยทางสังคมและการติดต่อสื่อสาร ปัจจัยทางสังคมและการติดต่อสื่อสารมีอยู่หลาย ปัจจัยด้วยกันดังนี้

8.1.1 อายุ ดิเรก ฤกษ์ราษฎร์ (2522 : 28) กล่าวว่า ปกติอายุจะมีความสัมพันธ์ ทางลบกับการยอมรับ ความรู้ทางวิชาการต่างๆ เนื่องจากคนสูงอายุมักกลัวการเปลี่ยนแปลงที่ เกิดขึ้น เนื่องจากความไม่มั่นใจในผลที่จะเกิดขึ้นตามมา กลุ่มคนที่มีอายุอยู่ในวัยรุ่นจะยอมรับ ได้เร็ว และช้าลงเมื่อมีอายุมากขึ้น เช่นเดียวกับ วิจิตร อาวะกุล (2527 : 72) ให้ความเห็นว่า คนหนุ่มมักกล้าเสี่ยง เชื่อได้ง่าย คนสูงอายุมักลังเล และจากผลของการศึกษาในหลายห้องที่พบ ว่า ผู้ที่มีอายุน้อยกว่าจะเป็นกลุ่มบุคคลที่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงมากกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า ปรีชา สุกใส (2527 : 525) พบว่าชาวสวนที่มีอายุน้อยมีการยอมรับวิทยาการเกษตรแผนใหม่มากกว่าชาว สวนที่มีอายุมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชัชรี นฤพนธ์ และ ทิพวัลย์ วิทยาพันธุ์ (2532 : 178) ซึ่งพบว่า ชาวสวนที่มีอายุน้อยมีการยอมรับการใช้ปุ๋ยมากกว่าชาวสวนที่มีอายุมาก สายหยุด คงชะฤทธิ (2527 : 133) พบว่าเกษตรกรอายุน้อยมีการยอมรับการทำไร่นาโดยวิธีอนุรักษ์ดินและ น้ำ มากกว่าเกษตรกรที่มีอายุมาก และ กณิต บานพวงส์ (2518 : 72) พบว่าเกษตรกรเจ้าของสวนยางที่มีอายุน้อยจะยอมรับวิทยาการแผนใหม่มากกว่าเกษตรกรที่มีอายุมากกว่า แต่ สาหัส นิลพันธุ์ (2519 : 77) พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์ในการยอมรับการใช้ปูนมาร์ล เพื่อปรับปรุง ดินเปรี้ยวแต่อย่างใด เช่นเดียวกับ ภูวคณ สาลีเกษตร (2536 : 14) ได้ศึกษาผลของการ นำนวัตกรรมไปสู่ชุมชนชนบท : ศึกษากรณีการยอมรับการผสมเทียมโค พบว่าอายุของเกษตรกร ไม่มีความสัมพันธ์ในการยอมรับการผสมเทียมโค

8.1.2 การศึกษา เกรียงศักดิ์ ปัทมเรขา (2528 : 39) พบว่าเกษตรกรที่มีการ ศึกษาสูงจะยอมรับการใช้เทคโนโลยีการเกษตรมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ จึงมักพบความสัมพันธ์ ทางบวกระหว่างการศึกษากับการยอมรับความรู้ทางการเกษตร สายหยุด คงชะฤทธิ (2527 : 133) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการทำไร่นา โดยวิธีอนุรักษ์ดินและน้ำของเกษตรกรในเขตโครงการ จัดการลุ่มน้ำแม่สา ที่อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การยอมรับการจัดการดินโดยใช้ พืชพรรณ และการยอมรับพันธุ์พืชส่งเสริมมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ สมภพ เพชรรัตน์ (2523 : 137) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับ ไม่ยอมรับเทคโนโลยีการเกษตร ในเขตโครงการปฏิบัติการพัฒนาสังคม อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง พบ ว่าระดับการศึกษาสูงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับเทคโนโลยีทางการเกษตร เช่น การถอนกล้าแล้วปักดำเลย การเก็บเศษหญ้าคากลและทำเหือก การใช้รดไล การใช้เครื่องพ่นยา

และการปลูกพืชฤดูแล้ง นอกจากนี้การศึกษาในเรื่องอื่นๆ ที่สอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าว ได้แก่ จักร์ นฤพนธ์ และ ทิพวัลย์ วิทยาพันธ์ (2532 : 178) พบว่า ชาวนาที่มีการศึกษาสูง จะมีการใช้ปุ๋ยจำนวนมากกว่า และใช้อย่างถูกหลักวิชาการมากกว่าชาวนาที่มีการศึกษาค่ำ บุญธรรม คำพอ (2520 : 72) พบว่า เกษตรกรในเขตโครงการมูลนิธิบูรณะชนบท ที่มีการศึกษาสูง จะมีการยอมรับวิชาการเกษตรแผนใหม่ ได้มากกว่าเกษตรกรที่มีการศึกษาค่ำ ภูวคณ สาลีเกษตร (2536 : 146) พบว่า เกษตรกรที่มีการศึกษาสูงจะมีการยอมรับการผสมเทียมโค และหลักวิชาการในการเลี้ยงโคนมากกว่าเกษตรกรที่มีการศึกษาค่ำ แต่ ทักนิษฐ์ ศิริวรรณ (2533 : 68) พบว่าการศึกษาของเกษตรกรในไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการเลี้ยงโคน

8.1.3 การเป็นสมาชิกกลุ่ม จตุพร วัฒนากร (2532 : 68) พบว่าเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีการยอมรับเทคโนโลยีการเกษตรสูงกว่าเกษตรกรทั่วไป กล่าวคือสามารถได้รับบริการในด้านสินเชื่อ ปัจจัยการผลิตและการแลกเปลี่ยนความรู้จากกลุ่มได้ใน การเพิ่มผลผลิต ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สมบูรณ์ เมืองสมศรี (2533 : 251) ถึงปัจจัยที่ มีความสัมพันธ์การใช้น้ำชลประทาน ของเกษตรกรในเขตโครงการชลประทานลำปาว อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าเกษตรกรในเขตโครงการชลประทานลำปาวที่เป็นสมาชิกกลุ่ม จะมีการใช้น้ำจากน้ำชลประทานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าเกษตรกรทั่วไป ทักนิษฐ์ ศิริวรรณ (2533 : 103) พบว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรมีความสัมพันธ์ในทางบวกในการยอมรับการเลี้ยงโคนม มากกว่าเกษตรกรที่ไม่ได้เป็นสมาชิก ประดิษฐ์ กนยัง (2528 : 57) พบว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรมีความสัมพันธ์ทางบวกในการยอมรับการใช้ปุ๋ยมารัล และ เบนบริดจ์ (Bembridge , 1977 : 63) พบว่าการเข้าร่วมกิจกรรมสถาบันเกษตรกรมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับ โคนเนื้อ

8.1.4 การติดต่อสื่อสารและการเดินทางออกนอกถิ่นฐาน บุญธรรม คำพอ (2520 : 72) พบว่าเกษตรกรที่มีการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น หรือการเดินทางออกนอกถิ่นฐานมากจะมีโอกาสเรียนรู้และพบเห็นมากกว่า ทำให้การยอมรับเทคโนโลยีเร็วกว่าเกษตรกรผู้ที่มีลักษณะดังกล่าวน้อยกว่า จากผลของการศึกษาวิจัยหลายเรื่องสอดคล้องกับลักษณะดังกล่าวข้างต้น เช่น ปรีชา สุกใส (2524 : 525) ศึกษาปัจจัยบางประการที่มีผลให้ชาวบ้านยอมรับวิชาการเกษตรแผนใหม่ ของชาวสวน ตำบลไม้เค็ด อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า เกษตรกรที่มีการติดตามข่าวสารโดยใช้สื่อที่เป็นบุคคลหรือสื่อมวลชน และออกนอกถิ่นฐานเป็นประจำจะเป็นผู้ที่ยอมรับวิชาการเกษตรแผนใหม่ได้มากกว่าบุคคลที่มีการติดต่อสื่อสาร และการเดินทางออกนอกถิ่นฐานที่น้อยกว่า รัตนาวดี บุรณะภิกวงศ์ (2525 : 254) พบว่า เกษตรกรที่มีการติดต่อสื่อสาร และเดินทางออกนอกถิ่นฐาน จะมีการยอมรับข้าวพันธุ์ส่งเสริมมากกว่าเกษตรกรผู้ที่มีลักษณะดัง

กล่าวน้อยกว่า นอกจากนี้ ยังพบว่า การยอมรับการใช้เครื่องทุ่นแรงของเกษตรกรในโครงการจัดการกลุ่มแม่น้ำสา จังหวัดเชียงใหม่ มีความสัมพันธ์กับแหล่งข่าวสารและการเดินทางออกนอกหมู่บ้าน (สายหยุด กงชะฤทธิ์, 2527 : 139) เกรียงศักดิ์ ปัทมเรขา (2528 : 74) พบว่าเกษตรกรผู้ยอมรับการปลูกข้าวพันธุ์ส่งเสริมมีระดับการหาความรู้ทางสื่อสารมวลชน ที่สูงกว่าเกษตรกรผู้ปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมือง นอกจากนี้ เกรียงศักดิ์ ปัทมเรขา (2539 : 87) ยังพบอีกว่าเกษตรกรที่ยอมรับวิธีปฏิบัติในการเลี้ยงแพะ มีการเดินทางออกนอกหมู่บ้านสูงกว่า เกษตรกรที่ไม่ยอมรับวิธีปฏิบัติในการเลี้ยงแพะ

8.2 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจมีอยู่หลายประการด้วยกัน ดังนี้

8.2.1 ขนาดเนื้อที่ถือครอง ชัยรี นฤพนธ์ และ กิพวัลย์ วิทยาพันธุ์ (2532 : 178) พบว่าชาวนาจังหวัดนครปฐมถือครองที่ดินมากจะยอมรับการใช้ปุ๋ยและถูกต้องตามหลักวิชาการมากกว่า ชาวนาที่ถือครองที่ดินน้อย ส่วนการศึกษาของ บุญธรรม คำพ้อ (2520 : 72) เกี่ยวกับ การยอมรับเทคโนโลยีการเกษตรในเขตโครงการมูลนิธิบูรณะชนบท จังหวัดชัยนาท พบว่าเกษตรกรที่มีที่ดินถือครองสูงกว่า 20-29 ไร่ เป็นบุคคลที่มีการยอมรับมากกว่าซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สหัฐ นิลพันธุ์ (2519 : 70) พบว่าการยอมรับการใช้ปุ๋ยมาร์ลในการปรับปรุงดินเปรี้ยว จังหวัดนครนายก เกษตรกรที่มีที่ดินทำนาเป็นของตนเองจะยอมรับการใช้ปุ๋ยมาร์ล ในการปรับปรุงดินเปรี้ยวได้รวดเร็วกว่าเกษตรกรที่เช่าที่ดินบางส่วนและเช่าที่ดินทั้งหมด

8.2.2 รายได้ของครอบครัว เกรียงศักดิ์ ปัทมเรขา (2533 : 119) กล่าวว่า รายได้เป็นตัวบ่งชี้ตัวหนึ่ง ที่ชี้ให้เห็นสถานะทางเศรษฐกิจของ เกษตรกรที่มีรายได้สูงมักจะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือยอมรับการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ก่อนข้างรวดเร็วและมากกว่าบุคคลที่มีลักษณะดังกล่าวน้อยกว่าหรืออยู่ในระดับต่ำซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสมภพ เพชรรัตน์ (2527 : 137) พบว่ารายได้ของครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกในการยอมรับเทคโนโลยีการเกษตรในเขตโครงการปฏิบัติการพัฒนาสังคม อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ชัยรี นฤพนธ์ และ กิพวัลย์ วิทยาพันธุ์ (2532 : 178) พบว่าชาวนาที่มีรายได้สูงจะมีการยอมรับการใช้ปุ๋ยมากกว่าชาวนาที่มีรายได้น้อย สายหยุด กงชะฤทธิ์ (2527 : 133) พบว่ารายได้มีความสัมพันธ์ในทางบวกในการยอมรับการทำไร่นาโดยวิธีอนุรักษ์ดินและน้ำของเกษตรกรในเขตโครงการจัดลุ่มน้ำแม่สา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ บุญธรรม คำพ้อ (2520 : 72) พบว่าเกษตรกรที่มีรายได้สูงกว่า 20,000 บาท จะมีการยอมรับวิทยาการแผนใหม่ในเขตโครงการมูลนิธิบูรณะชนบท จังหวัดชัยนาท ได้ดีกว่าเกษตรกรที่มีรายได้น้อยกว่า พีระพันธ์ แสงใส (2535 : 96) พบว่าเกษตรกรรายย่อยมีรายได้สูงจะมีการยอมรับการใช้ปุ๋ยเคมีในสวนยางพารา ได้ดีกว่าเกษตรกรที่มีรายได้น้อย ปรีชา ปาละศรี (2530 : 249) พบว่ารายได้สูงมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการ

ยอมรับการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชผักของชาวเขาเผ่าม้ง ทศนิยม ศิริวรรณ (2533 : 104) พบว่าเกษตรกรที่มีรายได้สูง จะมีการยอมรับการเลี้ยงโคนมได้มากกว่าเกษตรกรที่มีรายได้น้อย แต่ อภิศรี โกมลศิริ (2530 : 124) พบว่ารายได้น้อยไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการทำปุ๋ยหมัก

8.2.3 แรงงานในครอบครัว วิจิตร อวระกุล (2527 : 131) ให้ความเห็นว่า การได้รับการช่วยเหลือสนับสนุน แรงงานจากแม่บ้าน บุตรหลานในการทำการเกษตรจะมีโอกาสรับของใหม่ หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ประดิษฐ์ กนยัง (2528 : 48) พบว่าแรงงานในครอบครัวเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เกษตรกรยอมรับการทำนาปรังในจังหวัดอุบลราชธานี แต่ สหัทธ นิลพันธ์ (2519 : 71) พบว่าแรงงานในครอบครัวไม่มีผลต่อการยอมรับการใช้ปุ๋ยมาร์ลเพื่อปรับปรุงดินเปรี้ยวของเกษตรกร และสุเทพ รัตนพันธ์ ,จรัส ชูรักษา และ สมยศ สุวิทย์ภรณ์ (2527 : 16) พบว่าแรงงานในครอบครัวไม่มีผลต่อการยอมรับการใช้ข้าวพันธุ์ดี

8.2.4 ภาวะการกู้ยืม ปานทลและซิงซ์ (Patel and Singh, 1970 : 98) พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติระหว่างเกษตรกรที่มีการวางแผนงานฟาร์มกับเกษตรกรที่ไม่มีการวางแผนงานฟาร์มในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้สินเชื่อเพื่อการเกษตร โดยพบว่า เกษตรกรที่มีการวางแผนฟาร์มมีการใช้สินเชื่อด้านการเกษตรในระดับที่สูงกว่า เกษตรกรที่ไม่ได้มีการวางแผนฟาร์ม กล่าวคือ ส่วนใหญ่ของเกษตรกรที่มีการวางแผนฟาร์ม คือ ร้อยละ 46.67 เป็นผู้กู้ยืมเงินจากแหล่งภายนอก รองลงมาคือ ร้อยละ 26.67 เป็นผู้ไม่สามารถกู้ยืมจากแหล่งภายนอกได้ และส่วนที่เหลือคือ ร้อยละ 26.66 ใช้เงินทุนของตนเอง แต่สำหรับเกษตรกรที่ไม่ได้มีการวางแผนงานฟาร์มพบว่า ร้อยละ 100.00 เป็นผู้ไม่สามารถกู้ยืมเงินจากแหล่งภายนอกได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พิระพันธ์ แสงใส (2535 : 99) พบว่าเกษตรกรรายย่อยที่มีการยอมรับการใช้ปุ๋ยเคมีในสวนยางพารา จะมีการใช้สินเชื่อด้านเกษตรสูงกว่าเกษตรกรรายย่อยที่ไม่ยอมรับการใช้ปุ๋ยเคมี และสมบูรณ์ เนื่องสมศรี (2533 : 251) พบว่าเกษตรกรที่มีการใช้สินเชื่อ ด้านเกษตรสูงจะมีการใช้น้ำจากชลประทานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าเกษตรกรที่ไม่ใช้สินเชื่อ

8.3 ปัจจัยทางจิตวิทยา ปัจจัยทางจิตวิทยามีอยู่หลายประการด้วยกัน ดังนี้

8.3.1 ทักษะคิด จากการศึกษาค้นคว้าของ เกรียงศักดิ์ ปัทมเรขา (2528 : 59) พบว่าเกษตรกรผู้ที่ยอมรับการปลูกข้าวพันธุ์ส่งเสริม (พันธุ์กข.ต่างๆ) มีระดับของทัศนคติต่อเกษตรกรตำบล สูงกว่าเกษตรกรผู้ปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจากการศึกษาโดย ภูวคณ สาลีเกษตร (2536 : 105) พบว่า เกษตรกรผู้ที่ยอมรับการผสมเทียมโค มีระดับทัศนคติที่สูงกว่า เกษตรกรผู้ที่ไม่ยอมรับการผสมเทียมโค นอกจากนี้ยังมีการศึกษาของ

ซิงค์ และ ซิงค์ (Singh and Singh, 1970 : 41) พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ
ยิ่งทางสถิติ ระหว่างพฤติกรรมการยอมรับของชาวนากับทัศนคติต่อแผนงานของข้าวพันธุ์ที่ให้ผล
ผลิตสูง

8.3.2 แรงจูงใจในการตัดสินใจในการใช้วิทยาการแผนใหม่ สุภาพ รัตนพันธ์,
จรัส ชูรัมย์ และ สมยศ สุวิทย์ (2527 : 24) พบว่า การยอมรับการปลูกข้าวพันธุ์ดีของ
เกษตรกรจะมีความสัมพันธ์เป็นสัดส่วนตามสิ่งจูงใจนั่นคือเกษตรกรที่มีการยอมรับการปลูกข้าว
พันธุ์ดี จะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจของเกษตรกรแต่ละคน

9. แบบจำลองแนวความคิดการศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจึงได้มีการกำหนดปัจจัยของกลุ่มตัวแปรอิสระ
ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ (1) ปัจจัยทางสังคมและการติดต่อสื่อสาร (2) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และ (3)
ปัจจัยทางจิตวิทยา กลุ่มตัวแปรอิสระทั้งสามกลุ่มที่กล่าวมาจะมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามคือ
การยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ปัจจัยทางสังคมและการติดต่อสื่อสารประกอบด้วย (1) อายุ
(2) การศึกษา (3) การเป็นสมาชิกกลุ่ม (4) การติดต่อสื่อสาร (5) การเดินทางออกไปนอกถิ่น
ฐาน ปัจจัยทางเศรษฐกิจประกอบด้วย (1) ขนาดเนื้อที่ถือครอง (2) รายได้ของครอบครัว (3)
แรงงานในครอบครัว (4) ภาวะการกู้ยืม ปัจจัยทางจิตวิทยาประกอบด้วย (1) ทัศนคติที่มีต่อ
เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ (2) ทัศนคติต่อการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม (3) แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการ
เลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ดังภาพประกอบ 2

ตัวแปรอิสระ

ปัจจัยทางสังคมและการติดต่อสื่อสาร

1. อายุ
2. การศึกษา
3. การเป็นสมาชิกกลุ่ม
4. การติดต่อสื่อสาร
5. การเดินทางออกนอกถิ่นฐาน

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

6. ขนาดเนื้อที่ถือครอง
7. รายได้ของครอบครัว
8. แรงงานในครอบครัว
9. ภาวะการกู้ยืม

ปัจจัยทางจิตวิทยา

- 10.ทัศนคติที่มีต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์
- 11.ทัศนคติต่อการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม
12. แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม

ตัวแปรตาม

การยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม

- การสุขาภิบาล
 - การสร้างโรงเรือน
 - การฉีดวัคซีนป้องกันโรค
 - การถ่ายพยาธิภายใน
 - การถ่ายพยาธิภายนอก
- การให้อาหารและแร่ธาตุ
 - การปลูกพืชอาหารสัตว์
 - การให้อาหารข้น
 - การให้แร่ธาตุ
- การปรับปรุงพันธุ์
 - การคัดเลือกพันธุ์
 - การผสมเทียม
 - จำนวนโคเนื้อลูกผสม

10. สมมุติฐานในการศึกษา

ในการศึกษารั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดสมมุติฐานจากแนวความคิดเชิงทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา จึงนำมาเรียบเรียงไว้ให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน ดังนี้

- สมมุติฐานข้อที่ 1 : อายุมีความสัมพันธ์ทางลบกับการยอมรับการเลี้ยง โภชนาเนื้อลูกผสม
- สมมุติฐานข้อที่ 2 : การศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับยอมรับการเลี้ยง โภชนาเนื้อลูกผสม
- สมมุติฐานข้อที่ 3 : การเป็นสมาชิกกลุ่มมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการเลี้ยง โภชนาเนื้อลูกผสม
- สมมุติฐานข้อที่ 4 : การติดต่อสื่อสารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับยอมรับการเลี้ยง โภชนาเนื้อลูกผสม
- สมมุติฐานข้อที่ 5 : การเดินทางออกนอกถิ่นฐานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการเลี้ยง โภชนาเนื้อลูกผสม
- สมมุติฐานข้อที่ 6 : ขนาดเนื้อที่ถือครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการเลี้ยง โภชนาเนื้อลูกผสม
- สมมุติฐานข้อที่ 7 : รายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการเลี้ยง โภชนาเนื้อลูกผสม
- สมมุติฐานข้อที่ 8 : แรงงานในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการเลี้ยง โภชนาเนื้อลูกผสม
- สมมุติฐานข้อที่ 9 : ภาวะการผู้ขี้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการเลี้ยง โภชนาเนื้อลูกผสม
- สมมุติฐานข้อที่ 10 : ทำสาคติที่มีต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการเลี้ยง โภชนาเนื้อลูกผสม
- สมมุติฐานข้อที่ 11 : ทำสาคติต่อการเลี้ยง โภชนาเนื้อลูกผสมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการเลี้ยง โภชนาเนื้อลูกผสม
- สมมุติฐานข้อที่ 12 : แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยง โภชนาเนื้อลูกผสมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการเลี้ยง โภชนาเนื้อลูกผสม

บทที่ 8

วิธีการศึกษา

1. การเลือกสถานที่ทำการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม การศึกษาจึงเลือกศึกษาในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โดยเลือกพื้นที่ใน 2 ตำบล คือ ตำบลทุ่งหวัง และตำบลเกาะแก้ว เนื่องจากสองตำบลนี้มีการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมมาก และได้มีการส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม โดยการผสมเทียม หรือ ให้ยืมพ่อโคเนื้อพันธุ์แท้คุมฝูง ให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงโค เป็นระยะเวลานานประมาณ 10 ปี

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อลูกผสมใน 2 ตำบลในเขตอำเภอเมืองคือ ตำบลทุ่งหวัง 9 หมู่บ้าน จำนวน 122 ราย ตำบลเกาะแก้ว 9 หมู่บ้าน จำนวน 67 ราย รวมประชากรที่เป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อลูกผสม จำนวน 189 ราย และได้มีการรวบรวมรายชื่อของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อลูกผสมทุกหมู่บ้านใน 2 ตำบลตั้งที่กล่าวมาแล้ว เนื่องจากจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคในแต่ละหมู่บ้านมีจำนวนแตกต่างกัน จึงได้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นอย่างมีสัดส่วน (proportional stratified random sampling) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2531 : 92) ซึ่งเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร และจากการศึกษาในครั้งนี้มีงบประมาณจำกัด ระยะเวลาน้อย และขอบเขตของประชากรที่ศึกษาไม่กว้างมากนัก จึงได้กำหนดจำนวนตัวอย่างไว้ 151 ราย คิดเป็นร้อยละ 80 ของประชากรผู้เลี้ยงโคเนื้อลูกผสมใน 2 ตำบล ซึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่างที่สามารถอ้างอิงถึงประชากรได้ ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างมีดังต่อไปนี้

2.1 ดำรวจและทำบัญชีรายชื่อเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อลูกผสม จำแนกตามตำบลหมู่บ้าน

2.2 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้จำนวนตัวอย่างคิดเป็นร้อยละ 80 ของ

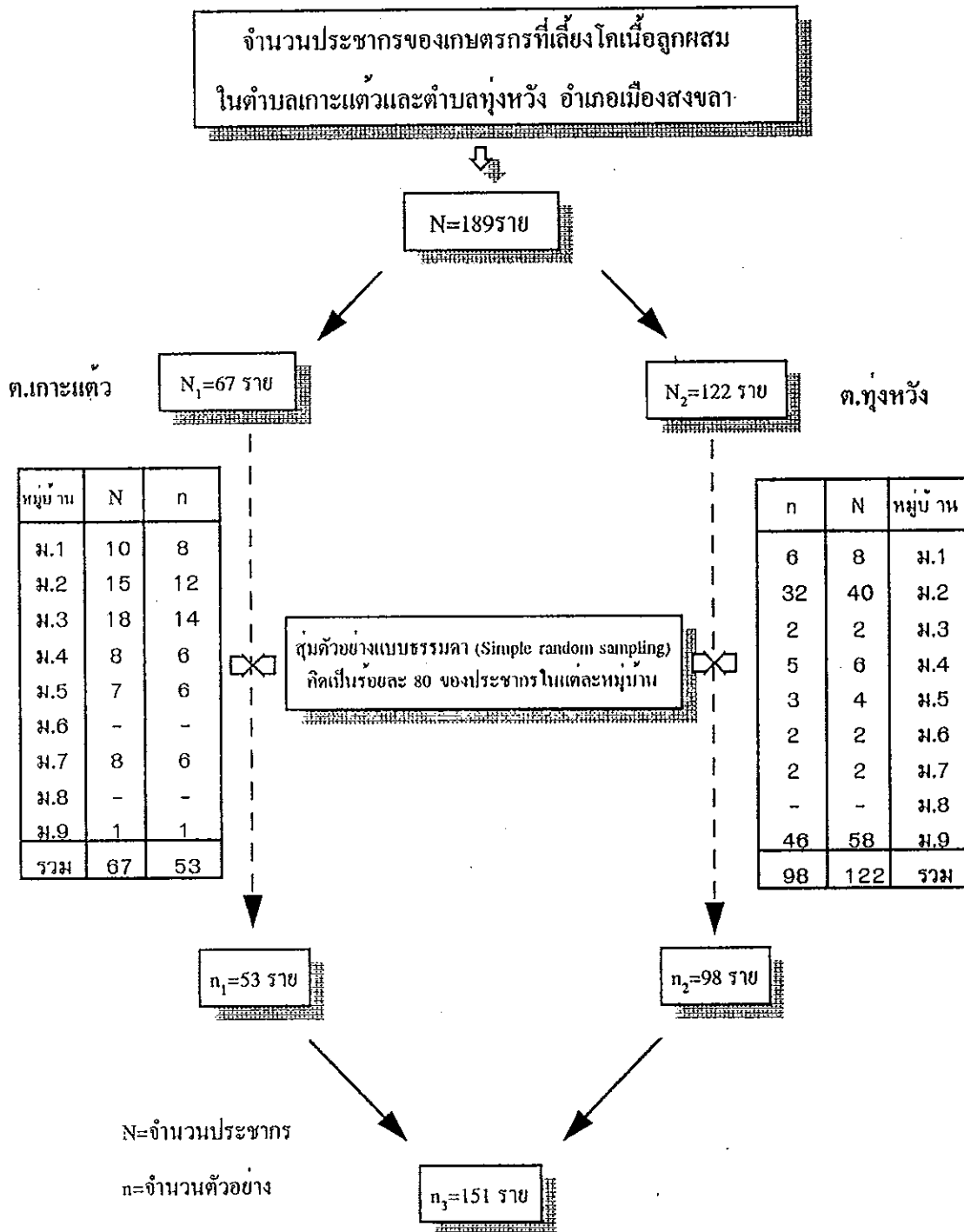
ประชากร

2.3 ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (simple random sampling) กับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อลูก

ผสมแต่ละหมู่บ้าน โดยคำนวณจำนวนตัวอย่างคิดเป็นร้อยละ 80 ของประชากรในแต่ละหมู่บ้าน
ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมอีกผสม จำนวน 151 คน ดังตาราง 1 และ
สามารถแสดงให้เห็นภาพในการสุ่มตัวอย่าง ดังในภาพประกอบ 3

ตาราง 1 จำนวนประชากรแต่ละกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาตามตำบล/หมู่บ้าน อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา

ตำบล หมู่บ้าน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ต.ทุ่งหวัง		
น.1 บ้านอ่างทอง	8 ราย	6 ราย
น.2 บ้านทุ่งหวัง	40 ราย	32 ราย
น.3 บ้านสวนบน	2 ราย	2 ราย
น.4 บ้านชายควน	6 ราย	5 ราย
น.5 บ้านปลักจันทอม	4 ราย	3 ราย
น.6 บ้านไร่	2 ราย	2 ราย
น.7 บ้านทรายขาว	2 ราย	2 ราย
น.8 บ้านไทรกรรณ	-	-
น.9 บ้านช่างงาม	58 ราย	46 ราย
รวมเกษตรกรในตำบลทุ่งหวัง	122 ราย	98 ราย
ต.เกาะแก้ว		
น.1 บ้านทะเลมเทียน	10 ราย	8 ราย
น.2 บ้านสามกอง	15 ราย	12 ราย
น.3 บ้านชุมพอ	18 ราย	14 ราย
น.4 บ้านค่าน	8 ราย	6 ราย
น.5 บ้านค่าน	7 ราย	6 ราย
น.6 บ้านเกาะแก้ว	-	-
น.7 บ้านเกาะวา	8 ราย	6 ราย
น.8 บ้านป้ออิฐ	-	-
น.9 บ้านเกาะแก้ว	1 ราย	1 ราย
รวมเกษตรกรในตำบลเกาะแก้ว	67 ราย	53 ราย
รวมทั้ง 2 ตำบล	189 ราย	151 ราย

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างของเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อลูกผสม
ในเขตตำบลเกาะแก้วและตำบลทุ่งหวัง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

3. วิธีการในการรวบรวมข้อมูล

ได้ใช้การสังเกตและการใช้แบบสัมภาษณ์เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูล เนื่องจากเป็นวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพทางสังคมของชุมชน นอกจากนี้ยังได้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ของผู้รับการสัมภาษณ์อย่างแท้จริง ซึ่งจะประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การสร้างแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ได้กำหนดโครงสร้างแน่นอน (structured interview) เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวิจัย ชนิดของคำถามที่ใช้มีทั้งคำถามชนิดปลายปิด (close-ended) ซึ่งได้กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบ และคำถามชนิดปลายเปิด (open-ended) เพื่อให้ผู้ตอบมีอิสระในการให้คำตอบเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ ครอบคลุมถึงลักษณะต่างๆ ดังนี้ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก)

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อลูกผสม
- ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านสังคมและการติดต่อสื่อสารของเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อลูกผสม
- ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อลูกผสม
- ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านจิตวิทยาของเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อลูกผสม
- ส่วนที่ 5 ข้อมูลการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมและการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม

5. การทดสอบแบบสัมภาษณ์

ได้สร้างแบบสัมภาษณ์จากแนวทางในการตรวจเอกสารอ้างอิงขึ้นในเดือนกันยายน 2538 จากนั้นได้เสนอบทเรียนที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) และได้แก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ ในเดือนตุลาคม 2538 ได้นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาอีกครั้งหนึ่ง และได้นำมาแก้ไขปรับปรุงข้อผิดพลาดต่างๆ ในแบบสัมภาษณ์ ตามผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการเสนอแนะเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหา ในเดือนพฤศจิกายน 2538 ได้ทำการทดสอบแบบสัมภาษณ์กับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ที่ไม่ใช้ตัวอย่างจริงในพื้นที่ หมู่ 1 2 3 ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โดยทดสอบ

แบบสัมภาษณ์รวมเป็น 30 ชุด พบความผิดพลาดบางประการที่เกี่ยวกับคำถามที่ไม่ชัดเจน และ
ได้ทำการแก้ไขข้อผิดพลาดต่างๆ

6. การรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากพื้นที่แต่ละหมู่บ้านของตำบลทุ่งหวัง และตำบลเกาะแก้ว เชื่อมติดต่อกันไม่
ห่างไกลนัก การคมนาคมค่อนข้างสะดวก จึงได้ทำการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อลูกผสม
ด้วยตนเอง ตามรายชื่อที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 151 ราย เพราะจะได้ข้อมูลที่ละเอียดและ
มีความสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังจะได้มีโอกาสเห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่และวิถีการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม
ของเกษตรกร ในสภาพที่เป็นจริงอีกด้วย ใช้ระยะเวลาดำเนินการสัมภาษณ์ตั้งแต่วันที่ 22 ธันวาคม
2538 ถึงวันที่ 22 มกราคม 2539 รวมเป็นเวลาทั้งสิ้น 30 วัน ซึ่งจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อลูก
ผสมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 151 รายนี้ คิดเป็นร้อยละ 80 ของประชากรผู้เลี้ยงโคเนื้อลูกผสมในเขต
ตำบลเกาะแก้วและตำบลทุ่งหวัง

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการ โดยได้ตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ทุกฉบับเพื่อความถูกต้อง
จากนั้นจึงนำไปเข้ารหัสข้อมูล (code) แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS
(statistical package for the social science) ที่ศูนย์คอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตหาดใหญ่ ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

7.1 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยการตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ทุกฉบับที่เกี่ยวกับตัว
เลขรายละเอียดต่างๆ แล้วบันทึกในกระดาษรวบรวมข้อมูล

7.2 ใส่รหัสข้อมูล (code) ที่ได้จัดทำสมุดคู่มือการลงรหัส

7.3 การสร้างตัวชี้วัดและทดสอบความเชื่อถือได้ของตัวชี้วัด โดยวิธีวิเคราะห์ข้อความ
(item analysis) เพื่อทดสอบความสอดคล้องภายใน (internal consistency) และคำนวณค่า
สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนแบ็ก (Cronback's alpha coefficient) โดยคำนวณจากค่าสัมประสิทธิ์
ความสัมพันธ์ระหว่างข้อความ (item)

จากสูตร $\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right)$

เมื่อ α = ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อถือได้

n = จำนวนข้อคำถาม

$\sum s_i^2$ = ผลรวมทั้งหมดของความแปรปรวนแต่ละข้อ

s^2 = ค่าความแปรปรวนของชุดคำถามทั้งหมด

เพื่อแสดงค่าความเชื่อถือได้ของตัวชี้วัด (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2536 : 153) โดยคำสั่ง reliability ที่มีในโปรแกรม SPSS/PC+ ตัวชี้วัดดังกล่าวได้แก่ หัสนกคดีที่มีต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ หัสนกคดีต่อการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมและการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม (ดูภาคผนวก ข) และผลการศึกษายู่ในบทที่ 5

7.4 วิเคราะห์ข้อมูลของเกษตรกรทั้งหมด 151 ราย

7.5 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

7.5.1 ค่าสถิติพื้นฐาน เพื่อบรรยายลักษณะต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่าง มีดังต่อไปนี้

7.5.1.1 ค่าร้อยละ เพื่อแสดงการแจกแจงของกลุ่มตัวอย่างในลักษณะต่างๆ ใช้สูตรของ กิลฟอร์ด (Guilford, 1978 : 18)

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{ค่าข้อมูลของรายการนั้น}}{\text{จำนวนข้อมูลทั้งหมด}} \times 100$$

7.5.1.2 ค่ามัธยฐานเลขคณิต โดยใช้สูตรของ เบสท์ (Best, 1977 : 174)

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n}$$

เมื่อ \bar{X} = ค่ามัธยฐานเลขคณิตของกลุ่มตัวอย่าง

$\sum x_i$ = ผลบวกของค่าข้อมูลทั้งหมด

n = จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

i = ลำดับข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ตั้งแต่ 1,2,... ถึง n

7.5.1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตรดังนี้ (กานดา พูนลาภวี, 2530 :

71)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

- เมื่อ S.D = ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum x^2$ = ผลรวมของค่าข้อมูลแต่ละค่ายกกำลังสอง
 $(\sum x)^2$ = ผลรวมของค่าข้อมูลทั้งหมดยกกำลังสอง
 n = จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

7.5.2 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

7.5.2.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ใช้ทดสอบหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการยอมรับการเลี้ยงโคนเนื้อถูกผสม ซึ่งเป็นตัวแปรตามประเภทช่วงและประเภทอัตราส่วน โดยใช้สูตรของ ฮินเกลและกณะ (Hinkle, Wiersma and Jurs, 1982 : 102) ดังนี้

$$r_{xy} = \frac{n\sum xy - (\sum x)(\sum y)}{\sqrt{[n\sum x^2 - (\sum x)^2][n\sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

- เมื่อ r_{xy} = ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร x กับตัวแปร y
 n = จำนวนคู่ของข้อมูลทั้งหมด
 $\sum x$ = ผลรวมของค่าข้อมูล ชุด x
 $\sum y$ = ผลรวมของค่าข้อมูล ชุด y
 $\sum x^2$ = ผลรวมของค่าข้อมูล ชุด x แต่ละค่ายกกำลังสอง
 $\sum y^2$ = ผลรวมของค่าข้อมูล ชุด y แต่ละค่ายกกำลังสอง
 $\sum xy$ = ผลรวมของผลคูณระหว่าง ค่าข้อมูล ชุด x กับค่าข้อมูล ชุด y

7.5.2.2 การวิเคราะห์การถดถอยพหุ (multiple regression analysis) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบขั้นตอน (stepwise method) กับข้อมูลประเภทช่วงและประเภทอัตราส่วน (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ, 2537 : 44-45) โดยคัดเลือกตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม โดยเข้าสมการถดถอยเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยหรือตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมและทดสอบค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01

8. นิยามศัพท์

การศึกษาครั้งนี้ ได้นิยามศัพท์ดังนี้ คือ

8.1 เกษตรกร หมายถึงเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อลูกผสมเป็นหลักทั้งหมด 151 คนที่เป็นหัวหน้าครอบครัว หรือ แม่บ้าน บุคคลเหล่านี้มีส่วนสำคัญในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเลี้ยงโค ที่อาศัยอยู่ในตำบลเกาะแก้ว ตำบลทุ่งหวัง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

8.2 การยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม หมายถึง การที่เกษตรกรได้ตัดสินใจรับเอาวิทยาการแผนใหม่ในการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ได้แก่ การสุขาภิบาล การให้อาหารและแร่ธาตุ การปรับปรุงพันธุ์ ซึ่งวัดจากการปฏิบัติของเกษตรกร (ดูรายละเอียดการวัดภาคผนวก ข.)

8.3 อายุ หมายถึง อายุของเกษตรกรที่แท้จริง

8.4 ระดับการศึกษา หมายถึง จำนวนปีที่เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียน

8.5 การเป็นสมาชิกกลุ่ม หมายถึง การที่เกษตรกรเป็นสมาชิกของกลุ่มต่างๆที่เกษตรกรรวมตัวกันเองและหน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้นโดย กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมส่งเสริมสหกรณ์และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้แก่ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มผู้เลี้ยงโค และกลุ่มลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น

8.6 การติดต่อสื่อสาร หมายถึง การได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับวิทยาการแผนใหม่ในการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม เช่น การสุขาภิบาล การให้อาหารและแร่ธาตุ การปรับปรุงพันธุ์ จากแหล่งความรู้ที่เป็นบุคคลและสื่อต่างๆ

8.7 การเดินทางออกนอกถิ่นฐาน หมายถึง การที่เกษตรกรเดินทางออกนอกหมู่บ้านไปยังหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ หรือต่างจังหวัดอื่นๆ ซึ่งวัดจากความถี่ในการเดินทางออกไปนอกถิ่นฐานของเกษตรกร (ดูรายละเอียดการวัดภาคผนวก ข.)

8.8 ขนาดเนื้อที่ถือครอง หมายถึง จำนวนไร่ของที่ดิน

8.9 รายได้ของครอบครัว หมายถึง รายได้ทั้งหมดของครอบครัวที่ได้จากรายได้ของสมาชิกทุกคนในครอบครัว เป็นรายได้ที่เกิดจากรายได้ภาคเกษตรและรายได้นอกภาคเกษตรรวมกันเป็นรายได้ของปี 2538 มีหน่วยเป็นบาทต่อปี

8.10 แรงงานในครอบครัว หมายถึง จำนวนแรงงานที่อาศัยอยู่ในครอบครัวเกษตรกร ที่ใช้แรงงานในการทำการเกษตรเป็นประจำ โดยไม่ได้รับค่าจ้างเป็นเงิน นับเป็นคน

8.11 ภาวะการกู้ยืม หมายถึง เกษตรกรมีการกู้เงินจากแหล่งเงินกู้ในระบบ เช่น สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ออมทรัพย์ และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และจากเงินกู้นอกระบบ เช่น ญาติพี่น้อง และเพื่อนบ้าน

8.12 ทัศนคติที่มีต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของเกษตรกรที่มีต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ โดยได้ออกแบบคำถามทั้งหมด 13 ข้อ เพื่อเป็นดัชนีในการวัดทัศนคติของเกษตรกร โดยเป็นคำถามธรรมดา 6 ข้อ และคำถามปฏิเสธ 7 ข้อ

8.13 ทัศนคติต่อการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม หมายถึง ความคิดหรือความเชื่อของเกษตรกรที่มีต่อการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม โดยได้ออกแบบสอบถามทั้งหมด 15 ข้อ โดยเป็นคำถามธรรมดา 7 ข้อ และคำถามปฏิเสธ 8 ข้อ เพื่อเป็นดัชนีในการวัดทัศนคติของเกษตรกร

8.14 แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคลูกผสม หมายถึง เหตุจูงใจที่เป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความคาดหวังประโยชน์จากการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม

บทที่ 4

สถานที่ทำการศึกษา

1. บทนำ

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้พื้นที่ตำบลเกาะแก้วและตำบลทุ่งหวัง ในเขตอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลาเป็นสถานที่ศึกษา เนื่องจากสองตำบลนี้มีการเลี้ยงโคจำนวนมาก โดยเฉพาะการเลี้ยงโคเนื้ออุตสาหกรรม รวมทั้งทางราชการได้เข้าไปส่งเสริมเป็นระยะเวลานานพอสมควร จึงมีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นสถานที่เพื่อการศึกษา

2. ที่ตั้งของสถานที่ศึกษา

อำเภอเมืองจังหวัดสงขลา ประกอบด้วย 6 ตำบลประกอบด้วย ตำบลปอหย่าง ตำบลเกาะขย ตำบลเขารูปช้าง ตำบลพะวง ตำบลเกาะแก้ว ตำบลทุ่งหวัง สถานที่ทำการศึกษาในครั้งนี้คือ ตำบลเกาะแก้ว ตำบลทุ่งหวัง ดังแสดงในภาพประกอบ 4

สำหรับตำบลเกาะแก้วตั้งอยู่ในที่ด้านใต้ของอำเภอเมืองสงขลา ห่างจากที่ว่าการอำเภอ 14 กิโลเมตร ขนาดพื้นที่ประมาณ 28.59 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 17,871 ไร่ (1 ไร่ = 0.0016 ตารางกิโลเมตร)

อาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลเขารูปช้าง

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลทุ่งหวัง

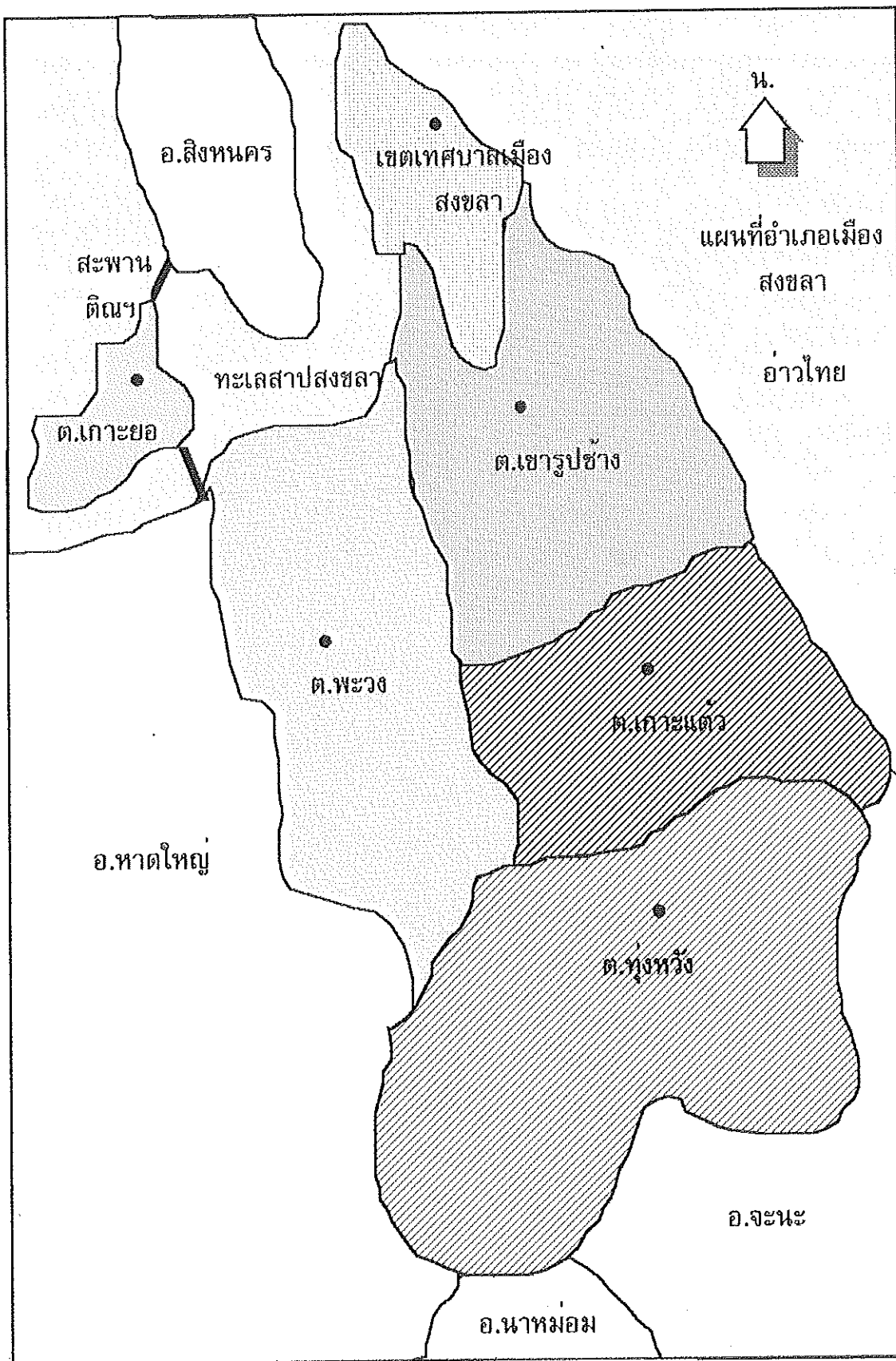
ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อ่าวไทย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลพะวง

ตำบลทุ่งหวัง ตั้งอยู่ด้านใต้สุดของอำเภอเมืองสงขลา ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองสงขลาประมาณ 21 กิโลเมตร ขนาดพื้นที่ประมาณ 31.11 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 19,443 ไร่ อาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลเกาะแก้วของอำเภอเมืองสงขลา

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลจะโหนดของอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

ภาพประกอบ 4 แผนที่อำเภอเมืองสงขลา
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสงขลา (2538 : 6)

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลนาทับของอำเภอจะนะ

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลพะวงของอำเภอเมืองสงขลา

8. ลักษณะภูมิประเทศ

ตำบลเกาะแก้ว ภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบและลอนลูกคลื่น มีภูเขาทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือของตำบล มีความสูงจากระดับน้ำทะเล เฉลี่ย 2.17 เมตร แล้วค่อยลาดต่ำลงทางตะวันออก ซึ่งเป็นพื้นที่ลอนลูกคลื่นสลับกับพื้นที่ราบ อันเกิดจากตะกอนของน้ำพัดพามาทับถมปรากฏพื้นที่ลุ่มและหนองน้ำอยู่ทั่วไป การไหลของน้ำในตำบลไหลจากตะวันตกไปตะวันออก ซึ่งมีหนองน้ำเป็นแนวขนานของชายฝั่งทะเลและทางทิศใต้ตำบลหนองน้ำนี้เป็นตระพังน้ำระหว่างสันทรายที่ทับถมชายฝั่งทะเล ดังแสดงในภาพประกอบ 5

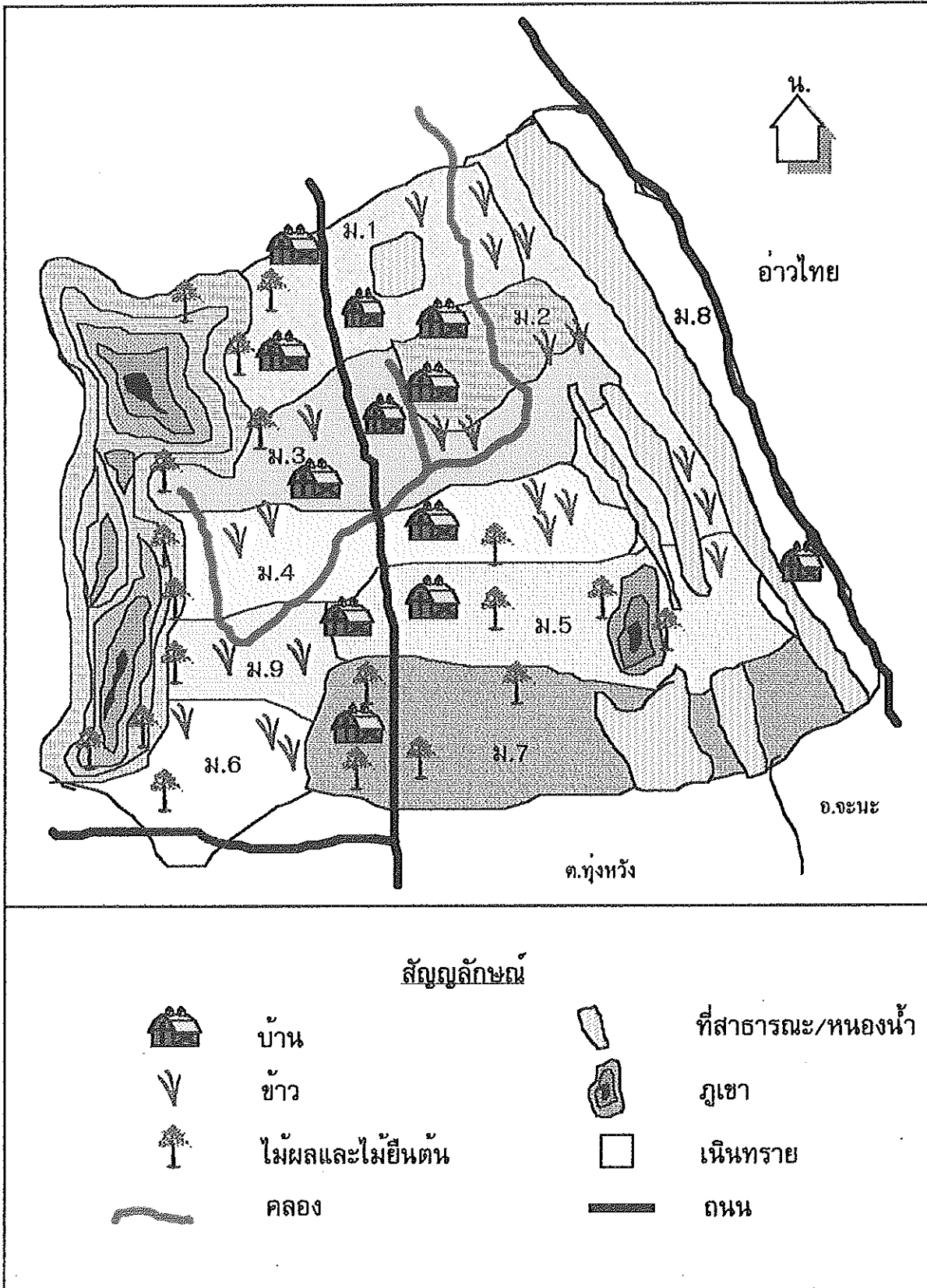
ตำบลทุ่งหวัง ภูมิประเทศประกอบด้วยเทือกเขาหลายลูกทำให้มีที่ราบลุ่มและเนินเขาเล็กๆ โดยเฉพาะทางด้านทิศตะวันตกและทางทิศใต้จะมีภูเขาหลายลูก ส่วนทางด้านตะวันออกตะวันออกเฉียงใต้ก็จะเป็นเนินเขาเล็กๆ ทำให้บริเวณตรงกลางของตำบลเป็นที่ราบลุ่ม และบางส่วนด้านตะวันออกเป็นที่ราบที่เกิดจากการตกตะกอนทับถมของน้ำพามา โดยเป็นที่ลุ่มต่อจากสันทรายชายฝั่งทะเล ดังแสดงในภาพประกอบ 6

การคมนาคม เนื่องจากตำบลเกาะแก้วและตำบลทุ่งหวังอยู่ติดกัน และมีถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 408 ตัดผ่านทั้งสองตำบล ทำให้การคมนาคมของทั้งสองตำบล สามารถเดินทางได้ทุกฤดูกาล ทั้งในเขตอำเภอเมืองสงขลาและตำบลใกล้เคียง ส่วนการติดต่อระหว่างหมู่บ้านตำบล มีถนนลูกรังและราดยางบางส่วน สามารถติดต่อถึงกันได้สะดวกทุกฤดูกาล

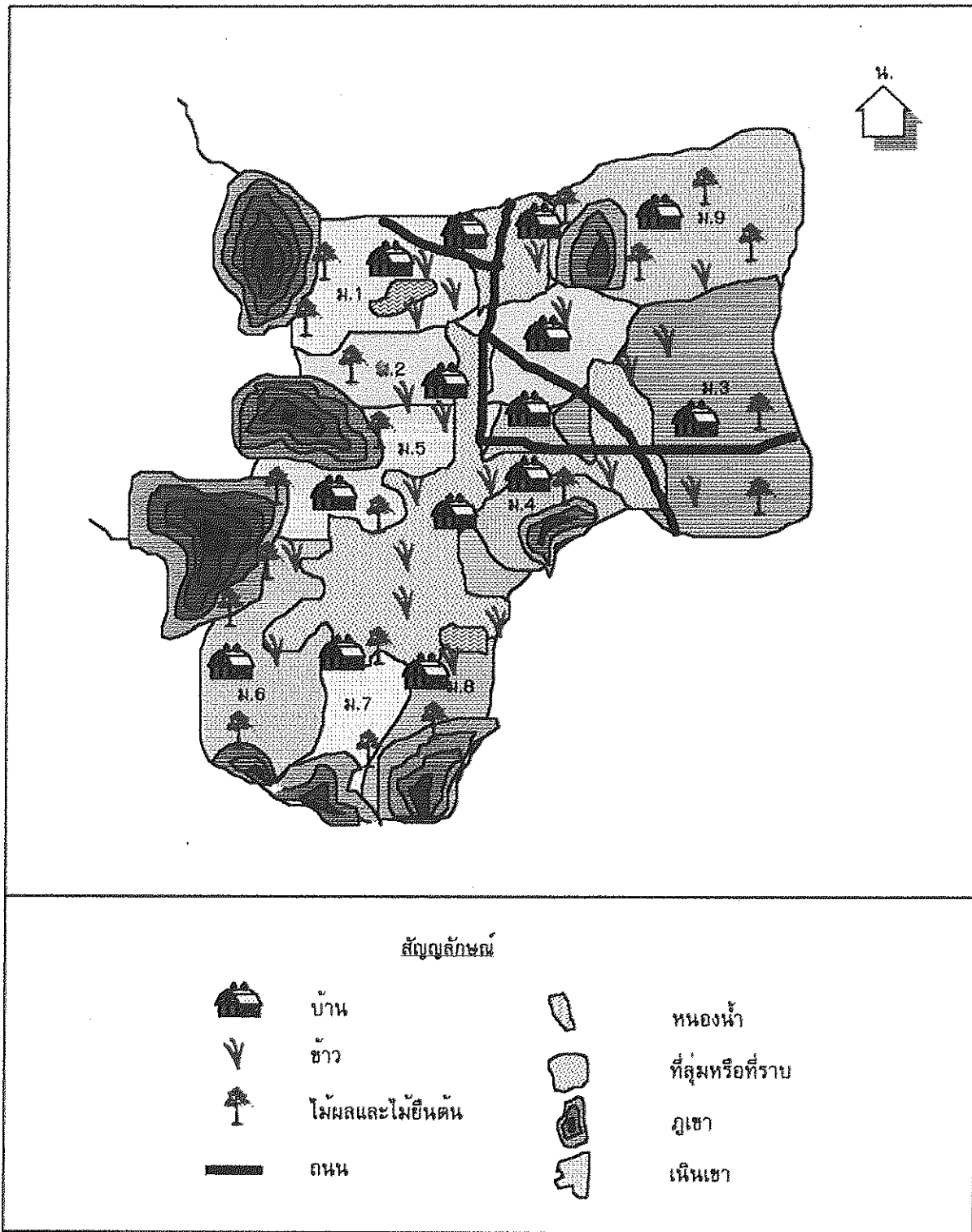
4. การแบ่งเขตการปกครองและประชากร

ตำบลเกาะแก้ว แบ่งออกเป็น 9 หมู่บ้าน 1,740 ครัวเรือน ประชากรส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 60 ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 40

ตำบลทุ่งหวัง แบ่งออกเป็น 9 หมู่บ้าน 2,201 ครัวเรือน ประชากรประมาณ 9,994 คน ประชากรส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 90 ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 10

ภาพประกอบ 5 แสดงภูมิประเทศตำบลเกาะเต่า
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสงขลา (2538 : 17)

ภาพประกอบ 6 ภูมิภาคต่าง ๆ ตามลุ่มน้ำ
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสงขลา (2538 : 9)

5. การใช้ที่ดิน

จากภาพประกอบ 7 แสดงให้เห็นถึงการใช้พื้นที่เพื่อการเกษตรของตำบลเกาะแก้ว และตำบลทุ่งหวัง ดังรายละเอียดดังนี้คือ

ตำบลเกาะแก้ว พื้นที่ทั้งหมดของตำบลเกาะแก้ว 17,871 ไร่ เป็นพื้นที่เพื่อการเกษตรจำนวน 9,821 ไร่ โดยแยกเป็นประเภทใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรดังนี้ ที่นา 4,519 ไร่ ยางพารา 2,345 ไร่ ไม้ผล 1,347 ไร่ มะพร้าว 1,418 ไร่ อื่นๆ 187 ไร่

ตำบลทุ่งหวัง พื้นที่ทั้งหมดของตำบลทุ่งหวัง 19,443 ไร่ เป็นพื้นที่เพื่อการเกษตรจำนวน 14,378 ไร่ โดยแยกเป็นประเภทใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรดังนี้ ที่นา 3,520 ไร่ ยางพารา 3,746 ไร่ ไม้ผล 2,869 ไร่ ไม้ยืนต้น 3,300 ไร่ อื่นๆ 943 ไร่

6. แหล่งน้ำ

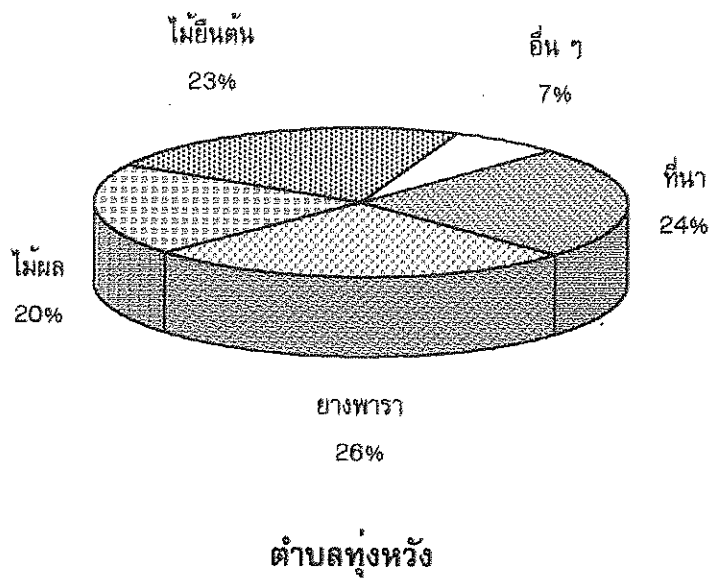
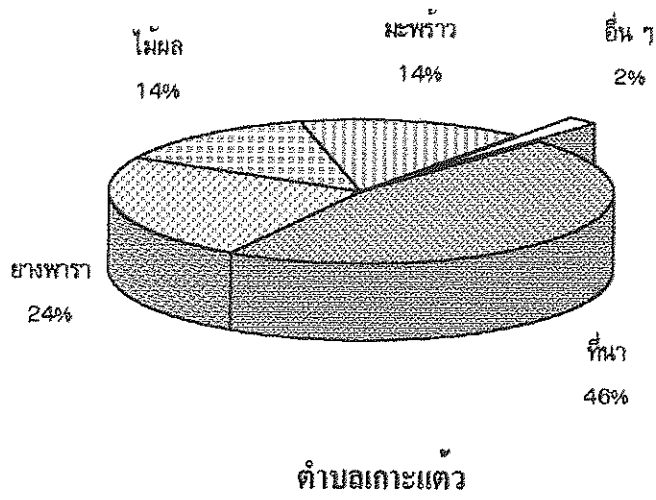
ตำบลเกาะแก้วมีคลองหรือทางน้ำไหลธรรมชาติ ซึ่งได้เกิดการตื่นเงินสามารถนำมาใช้เพื่อการเกษตรเพียงเล็กน้อย ปกติอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียว

ตำบลทุ่งหวัง ส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก จะมีฝายกักเก็บน้ำอยู่ 2 แห่ง คือ หมู่ 1 หมู่ 8 ขนาดกว้าง 12 เมตร ยาว 40-50 เมตร ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรประมาณ 500 ไร่

7. การประกอบอาชีพ

ตำบลเกาะแก้ว ส่วนใหญ่ของประชากรประกอบอาชีพ การทำนา ทำสวนยางพารา ทำสวนผลไม้ ทำสวนมะพร้าว ส่วนอาชีพรองได้แก่ เลี้ยงสัตว์ ปลูกผัก รับจ้าง

ตำบลทุ่งหวัง ส่วนใหญ่ของประชากรประกอบอาชีพการทำนา ทำสวนยางพารา ส่วนอาชีพรองได้แก่ การเลี้ยงสัตว์ ปลูกผัก รับจ้าง

ภาพประกอบ 7 การใช้พื้นที่เพื่อการเกษตรของตำบลเกาะแก้วและตำบลทุ่งหวัง
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสงขลา (2538 : 18)

8. สถาบันและองค์กรในชุมชน

ตำบลเกาะแก้ว สถาบันและองค์กรในชุมชนที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

ด้านการศึกษา มีโรงเรียนสังกัดการประถมศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา 1 โรงเรียน

ด้านการศาสนา มีวัดจำนวน 2 วัด สำนักสงฆ์จำนวน 1 แห่ง มัสยิด จำนวน 4 แห่ง มลายู จำนวน 1 แห่ง

ด้านสาธารณสุข มีสถานีอนามัยตำบล 1 แห่ง มีศูนย์เฝ้าระวังโรคผู้ติดเอดส์ภาคใต้ จำนวน 1 แห่ง

ตำบลทุ่งหวัง สถาบันและองค์กรในชุมชนที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

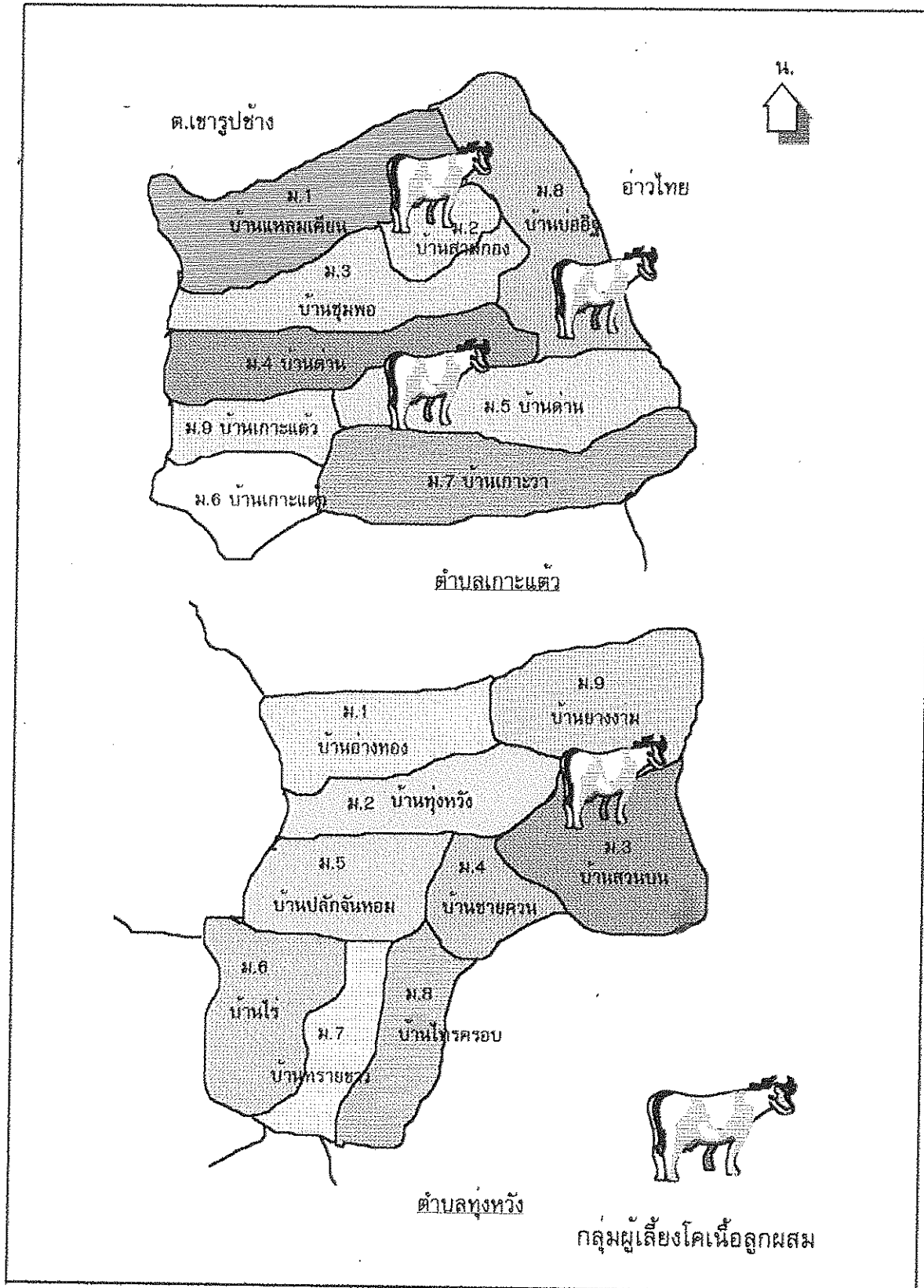
ด้านการศึกษา มีโรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 โรงเรียน

ด้านการศาสนา มีวัดจำนวน 5 วัด สำนักสงฆ์จำนวน 1 แห่ง

ด้านสาธารณสุข มีสถานีอนามัยตำบล 2 แห่ง

9. การเลี้ยงสัตว์

ทั้งตำบลเกาะแก้วและตำบลทุ่งหวัง การเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรมักจะเป็นอาชีพรองจากอาชีพการเพาะปลูก สัตว์ที่เกษตรกรเลี้ยงมีโค สุกร เป็ด ไก่ การเลี้ยงโคมักจะเป็นแบบกั้นครอบครัวละไม่กี่ตัว และกระจายเกือบทุกครัวเรือน เนื่องจากโคกินพืชอาหารสัตว์ที่มือผู้ตามธรรมชาติได้ไม่ต้องลงทุนซื้อ ประกอบกับตลาดที่ไม่มีปัญหา จึงทำให้เกษตรกรนิยมเลี้ยงมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงโค เช่น ตำบลทุ่งหวัง มีกลุ่มผู้เลี้ยงโคจำนวน 1 กลุ่ม ตำบลเกาะแก้วมีกลุ่มผู้เลี้ยงโคจำนวน 3 กลุ่ม ดังแสดงในภาพประกอบ 8

ภาพประกอบ 8 ที่ตั้งของกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อลูกผสมของตำบลเกาะแก้วและตำบลทุ่งหวัง
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสงขลา (2538 : 35)

บทที่ 5

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

ในบทนี้เป็นการนำเสนอผลการศึกษากฎเกณฑ์กรั้งหมก 151 ราย โดยจะกล่าวถึงรายละเอียดต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยทางด้านสังคมและการติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจ จิตวิทยา การเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม และการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม
2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านสังคมและการติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจ จิตวิทยา กับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม
3. ผลของปัจจัยด้านสังคมและการติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจ จิตวิทยา ต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม(การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน)

1. ลักษณะโดยทั่วไปของปัจจัยทางด้านสังคมและการติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจ จิตวิทยา การเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม และการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ของเกษตรกรอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ลักษณะโดยทั่วไปทางด้านสังคมและการติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจ จิตวิทยา การเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม และการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ของเกษตรกรอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ปัจจัยทางสังคมและการติดต่อสื่อสาร

1.1.1 ลักษณะทั่วไปทางสังคม ดังแสดงในตาราง 2 สรุปได้ดังนี้คือ

อายุ : จากการศึกษา พบว่าเกษตรกรร้อยละ 37.0 มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี รองลงมา ร้อยละ 32.6 มีอายุอยู่ในช่วง 51-60 ปี ร้อยละ 17.8 มีอายุ 61 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 12.6 มีอายุน้อยกว่า 41 ปี จะเห็นได้ว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อลูกผสม อยู่ในวัยสูงอายุโดยมีอายุเฉลี่ย 51.4 ปี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพปัจจุบันเกษตรกรพยายามส่งให้ลูกเรียนสูงๆ แรงงานในหมู่บ้านที่เป็นวัยหนุ่มสาวจึงไม่มี แต่ยังมีบางครอบครัวมีฐานะยากจนไม่สามารถส่งให้ลูกเรียนได้ ก็ให้ลูกออกไปทำงานภายนอกภาคเกษตรเป็นส่วนใหญ่ เช่น รับจ้างทำงานในโรงงาน รับจ้างทั่วไป ซึ่งมีรายได้ดีกว่าในภาคเกษตร ในปัจจุบันจึงพบว่าเกษตรกรที่อยู่บ้านจริงจึงเป็นเกษตรกรที่ทำการเกษตรจริงๆ โดยเฉพาะพ่อบ้านและแม่บ้าน มีส่วนน้อยที่มีลูกช่วยทำการเกษตร

การศึกษา : จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวน มากถึงร้อยละ 75.5 และมีความสามารถอ่านออกเขียนได้ ทั้งนี้เพราะส่วย่ก่อนเกษตรกรจะเรียนอยู่ ในภาคบังคับเท่านั้น แล้วออกมาทำงานหาเลี้ยงชีพ จะมีเกษตรกรส่วนน้อยเท่านั้นที่มีการศึกษาสูง กว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งพบว่า เป็นเกษตรกรที่มีอายุต่ำกว่า 41 ปีลงมา และให้ความสนใจ ในการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมมากกว่าเกษตรกรที่จบการศึกษาชั้นประถมปีที่ 4 หรือต่ำกว่านี้

จำนวนบุตร : จากการศึกษาพบว่า ครอบครัวเกษตรกรร้อยละ 50.3 มีบุตร จำนวน 3-4 คน รองลงมา ร้อยละ 37.1 มีบุตร 1-2 คน มีส่วนน้อยที่มีบุตร 5-8 คน เพียงร้อยละ 11.3 เมื่อดูภาพรวมแล้วพบว่าครอบครัวเกษตรกรมีจำนวนบุตรโดยเฉลี่ย 3 คน จะเห็นได้ว่า จำนวนบุตรมีผลต่อการใช้แรงงานในการทำการเกษตรและการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม เมื่อมีจำนวน บุตรน้อยทำให้มีแรงงานน้อย จำนวนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมน้อยไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกร ต้องใช้แรงงานภายในครอบครัวในการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม

ขนาดครอบครัว : จากการศึกษา พบว่าครอบครัวเกษตรกรร้อยละ 71.5 ที่มี สมาชิก 4-6 คน รองลงมา มีสมาชิก 1-3 คน และ มากกว่า 6 คน ร้อยละ 14.6 และ 13.9 ตาม ลำดับ จะเห็นได้ว่าครอบครัวเกษตรกรเป็นครอบครัวขนาดกลาง อาจเนื่องมาจากในสภาพ ปัจจุบันภาวะเศรษฐกิจที่รัดตัว ค่าใช้จ่ายภายในครอบครัวมากขึ้น สมาชิกภายในครอบครัวจึงต้อง ออกหารายได้มาจุนเจือครอบครัว โดยส่วนมากทำงานนอกภาคเกษตร เช่นรับจ้างทำงานในโรง งาน รับจ้างทั่วไป ทำให้ขนาดของครอบครัวเล็กลง แรงงานในภาคเกษตรลดลงตามไปด้วย

ตาราง 2 ลักษณะทั่วไปของปัจจัยทางสังคมของเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อลูกผสม

ปัจจัยทางด้านสังคม	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
อายุ (ปี)	
40 ปีและน้อยกว่า	12.6
41-50	37.0
51-60	32.6
60ปีขึ้นไป	17.8
เฉลี่ย 51.4 ปี	

ตาราง 2(ต่อ)

ปัจจัยทางด้านสังคม	ร้อยละของเกษตรกรทั้งหมด(n=151)
การศึกษา (ปี)	
ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 4	3.3
ประถมศึกษาปีที่ 4	75.5
ประถมศึกษาปีที่ 7	9.3
มัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย	8.6
สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	3.3
เฉลี่ย 5.1 ปี	
จำนวนบุตร (คน)	
ไม่มีบุตร	1.3
1-2 คน	37.1
3-4 คน	50.3
มากกว่า 4 คน	11.3
เฉลี่ย 2.9 คน	
ขนาดครอบครัว (คน)	
1-3 คน	14.6
4-6 คน	71.5
มากกว่า 6 คน	13.9
เฉลี่ย 4.8 คน	

1.1.2 การเป็นสมาชิกกลุ่ม

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 32.5 และ 51.0 เป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงโคและกลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรตามลำดับ มีเพียงร้อยละ 3.3 และ 1.3 เท่านั้นที่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน ตามลำดับ(ดังแสดงในตาราง3) สาเหตุเพราะกลุ่มผู้เลี้ยงโคและกลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นกลุ่มที่เกษตรกรได้รับผลประโยชน์โดยเฉพาะเงินกู้ในการทำการเกษตรรวมทั้งได้รับความรู้ทางวิชาการหรือแม้แต่การให้บริการของรัฐ เช่น การผสมเทียม การอบรมความรู้การเลี้ยงโค และการได้ถูกโคที่สวยงาม

ที่เกิดจากการผสมเทียม ส่วนสมาชิกกลุ่มเกษตรกร และกลุ่มแม่บ้านมีจำนวนน้อย เนื่องจากในพื้นที่นี้มีผลผลิตทางการเกษตรน้อยที่จะมาแปรรูปหรือมารวมกลุ่มกันได้ ทำให้เกษตรกรไม่เข้าร่วมกลุ่มไม่มากนัก อีกทั้งหน่วยงานของรัฐไม่ได้เข้ามาส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง

ตาราง 3 การเป็นสมาชิกกลุ่ม

การเป็นสมาชิกกลุ่ม	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
กลุ่มผู้เลี้ยงโค	
ไม่เป็น	67.5
เป็น	32.5/
กลุ่มเกษตรกร	
ไม่เป็น	96.7
เป็น	3.3/
กลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส.	
ไม่เป็น	49.0
เป็น	51.0/
กลุ่มแม่บ้าน	
ไม่เป็น	98.7
เป็น	1.3/

โดยภาพรวมลักษณะทั่วไปของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนผู้สูงอายุ โดยมีอายุเฉลี่ย 51.4 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 75.5 มีจำนวนบุตรโดยเฉลี่ย 3 คน ขนาดครอบครัวเป็นครอบครัวขนาดกลางโดยมีสมาชิกโดยเฉลี่ย 5 คน ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงโคและกลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 32.5 และ ร้อยละ 51.0 ตามลำดับ

1.1.3 การติดต่อสื่อสาร ดังแสดงในตาราง 4 ซึ่งสรุปได้ดังนี้ คือ

แหล่งความรู้ที่ติดต่อ : แหล่งความรู้ที่เกษตรกรสามารถติดต่อเพื่อรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ประกอบด้วย แหล่งความรู้ที่เป็นบุคคล และไม่ใช่นักบุคคล ที่เป็น

บุคคล เช่น เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ เพื่อนบ้าน ผู้นำท้องถิ่น ที่ไม่เป็นบุคคล เช่น เอกสารคำแนะนำของกรมปศุสัตว์ วารสารการเลี้ยงโคเนื้อ วิทยุและโทรทัศน์ พบว่าแหล่งความรู้ที่เกษตรกรติดต่อบ่อยคือ เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ (เจ้าหน้าที่ผสมเทียม) ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 55.7 เนื่องจากเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเป็นผู้ทำงานรับผิดชอบต่อหน้าที่สูง เข้าในพื้นที่เพื่อรับแจ้งผสมเทียมให้แก่เกษตรกรทุกวัน เกษตรกรสามารถติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผสมเทียมได้สะดวก ประกอบกับบ้านของเจ้าหน้าที่ผสมเทียมอยู่ในพื้นที่ 2 ตำบลนี้ ส่วนแหล่งความรู้ที่เกษตรกรติดต่อบ่อยที่สุดคือ สื่อสารมวลชนซึ่งมีเพียงร้อยละ 1.3 เท่านั้น เช่น การฟังวิทยุ การชมโทรทัศน์ การอ่านวารสารเกี่ยวกับการเลี้ยงโค ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกรมปศุสัตว์มีการประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงโค ที่ออกทางสื่อสารทางอากาศน้อยมาก

ความถี่ในการพบปะเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ : จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่พบปะเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ (เจ้าหน้าที่ผสมเทียม) 1-3 เดือนต่อครั้ง จะมีเพียงร้อยละ 6.0 เท่านั้นที่พบปะเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ 4-5 ครั้งต่อเดือน ส่วนเจ้าหน้าที่ระดับปศุสัตว์อำเภอ สัตวแพทย์อำเภอ เกษตรกรจะพบไม่บ่อยครั้ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ในเขตอำเภอเมืองมีจำนวนน้อยเพียง 3 คนเท่านั้นทำให้เจ้าหน้าที่เข้าไปบริการในพื้นที่ไม่ทั่วถึง การพบปะเจ้าหน้าที่จึงน้อยลง

การอบรมด้านการเลี้ยงโค : จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 49.0 ไม่เคยเข้ารับการอบรมการเลี้ยงโคเลย จะมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 23.8 และ 25.2 ได้รับการอบรมด้านเลี้ยงโค 6 เดือนถึง 1 ปีต่อ ครั้ง ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อย และงบประมาณมีจำกัด จึงจัดให้มีการอบรมได้ในจำนวนน้อยครั้ง และได้เฉพาะกลุ่มผู้เลี้ยงโคเท่านั้น ทำให้คนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงโคไม่ได้เข้ารับการอบรม

การหาความรู้ทางสื่อสารมวลชน : จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ของเกษตรกรคือ มากกว่าร้อยละ 79.5 ไม่เคยใช้สื่อทางเอกสารและสิ่งพิมพ์ต่างๆ และสื่อทางวิทยุ แต่มีมากถึงร้อยละ 72.2 ที่ได้รับความรู้ทางด้านการเลี้ยงสัตว์ จากสื่อทางโทรทัศน์ โดยชมเป็นครั้งคราว จากรายการข่าวเกษตรกร รายการคืนดีน้ำชุ่ม ทั้งนี้ก็อาจจะเป็นเพราะว่าสื่อทางโทรทัศน์สามารถมองเห็นภาพที่สวยงาม เข้าใจได้ง่ายกว่าสื่ออย่างอื่น จะมีเพียงร้อยละ 20.5 ที่พอจะหาความรู้จากเอกสารที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ และหาซื้อวารสารทางด้านการเลี้ยงโคอ่านเอง

โดยภาพรวมจะเห็นได้ว่าการติดต่อสื่อสารของเกษตรกรในด้านการเลี้ยงโคนี้คือ ส่วนใหญ่ได้จากแหล่งความรู้ที่เป็นบุคคล โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ รองลงมาคือ เพื่อนบ้าน และผู้นำท้องถิ่น ส่วนทางสื่อสารมวลชน เกษตรกรจะได้รับความรู้น้อยมากจะได้รับความรู้มากจากสื่อทางโทรทัศน์ ทั้งนี้ก็อาจเป็นเพราะสื่อทางโทรทัศน์นั้นมีสิ่งจูงใจมากโดยเฉพาะละคร ข่าว และ

สามารถได้เห็นภาพและเสียงด้วย แต่ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงโคยังมีน้อยทั้งๆที่พบว่าเกษตรกรมากกว่าร้อยละ 96.0 มีโทรศัพท์ประจำบ้านเป็นของตนเอง

ตาราง 4 การติดต่อสื่อสาร

ประเภทของการติดต่อสื่อสาร	ร้อยละของเกษตรกรทั้งหมด(n=151)
แหล่งความรู้ที่ติดต่อ	
เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	55.7
เพื่อนบ้าน	29.8
ผู้นำท้องถิ่น	13.2
สื่อมวลชน	1.3
ความถี่ในการพบปะเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	
ไม่เคย	3.8
2-3 เดือน/ครั้ง	35.8
1 เดือน/ครั้ง	32.5
2 -3 ครั้ง/เดือน	21.9
มากกว่า 4-5 ครั้ง/เดือน	6.0
การอบรมด้านการเลี้ยงโค	
ไม่เคย	49.0
นานๆ ครั้ง (1 ปี/ครั้ง)	25.2
เป็นครั้งคราว (6 เดือน/ครั้ง)	23.8
ค่อนข้างสม่ำเสมอ (3 เดือน/ครั้ง)	0.7
สม่ำเสมอ (เดือนละครั้ง)	1.3
วิทยุ	
ไม่เคยฟัง	95.4
ฟังนานๆครั้ง (1 วัน/สัปดาห์)	2.0
ฟังเป็นครั้งคราว (2-3 วัน/สัปดาห์)	2.0
ฟังค่อนข้างสม่ำเสมอ (4-5 วัน/สัปดาห์)	-

ตาราง 4 (ต่อ)

ประเภทการติดต่อสื่อสาร	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
ฟังสว่มน้ำเสมอ (6-7 วัน/สัปดาห์)	0.6
โทรทัศน์	
ไม่เคยชม	27.8
ชมนานๆครั้ง (1 วัน/สัปดาห์)	20.5
ชมเป็นครั้งคราว (2-3 วัน/สัปดาห์)	24.5
ชมก่อนข้างสว่มน้ำเสมอ (4-5 วัน/สัปดาห์)	15.2
ชมสว่มน้ำเสมอ (6-7 วัน/สัปดาห์)	12.0
วารสารและสิ่งพิมพ์ต่างๆ	
ไม่เคยอ่าน	79.5
อ่านนานๆ ครั้ง	7.3
อ่านเป็นครั้งคราว	6.6
อ่านก่อนข้างสว่มน้ำเสมอ	4.0
อ่านสว่มน้ำเสมอ	2.6

1.1.4 การเดินทางออกนอกถิ่นฐาน ดังแสดงในตาราง 5 สรุปได้ดังนี้คือ

ตำบลอื่นในอำเภอเดียวกัน : จากการศึกษพบว่าร้อยละ 35.8 เกษตรกรมีการเดินทางออกนอกถิ่น หมู่บ้าน ตำบลอื่นๆ 1 ครั้งต่อสัปดาห์ รองลงมา มีการเดินทางเป็นครั้งคราว 2 ครั้งต่อสัปดาห์ ร้อยละ 27.2 และมีเกษตรกรต่ำกว่าร้อยละ 11.9 มีการเดินทางก่อนข้างสว่มน้ำเสมอ ซึ่งการเดินทางออกนอกถิ่นของเกษตรกรจะไปในรูปแบบของงานสังคมเป็นส่วนใหญ่ เช่น งานแต่งงาน งานศพ งานบวช แต่มีเกษตรกรที่ไม่เคยเดินทางไปหมู่บ้าน ตำบลอื่นถึงร้อยละ 19.2 ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะเกษตรกรมีอายุมาก ไม่ชอบการเดินทาง รวมทั้งต้องดูแลผลผลิตทางการเกษตร เนื่องจากมีจำนวนแรงงานจำกัด โดยภาพรวมจะเห็นได้ว่า เกษตรกรมีการเดินทางไปหาผู้กันระหว่างหมู่บ้านตำบลอื่น ประมาณร้อยละ 80.0 เนื่องจากมีถนนไปมาหาสู่กัน รวมทั้งมีรถรับจ้างบริการตลอดเวลา

อำเภออื่นและต่างจังหวัด : พบว่าเกษตรกรร้อยละ 55.0 ไม่มีการเดินทางไปต่างอำเภอหรือจังหวัดอื่น มีเพียง ร้อยละ 34.4 มีการเดินทางนานๆ ครั้ง (6 เดือนต่อครั้ง) และร้อยละ

ละ 7.9 มีการเดินทางเป็นครั้งคราว (3 เดือนต่อครั้ง) ซึ่งการเดินทางของเกษตรกรจะเป็นในรูปแบบ การไปเยี่ยมญาติที่ต่างอำเภอหรือต่างจังหวัดเป็นส่วนใหญ่ อาจเป็นเพราะเกษตรกรไม่ชำนาญในท้องถิ่น เช่นมาแต่งงานในพื้นที่นี้ ดังนั้นโดยภาพรวมจะเห็นได้ว่า เกษตรกรไม่ค่อยได้เดินทางไปต่างอำเภอต่างจังหวัด เนื่องจากต้องทำมาหากิน เกษตรกรมีอายุมาก แรงงานในครอบครัวมีน้อย ประกอบกับถ้าไม่มีธุระสำคัญเกษตรกรจะไม่เดินทางไปไหนเพราะจะเพิ่มค่าใช้จ่ายให้ครอบครัว

ตาราง 5 การเดินทางออกนอกถิ่นฐาน

ประเภทของสถานที่	ร้อยละของเกษตรกรทั้งหมด(n=151)
ตำบลอื่นในอำเภอเดียวกัน	
ไม่เคย	19.2
นานๆครั้ง 1 ครั้ง/สัปดาห์	35.8
เป็นครั้งคราว 2 ครั้ง/สัปดาห์	27.1
ค่อนข้างสม่ำเสมอ 4-5 ครั้ง/สัปดาห์	11.9
สม่ำเสมอ มากกว่า 5 ครั้ง/สัปดาห์	6.0
อำเภออื่น และต่างจังหวัด	
ไม่เคย	55.0
นานๆครั้ง 6 เดือน/ครั้ง	34.4
เป็นครั้งคราว 3 เดือน/ครั้ง	7.9
ค่อนข้างสม่ำเสมอ ทุกเดือน	2.0
สม่ำเสมอ ทุกอาทิตย์	0.7

1.2 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ดังแสดงในตาราง 6 มีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 ลักษณะทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจ

พื้นที่ถือครอง จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองโดยเฉลี่ย 7.8 ไร่ต่อครอบครัว โดยร้อยละ 44.4 มีพื้นที่ถือครอง 1-5 ไร่ รองลงมาร้อยละ 37.1 มีพื้นที่ถือครอง 6-10 ไร่ กล่าวได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ถือครองขนาดเล็ก ทั้งนี้เนื่องจาก ทั้งสองตำบลมีเนื้อที่ขนาดเล็ก ประกอบกับมีภูเขาและที่ราบสูงมาก รวมทั้งมีการแบ่งให้ลูกหลานที่ต่าง

งานมีครอบครัว เป็นที่ทำกิน ทำให้ปัจจุบันเกษตรกรมีพื้นที่ถือครองขนาดเล็ก คิรค ฤกษ์พร้อย (2527 : 57-62) ได้กล่าวไว้เช่นกันว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นเงื่อนไขหนึ่งที่มีผลต่อการขยายภาคเทคโนโลยีหรือการปฏิบัติทางเกษตร เช่น เกษตรกรที่มีที่ถือครองขนาดเล็กจะมีแนวโน้มจะยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เร็วกว่าและช้ากว่าเกษตรกรที่มีสิ่งเหล่านี้มีอยู่มากกว่า ในงานของเดียวกัน ชัทธิ นฤพน และ ทิพวัลย์ วิทยาพันธุ์ (2532 : 178) พบว่า ชาวนาจังหวัดนครปฐมที่ถือครองที่ดินมาก จะยอมรับการใช้ปุ๋ยและถูกต้องตามหลักวิชาการมากกว่า ชาวนาที่มีการถือครองที่ดินที่น้อยกว่า

พื้นที่ทำการเกษตร : จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตร โดยเฉลี่ย 7.2 ไร่ต่อครอบครัว ซึ่งเป็นพื้นที่ทำการเกษตรของตนเองและเช่าจากผู้อื่น โดยร้อยละ 48.3 มีพื้นที่ทำการเกษตรขนาด 1-5 ไร่ รองลงมาร้อยละ 35.7 มีขนาด 6-10 ไร่ และร้อยละ 16.0 มีมากกว่า 10 ไร่ จากการศึกษาพบว่า ที่ดินที่เช่าจากผู้อื่น มีร้อยละ 11.3 (ในตาราง 2 ภาคผนวก ง) กล่าวได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำการเกษตรขนาดเล็ก ทั้งนี้เนื่องจากสภาพภูมิประเทศเป็นภูเขา เนินเขา ทำให้เมื่อทำการเกษตรน้อยลงด้วย

รายได้ของครอบครัว : จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 50,536.4 บาทต่อปี เป็นรายได้รวมจากภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร รายได้เฉลี่ยจากภาคเกษตร 30,857 บาทต่อปีต่อครอบครัว จากการขายของพารา ฟักตัด โกล ไข่ รายได้เฉลี่ยจากนอกภาคเกษตร 19,679 บาทต่อปีต่อครอบครัว จากการค้าขายของชำ รับจ้างทำงานก่อสร้างและรับจ้างทั่วไป เกษตรกรมีรายได้ 30,001 - 60,000 บาทต่อปี มีจำนวนถึงร้อยละ 43.1 รองลงมาที่มีรายได้ 5,000 - 30,001 บาทต่อปี มีร้อยละ 33.1 และมีรายได้มากกว่า 60,000 บาทต่อปี มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 23.9 แสดงให้เห็นว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้ปานกลางเมื่อเทียบกับรายได้เฉลี่ยของตัวอย่างทั้งหมด รวมทั้งจากการที่เข้าไปสัมภาษณ์เกษตรกร ได้พบเห็นสภาพความเป็นอยู่ และสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในขั้นที่ดี เช่น มีไฟฟ้า เตาแก๊ส โทรทัศน์ ตู้เย็น เกือบทุกครัวเรือน เกรียงศักดิ์ ปัทมเรขา (2533 : 119) ได้กล่าวไว้เช่นกันว่า รายได้เป็นตัวบ่งชี้ตัวหนึ่ง ที่ชี้ให้เห็นสถานะทางเศรษฐกิจของเกษตรกร เกษตรกรที่มีรายได้สูงมักจะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือยอมรับการนำเทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้ค่อนข้างเร็ว และมากกว่าเกษตรกรที่มีรายได้น้อยหรืออยู่ในระดับต่ำ

ภาวะการกู้ยืม : จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีการกู้ยืมถึงร้อยละ 55.0 โดยเฉลี่ย 10,025.8 บาทต่อครอบครัว และเป็นผู้ที่มีที่ดินเป็นของตนเอง สามารถใช้ค้ำประกันเงินกู้ได้ ปรากฏว่า ร้อยละ 27.2 มีการกู้ยืมกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาเมืองสงขลา ร้อยละ 25.8 มีการกู้ยืมกับสหกรณ์ออมทรัพย์ของหมู่บ้าน โดยร้อยละ 39.7 มี

วัตถุประสงค์การกู้เงินเพื่อนำไปลงทุนทำการเกษตร รองลงมา เพื่อใช้จ่ายในครอบครัว ซึ่งที่ดินเพื่อการศึกษบุตร ร้อยละ 19.1 4.0 และ 0.7 ตามลำดับ ดังเช่น ปาเทลและซิงซ์ (Patel and Singh, 1970 : 98) พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ระหว่างเกษตรกรที่มีการวางแผนงานฟาร์ม กับเกษตรกรที่ไม่มีการวางแผนงานฟาร์ม ในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้สินเชื่อเพื่อการเกษตร โดยพบว่า เกษตรกรที่มีการวางแผนฟาร์มมีการใช้สินเชื่อด้านการเกษตรในระดับที่สูงกว่า เกษตรกรที่ไม่ได้มีการวางแผนฟาร์ม

แรงงานในครอบครัว : จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีแรงงานในครอบครัว โดยเฉลี่ย 2.2 คน โดยร้อยละ 75.5 มีแรงงาน 1-2 คน รองลงมาร้อยละ 24.5 มีแรงงาน 3-4 คน สำหรับแรงงานที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี พบว่า ร้อยละ 98.0 ไม่มีแรงงานที่ต่ำกว่า 15 ปี จะมีเพียงร้อยละ 2.0 มีแรงงานต่ำกว่า 15 ปี 1-2 คน นอกจากนี้พบว่าแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงโค พบว่า ร้อยละ 88.1 มีแรงงาน 2 คน ร้อยละ 5.3 มีแรงงาน 1 คน ร้อยละ 6.6 มีแรงงาน 3-4 คน กล่าวได้ว่า แรงงานในครอบครัวของเกษตรกรมีขนาดเล็ก และมักจะเป็นแรงงานหลักของครอบครัวคือพ่อบ้านและแม่บ้านเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจที่เห็นสูงขึ้น ทำให้ค่าใช้จ่ายไวพอใช้จ่ายกรวดได้ในภาคเกษตรอย่างเดียว เกษตรกรจึงมีการปรับตัว โดยหารายได้จากนอกภาคเกษตร เช่น ครอบครัวที่มีแรงงานมากเกินพอ ก็จะส่งบุตรหลานไปหารายได้นอกภาคเกษตร เช่น ทำงานงานในโรงงาน รับจ้างทั่วไป ทำให้ปัจจุบันแรงงานในพื้นที่จึงเป็นแรงงานผู้สูงอายุ

อาชีพหลัก : จากการศึกษพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 81.5 มีอาชีพหลักทำนา รองลงมาร้อยละ 9.3 มีอาชีพทำสวนยางพารา ร้อยละ 7.8 รับราชการ ร้อยละ 0.7 มีอาชีพเลี้ยงสัตว์ หรือ ปลุกผัก กล่าวได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ถึงแม้จะมีพื้นที่ในการเกษตรน้อย และผลผลิตที่ได้ส่วนใหญ่จะไม่มีการขายผลผลิต แต่จะเก็บไว้เพื่อบริโภคภายในครอบครัว ทั้งนี้เนื่องจากการทำนาปลูกข้าวของเกษตรกรเป็นอาชีพที่ทำมาตั้งแต่บรรพบุรุษ เกษตรกรมีความชำนาญทางด้านนี้มากกว่าไปทำอาชีพอื่น การลงทุนไม่มากส่วนใหญ่ใช้แต่แรงงาน และใช้พันธุ์ข้าวที่มีแต่เดิม รวมทั้งต้องการเก็บที่คืนไว้ให้ลูกหลานเพื่อไม่ให้ลูกหลานเดือดร้อนในอนาคต

อาชีพรอง : จากการศึกษพบว่า เกษตรกรร้อยละ 47.7 มีอาชีพรอง ร้อยละ 52.3 ไม่มีอาชีพรอง กล่าวได้ว่า การที่เกษตรกรมีอาชีพรองเนื่องจาก อาชีพหลักของเกษตรกรคือ ทำนา ทำเพื่อบริโภคภายในครอบครัว มีพื้นที่ทำการเกษตรอยู่ จึงไม่สามารถละทิ้งพื้นที่ได้ หลังจากทำนาแล้ว หรือเก็บเกี่ยว จะออกทำงานรับจ้าง ในบางกรณีที่มีแรงงานน้อยก็จะทำการปลูกพืชผักหรือเลี้ยงไก่ เป็นอาชีพรอง เพื่อจะได้มีรายได้ใช้จ่ายภายในครอบครัว ในปัจจุบันพบว่า ได้มีการ

เลี้ยงโคเนื้อลูกผสมมากขึ้น อาจเนื่องมาจากในหมู่บ้านมีการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมมาก เจ้าหน้าที่ให้ความสนใจและสนับสนุนแรงงานผู้มีโอกาสสามารถเลี้ยงโคลูกผสมได้ สามารถใช้พื้นที่ทำการเกษตรได้คุ้มค่าน่ามากขึ้นโดยเริ่มปลูกพืชอาหารสัตว์ตามเนินเขา รวมทั้งเกษตรกรมีรายได้จากการขายโคเนื้อลูกผสมมากขึ้นด้วย

ตาราง 8 ลักษณะโดยทั่วไปของปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อลูกผสม

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	ร้อยละของเกษตรกรทั้งหมด(n=151)
พื้นที่ถือครอง (ไร่)	
1-5	44.4
6-10	37.1
มากกว่า 10	18.5
เฉลี่ย 7.8 ไร่	
พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)	
1-5	48.3
6-10	35.7
มากกว่า 10	16.0
เฉลี่ย 7.2 ไร่	
รายได้ของครอบครัวต่อปี (บาท)	
30,000 และต่ำกว่า	33.0
30,001 - 60,000	43.1
มากกว่า 60,000	23.9
เฉลี่ย 50,536.4 บาท	
ภาวะการกู้ยืม	
มี	55.0
ไม่มี	45.0
จำนวนเงินกู้ (บาท)	
ไม่มี	45.0

ตาราง 6 (ต่อ)

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
10,000 และต่ำกว่า	29.2
10,001-20,000	9.2
20,001-30,000	6.7
30,001-40,000	3.9
มากกว่า 40,000	6.0
เฉลี่ย 10,025.8 บาท	
แรงงานในครอบครัว (คน)	
1-2	75.5
3-4	24.5
เฉลี่ย 2.2 คน	
แรงงานที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี (คน)	
ไม่มี	98.0
มี	2.0
เฉลี่ย 0.026 คน	
อาชีพหลัก	
ทำนา	81.5
เลี้ยงสัตว์	0.7
พืชผัก	0.7
สวนยางพารา	9.3
รับราชการ	7.8
อาชีพรอง	
ไม่มี	52.3
รับจ้าง	27.2
ค้าขาย	3.3
อื่นๆ	17.2

1.2.2 มาตรฐานความเป็นอยู่

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 53.6 มีบ้านเป็นเครื่องอิฐครึ่งไม้ รองลงมาคือ การมีสภาพบ้านเป็นก่ออิฐถือปูนทั้งหมด ร้อยละ 22.5 และร้อยละ 17.9 มีบ้านเป็นสังกะสี และแสงสว่างภายในบ้าน พบว่าเกษตรกรทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 มีไฟฟ้าใช้เป็นคนเอง ส่วนเชื้อเพลิงหุงต้ม พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้แก๊ส คิดเป็นร้อยละ 97.4 จะมีเกษตรกรส่วนน้อยเท่านั้นที่ใช้ถ่านและไฟฟ้า คิดเป็นร้อยละ 2.0 และ 0.7 ตามลำดับ(ดังแสดงในตาราง 7) กล่าวได้ว่า มาตรฐานความเป็นอยู่ของเกษตรกรอยู่ในขั้นดี ทั้งนี้เนื่องจากสภาพพื้นที่ของเกษตรกรมีถนน ไฟฟ้า และอยู่ใกล้กับตัวอำเภอเมืองสงขลา การคมนาคมสะดวก

ตาราง 7 มาตรฐานความเป็นอยู่

ประเภทมาตรฐานความเป็นอยู่	ร้อยละของเกษตรกรทั้งหมด(n=151)
ตัวบ้าน	
ไฟหรือจาก (กระท้อบ)	-
สังกะสี	17.9
ไม้กระดาน	6.0
ครึ่งอิฐครึ่งไม้	53.6
ก่ออิฐถือปูนทั้งหมด	22.5
แสงสว่าง	
เทียน	-
น้ำมันก๊าด	-
ไฟฟ้า	100.0
เชื้อเพลิงหุงต้ม	
ฟืน	-
ถ่าน	2.0
ไฟฟ้า	0.7
แก๊ส	97.3

1.2.3 การมีสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นของตนเอง

จากการศึกษาพบว่า มากกว่าร้อยละ 60.0 ของเกษตรกรทั้งหมดมีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น รถเข็น พัดลม เตารีดแก๊ส จักรยาน จักรยานยนต์ ตู้เย็น วิทยุ โทรทัศน์ ตู้ปลา ที่เป็นส่วนน้อยคือ ร้อยละ 4.0 10.6 และ 23.2 มี วีดีโอ รถยนต์ จักรเย็บผ้าตามลำดับ(ดังแสดงในตาราง 8) กล่าวได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นของตนเองค่อนข้างดี ทั้งนี้เนื่องจากสภาพปัจจุบันเกษตรกรมีฐานะปานกลาง และมีสิ่งจูงใจต่างๆกระตุ้นให้ เกษตรกรซื้อ เช่น โทรทัศน์ ทีวีสี ทีวีขาว ทีวีได้เห็นภาพและเสียง นอกจากนี้อาจเป็นเพราะว่าเห็นเพื่อนบ้านมีจึงอยากมีบ้าง

ตาราง 8 การมีสิ่งอำนวยความสะดวก

ประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวก	ร้อยละของเกษตรกรทั้งหมด(n=151)
รถเข็น	
ไม่มี	27.8
มี	72.2
จักรเย็บผ้า	
ไม่มี	76.8
มี	23.2
พัดลม	
ไม่มี	5.3
มี	94.7
เตารีดแก๊ส	
ไม่มี	4.0
มี	96.0
จักรยาน	
ไม่มี	29.8
มี	70.2

ตาราง 8 (ต่อ)

ประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวก	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
จักรยานยนต์	
ไม่มี	17.9
มี	82.1
ผู้เย็น	
ไม่มี	14.6
มี	85.4
วิทยุ	
ไม่มี	31.8
มี	68.2
โทรทัศน์	
ไม่มี	4.0
มี	96.0
ผู้กลางแจ้ง	
ไม่มี	7.3
มี	92.7
รถยนต์	
ไม่มี	89.4
มี	10.6
วิดีโอ	
ไม่มี	96.0
มี	4.0

1.2.4 เครื่องจักรกลทางการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า มากกว่าร้อยละ 50.0 ของเกษตรกรทั้งหมด มีเครื่องจักรกลทางการเกษตรประเภท เกี้ยว ล้อเลื่อน และเครื่องสูบน้ำ รองลงมาคือ รถไถเดินตาม เครื่องรีดขาง คิดเป็นร้อยละ 29.1 และร้อยละ 28.5 ตามลำดับ ส่วนเครื่องจักรทางการเกษตรที่เกษตรกรมีเป็นส่วนน้อยอยู่ระหว่างร้อยละ 3.3ถึง13.9 มีเครื่องนวดข้าว เครื่องตัดหญ้า เครื่องพ่นยาฆ่าแมลง ส่วนรถแทรกเตอร์นั้น ร้อยละ 100 เกษตรกรไม่มีรถแทรกเตอร์(ดังแสดงในตาราง 9) กล่าวได้ว่า เกษตรกรมีการใช้เครื่องจักรกลในระดับที่ต่ำ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากพื้นที่ของเกษตรกรมีจำนวนน้อยไม่คุ้มกับการลงทุนที่จะใช้กับเครื่องจักรกลอีกทั้งเกษตรกรสามารถจ้างรถไถเดินตามใช้ในการทำนา หรือทำสวนในราคาไม่แพงมากนัก

ตาราง 9 การมีเครื่องจักรกลทางการเกษตร

ประเภทเครื่องจักรกลทางการเกษตร	ร้อยละของเกษตรกรทั้งหมด(n=151)
เกวียนหรือล้อเลื่อน	
ไม่มี	37.7
มี	62.3
เครื่องพ่นยาฆ่าแมลง	
ไม่มี	86.1
มี	13.9
เครื่องสูบน้ำ	
ไม่มี	49.0
มี	51.0
เครื่องนวดข้าว	
ไม่มี	96.7
มี	3.3
เกี้ยว	
ไม่มี	9.9
มี	90.1

ตาราง 9 (ต่อ)

ประเภทเครื่องจักรกลทางการเกษตร	ร้อยละของเกษตรกรทั้งหมด(n=151)
เครื่องตัดหญ้า	
ไม่มี	96.7
มี	3.3
เครื่องรีดขาง	
ไม่มี	71.5
มี	28.5
รถไถเดินตาม	
ไม่มี	70.9
มี	29.1
แทรกเตอร์	
ไม่มี	100.0
มี	-

1.3 ปัจจัยทางจิตวิทยา ประกอบด้วยทัศนคติที่มีต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ทัศนคติที่มีต่อการเลี้ยงโคนมที่ถูกผสม แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคนมที่ถูกผสม

1.3.1 ทัศนคติที่มีต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์

จากตาราง 10 สรุปได้ว่า เกษตรกรร้อยละ 53.6 มีทัศนคติอยู่ในระดับที่ดีต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ซึ่งพอสรุปในรายละเอียดของแต่ละหัวข้อได้ดังนี้ คือทัศนคติของเกษตรกรต่อความจริงใจในการช่วยเหลือ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่หรือร้อยละ 94.0 เห็นด้วยว่า เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์มีความจริงใจในการช่วยเหลือเกษตรกร เช่นการผสมเทียม การรักษาสัตว์ การให้คำแนะนำต่างๆ มีเพียงส่วนน้อยที่ไม่แน่ใจ เพียงร้อยละ 4.0 สำหรับทัศนคติในการนำความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ไปเผยแพร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 62.2 เห็นด้วยว่าเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์มีการนำความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ไปเผยแพร่ ทัศนคติที่เกี่ยวกับการพบตัวเจ้าหน้าที่ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 67.6 เห็นด้วยว่าเป็นบุคคลที่พบตัวได้ไม่ยาก ทัศนคติการเข้าพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 84.7 เห็นด้วยว่า เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์มีการเข้าพื้นที่เป็นประจำ ทัศนคติเกี่ยวกับงานบริการชาวบ้าน เช่น การฉีดวัคซีนป้องกันโรค การผสมเทียม

การรักษา พบว่าเกษตรกรร้อยละ 67.5 มีความพึงพอใจเจ้าหน้าที่ในการบริการให้ชาวบ้านในเรื่องต่างๆ ทักษะคติเกี่ยวกับการเข้าถึงชาวบ้านได้ดี ทักษะคติของเจ้าหน้าที่ในเรื่องอบรมในการปฏิบัติงาน พบว่าเกษตรกรมีทักษะคติที่ดี มากกว่าร้อยละ 90.0 เห็นด้วยว่าเจ้าหน้าที่มีอารมณ์แจ่มใส ร่าเริงและเต็มใจทำงานเสมอเข้ากับชาวบ้านได้ดี ทักษะคติเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 80.1 เห็นด้วยว่าเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์มีความรู้ความสามารถในการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ ในส่วนของทักษะคติที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน พบว่าเกษตรกรมากกว่าร้อยละ 68.8 เห็นด้วยที่ว่าเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์มีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ชาวบ้านยอมรับได้ และได้ติดตามผลงานที่ทำเอาไว้

กล่าวได้ว่า เกษตรกรมีทักษะคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ในเรื่องการปฏิบัติงาน ความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ แต่ยังมีลักษณะของการปฏิบัติงานบางอย่างของเจ้าหน้าที่ ที่เกษตรกรไม่พอใจ เช่น การติดตามผลงานที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากการคลาดเคลื่อนในการพบปะกันระหว่างเจ้าหน้าที่กับเกษตรกร เวลาเจ้าหน้าที่ไปทำงานในพื้นที่กับเกษตรกร แต่พอวันถัด เกษตรกรไม่พบเนื่องจากคิดดูๆ ทำให้เกษตรกรเกิดความไม่พอใจในการติดตามผลงานที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมปฏิบัติไว้

ตาราง 10 ทักษะคติที่มีต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์

ข้อคำถาม	ร้อยละของเกษตรกรทั้งหมด(n=151)
1. ช่วยเหลือชาวบ้านด้วยความจริงใจ	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	47.6
เห็นด้วย	46.4
ไม่พอใจ	4.0
ไม่เห็นด้วย	2.0
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-
2. ไม่ให้ความสนใจการนำความรู้ใหม่ๆเกี่ยวกับ การเลี้ยงสัตว์ไปเผยแพร่*	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1.3
เห็นด้วย	14.6

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อความ	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
ไม่แน่ใจ	21.9
ไม่เห็นด้วย	60.9
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1.3
8. เป็นบุคคลที่พบตัวได้ยาก*	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-
เห็นด้วย	7.3
ไม่แน่ใจ	25.1
ไม่เห็นด้วย	63.6
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4.0
4. ไม่ค่อยเข้าพื้นที่เท่าที่ควร*	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-
เห็นด้วย	6.0
ไม่แน่ใจ	9.3
ไม่เห็นด้วย	80.1
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4.6
5. งานบริการชาวบ้าน เช่นการฉีดวัคซีนป้องกันโรค การผสมเทียม การรักษา ยังไม่เป็นที่พึงพอใจ*	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.7
เห็นด้วย	11.9
ไม่แน่ใจ	19.9
ไม่เห็นด้วย	62.2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5.3
6. เข้ากับชาวบ้านได้ดี	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	33.8
เห็นด้วย	58.3
ไม่แน่ใจ	4.6

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อความ	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
ไม่เห็นด้วย	3.3
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-
7. อารมณ์แค้นใส่ ร่ำเริง และเต็มใจทำงานเสมอ	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	15.2
เห็นด้วย	79.5
ไม่แน่ใจ	4.6
ไม่เห็นด้วย	0.7
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-
8. เป็นบุคคลที่ไม่มีความรู้ความสามารถ*	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-
เห็นด้วย	2.6
ไม่แน่ใจ	17.2
ไม่เห็นด้วย	74.8
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5.4
9 เป็นบุคคลที่ทำงานเฉื่อยชา*	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-
เห็นด้วย	3.3
ไม่แน่ใจ	17.2
ไม่เห็นด้วย	74.2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5.3
10. เป็นบุคคลที่พูดเก่งอย่างเดียวไม่มีการปฏิบัติ*	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-
เห็นด้วย	2.0
ไม่แน่ใจ	19.9
ไม่เห็นด้วย	71.5
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	6.6

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
11. เป็นบุคคลที่ชาวบ้านยอมรับ	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	34.4
เห็นด้วย	58.9
ไม่แน่ใจ	5.4
ไม่เห็นด้วย	1.3
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-
12. เป็นบุคคลที่ตรงต่อเวลาเมื่อเวลานัดชาวบ้านทำงาน	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	11.9
เห็นด้วย	68.9
ไม่แน่ใจ	13.9
ไม่เห็นด้วย	5.3
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-
13. ติดตามผลงานที่ได้ทำเอาไว้	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	8.6
เห็นด้วย	60.2
ไม่แน่ใจ	25.2
ไม่เห็นด้วย	6.0
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-
ระดับทัศนคติที่มีต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	
ดี (51-56คะแนน)	53.6
ไม่ดี (34-50คะแนน)	46.4

* คำถามปฏิเสธ

ระดับทัศนคติ ดี = ค่าคะแนนที่สูงกว่าค่าเฉลี่ย

ระดับทัศนคติ ไม่ดี = ค่าคะแนนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

1.3.2 ทักษะการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม

จากตาราง 11 พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 78.1 มีทัศนคติที่ดีต่อการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ทั้งนี้สามารถสรุปประเด็นสำคัญคือ ทักษะการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมเมื่อเปรียบเทียบกับเลี้ยงโคพื้นเมือง พบว่า เกษตรกรร้อยละ 71.5 ไม่เห็นด้วยว่าโคเนื้อลูกผสมเลี้ยงยากกว่าโคพื้นเมือง ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรมีการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมไม่แตกต่างกับโคพื้นเมือง แต่กลับได้ผลที่น่าพอใจไม่ว่าเป็นรูปร่างที่สวยงาม น้ำหนักที่มากกว่าโคพื้นเมือง ร้อยละ 64.2 ของเกษตรกรไม่เห็นด้วยกับทัศนคติที่ว่าโคเนื้อลูกผสมคลอดลูกยากเนื่องจากลูกโคมีขนาดใหญ่ เนื่องจากเกษตรกรพบว่าการคลอดลูกยากมีพบทั้งในโคพื้นเมืองและโคเนื้อลูกผสม ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนมากขึ้นอยู่กับการดูแลช่วงตั้งท้อง การให้อาหาร และช่วงคลอดลูก ในส่วนทัศนคติโคเนื้อลูกผสมขายยาก พ่อค้าไม่ยอมซื้อเนื้อชำแหละ เพราะอรรถโคพื้นเมืองไม่ได้ พบว่าเกษตรกรร้อยละ 73.1 ไม่เห็นด้วย ทั้งนี้อาจเป็นข้ออ้างของพ่อค้าในการที่จะกดราคาให้ต่ำ นอกจากนี้ร้อยละ 73.5 ไม่เห็นด้วยกับทัศนคติที่ว่าโคเนื้อลูกผสมมีโครงกระดูกใหญ่ ทำให้ราคาซื้อขายยาก เกษตรกรร้อยละ 45.0 ไม่เห็นด้วยต่อทัศนคติโคเนื้อลูกผสมมีนิสัยคือกว่าโคพื้นเมือง ทำให้ควบคุมยากในขณะที่ร้อยละ 17.9 ไม่แน่ใจ ในส่วนของทัศนคติที่ว่าเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมไม่ได้ให้ผลตอบแทนสูงกว่าการเลี้ยงโคพื้นเมือง พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่หรือร้อยละ 94.1 ไม่เห็นด้วย เนื่องจากเกษตรกรพบว่ารายได้ที่ขายโคเนื้อลูกผสมมากกว่ารายได้จากการขายโคพื้นเมือง และเกษตรกรร้อยละ 84.7 เห็นด้วยกับทัศนคติที่ว่า การเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมต้องไปหาหญ้าให้กิน ในขณะที่การเลี้ยงโคพื้นเมืองเลี้ยงปล่อยได้ ร้อยละ 76.1 เห็นด้วยกับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมที่จะต้องเอาใจใส่มากกว่าการเลี้ยงโคพื้นเมือง ในขณะที่เลี้ยงกันเกษตรกรมากกว่า ร้อยละ 50.0 ไม่เห็นด้วยเกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม จะให้ลูกซ้ากว่าการเลี้ยงโคพื้นเมือง และทนต่อโรคน้อยกว่าโคพื้นเมือง ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรพบว่าการให้ลูกของโคเนื้อลูกผสมไม่แตกต่างกับโคพื้นเมือง แต่ขึ้นอยู่กับการดูแลทางด้านสุขภาพ การให้อาหารและแร่ธาตุ การป้องกันโรค เป็นส่วนใหญ่ ดังเช่น ศรีพล เจริญจิตต์ (2527 : 319-324) ได้กล่าวไว้ว่าการเลี้ยงโคเนื้อที่ดี มีการให้ลูกที่สูงและเร็ว ต้องมีการวางแผนการเลี้ยงดู การให้อาหาร การป้องกันโรค การผสมพันธุ์ และการคัดเลือกพันธุ์ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ จะทำให้ผู้เลี้ยงได้ลูกโคเปอร์เซ็นต์สูงกว่าการเลี้ยงโคแบบปล่อยตามยถากรรม นอกจากนี้ทัศนคติเกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมเป็นการช่วยปรับปรุงพันธุ์โค ให้ลูกสวยและตัวใหญ่กว่าโคพื้นเมือง และเป็นการยอมรับ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 90.0 เห็นด้วย ส่วนทัศนคติการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมต้องหาอาหารเสริมและแร่ธาตุให้กิน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 57.6 ยังไม่แน่ใจ ทั้งนี้อาจเนื่องจากผลที่ได้จากการให้อาหารเสริมและแร่ธาตุ ไม่เห็นทันที ต้องใช้เวลานาน มี

เพียงร้อยละ 31.8 ที่เห็นด้วย เนื่องจากเกษตรกรได้รับการอบรมจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ว่าการให้อาหารเสริมและแร่ธาตุมีผลต่อการผสมติดง่าย ระบบสืบพันธุ์เจริญเติบโตได้ดี

กล่าวได้ว่า เกษตรกรมีทัศนคติที่ดีต่อการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ในเรื่องการปรับปรุงพันธุ์ ความรู้เกี่ยวกับพันธุ์โค ที่สามารถเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงของลูกโคที่เกิดจากโคลูกผสม แต่ยังมีบางวิทยาการเกษตรกรที่มีทัศนคติอยู่ในระดับต่ำ เช่น ทัศนคติการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมต้องให้อาหารเสริมและแร่ธาตุให้กิน รวมทั้งสภาพของเกษตรกรปัจจุบันที่มีเนื้อที่ทำการเกษตรอย่างจำกัด (ตาราง 2 ภาคผนวก ง)

ตาราง 11 ทัศนคติต่อการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม

ข้อคำถาม	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
1. โคนเนื้อลูกผสมเลี้ยงยากกว่าโคพื้นเมือง*	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.7
เห็นด้วย	17.2
ไม่แน่ใจ	10.6
ไม่เห็นด้วย	58.3
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	13.2
2. โคนเนื้อลูกผสมคลอดลูกยากเนื่องจากลูกโคมี ขนาดใหญ่*	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1.4
เห็นด้วย	7.9
ไม่แน่ใจ	26.5
ไม่เห็นด้วย	58.9
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5.3
3. โคนเนื้อลูกผสมขายยาก พ่อค้าไม่ยอมซื้อเนื้อ ชำแหละเพราะอร่อยสู้โคพื้นเมืองไม่ได้*	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-
เห็นด้วย	16.5

ตาราง II (ต่อ)

ข้อคำถาม	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
ไม่แน่ใจ	10.6
ไม่เห็นด้วย	63.6
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	9.3
4. โคน้ำลูกผสม มีโครงการจะปลูกใหญ่ทำให้ราคา	
ซื้อขายยากไปด้วย*	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4.7
เห็นด้วย	13.2
ไม่แน่ใจ	8.6
ไม่เห็นด้วย	68.9
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4.6
5. โคน้ำลูกผสมมีสายดีกว่าโคพื้นเมืองทำให้	
ควบคุมยาก*	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	2.0
เห็นด้วย	35.1
ไม่แน่ใจ	17.9
ไม่เห็นด้วย	41.7
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	3.3
6. การเลี้ยงโคน้ำลูกผสมไม่ได้ให้ผลตอบแทน	
สูงกว่าโคพื้นเมือง*	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-
เห็นด้วย	1.3
ไม่แน่ใจ	4.6
ไม่เห็นด้วย	75.5
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	18.6

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
7. การเลี้ยงโคเนื้อถูกผสมต้องไปหาหญ้าให้กิน ซึ่งการเลี้ยงโคพื้นเมืองเลี้ยงปล่อยได้	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	15.2
เห็นด้วย	69.5
ไม่แน่ใจ	9.9
ไม่เห็นด้วย	4.6
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.8
8. โคเนื้อถูกผสมจะเติบโตเร็วกว่าโคพื้นเมือง	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	51.7
เห็นด้วย	43.7
ไม่แน่ใจ	4.6
ไม่เห็นด้วย	-
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-
9. การเลี้ยงโคเนื้อถูกผสมจะต้องเอาใจใส่มากกว่า การเลี้ยงโคพื้นเมือง	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	11.2
เห็นด้วย	64.9
ไม่แน่ใจ	14.6
ไม่เห็นด้วย	8.6
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.7
10. โคเนื้อถูกผสมมักจะทนต่อโรคน้อยกว่าโค พื้นเมือง*	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	2.0
เห็นด้วย	20.5
ไม่แน่ใจ	23.8
ไม่เห็นด้วย	50.3

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	3.4
11. โคน้ำดินถูกผสมให้ถูกสวยและใหญ่กว่าโคนเมือง	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	55.0
เห็นด้วย	41.7
ไม่แน่ใจ	3.3
ไม่เห็นด้วย	-
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-
12. การเลี้ยงโคนน้ำดินผสมเป็นการช่วยปรับปรุงพันธุ์โค	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	52.4
เห็นด้วย	40.4
ไม่แน่ใจ	4.6
ไม่เห็นด้วย	2.6
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-
13. การเลี้ยงโคนน้ำดินผสมจะทำให้ถูกช้ากว่าการเลี้ยง	
โคนเมือง*	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0.8
เห็นด้วย	7.9
ไม่แน่ใจ	20.3
ไม่เห็นด้วย	64.5
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	6.5
14. การเลี้ยงโคนน้ำดินผสมเป็นการออมทรัพย์อย่างหนึ่ง	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	53.0
เห็นด้วย	43.0
ไม่แน่ใจ	4.0
ไม่เห็นด้วย	-
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อความ	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
15. การเลี้ยงโคเนื้อถูกผสมต้องหาอาหารเสริมและ	
แร่ธาตุให้กิน	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	2.6
เห็นด้วย	29.2
ไม่แน่ใจ	57.6
ไม่เห็นด้วย	10.6
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-
ระดับทัศนคติที่มีต่อการเลี้ยงโคเนื้อถูกผสม	
ดี (56- 68 คะแนน)	78.1
ไม่ดี (41 - 55 คะแนน)	21.9

* คำถามปฏิเสธ

ระดับทัศนคติ ดี = ค่าคะแนนที่สูงกว่าค่าเฉลี่ย

ระดับทัศนคติ ไม่ดี = ค่าคะแนนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

1.3.3 แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อถูกผสม

จากตาราง 12 พบว่าเกษตรกรร้อยละ 53.6 มีแรงจูงใจที่ดีในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อถูกผสม โดยสามารถสรุปในรายละเอียดได้ดังนี้คือ แรงจูงใจที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อถูกผสม แรงจูงใจได้รับการสนับสนุนจากทางรัฐเมื่อเลี้ยงโคเนื้อถูกผสม และแรงจูงใจที่ว่าพื้นที่เหมาะสำหรับการเลี้ยงโคเนื้อถูกผสม เป็นแรงจูงใจที่เกษตรกรส่วนใหญ่ มากกว่าร้อยละ 80 เห็นด้วยว่า สิ่งเหล่านี้เป็นแรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อถูกผสม/ ส่วนแรงจูงใจที่เกษตรกรส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 80 เห็นว่ายังไม่ใช่แรงจูงใจที่ให้เกษตรกรตัดสินใจเลี้ยงโคเนื้อถูกผสม คือ แรงจูงใจที่โคเนื้อถูกผสมของเกษตรกรได้รับรางวัลจากการประกวดสัตว์ และแรงจูงใจที่เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ให้ยืมโคเนื้อพันธุ์แท้คุณภาพสูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประกวดสัตว์ และการให้ยืมโคเนื้อพันธุ์แท้ ทางรัฐยังไม่ได้ทำอย่างต่อเนื่อง และเพราะหลายครอบครัวครอบครองในพื้นที่ต่างๆได้ แต่ทางรัฐได้เห็นความสำคัญและมีงบประมาณเพียงพอ คิดว่าน่าจะเป็นแรงจูงใจที่ดีในการตัดสินใจเลี้ยงโคเนื้อถูกผสมในอนาคต

กล่าวได้ว่า แรงจูงใจที่เกษตรกรมีส่วนในการตัดสินใจก่อนเลี้ยงโคเนื้อถูกผสม ได้แก่แรงจูงใจในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อถูกผสม ได้รับการสนับสนุนจากทางรัฐ ไม่ว่าจะเป็นการผสมเทียมให้ฟรี การอบรมความรู้ การสนับสนุนพันธุ์หญ้า แต่มีบางอย่างที่ยังไม่ใช่แรงจูงใจที่ทำให้เกษตรกรหันมาเลี้ยงโคเนื้อถูกผสม เช่น การได้รับรางวัลจากการประกวดสัตว์ การให้ยืมพ่อโคเนื้อพันธุ์แท้คุมฝูง

ตาราง 12 แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อถูกผสม

ข้อคำถาม	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
1. ได้รับความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อถูกผสมจาก เจ้าหน้าที่	
ใช่	99.3
ไม่ใช่	0.7
2. โคเนื้อถูกผสมของท่านได้รับรางวัลจากการ ประกวดสัตว์	
ใช่	6.6
ไม่ใช่	93.4
3. พื้นที่ของท่านเหมาะสมสำหรับเลี้ยงโคเนื้อถูกผสม	
ใช่	19.9
ไม่ใช่	80.1
4. เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ให้ยืมพ่อโคเนื้อพันธุ์แท้คุมฝูง	
ใช่	15.9
ไม่ใช่	84.1
5. ได้รับการสนับสนุนจากทางรัฐเมื่อเลี้ยงโคเนื้อถูกผสม	
ใช่	94.7
ไม่ใช่	5.3

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
ระดับแรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม	
สูง (3-5 คะแนน)	53.6
ต่ำ (1-2 คะแนน)	46.4

ระดับแรงจูงใจสูง = ค่าคะแนนที่สูงกว่าค่าเฉลี่ย

ระดับแรงจูงใจต่ำ = ค่าคะแนนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

1.4 ข้อมูลทั่วไปในการเลี้ยงโค

จากตาราง 13 พบว่าเกษตรกรเริ่มจะมีการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ประมาณ 8-10 ปีที่ผ่านมา จำนวนโคที่เลี้ยงพบว่า เกษตรกรเลี้ยงโคโดยเฉลี่ย 5.3 ตัว เป็นโคพื้นเมือง 1-2 ตัว ถึงร้อยละ 51.6 ส่วนโคเนื้อลูกผสมที่เลี้ยงจำนวน 1-2 ตัว ร้อยละ 51.7 และไม่มีเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์แท้เลย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโคเนื้อพันธุ์แท้มีราคาสูง การดูแลรักษายาก รวมทั้งการปรับตัวของโคพันธุ์แท้ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในเมืองไทยไม่ค่อยดี จึงไม่เป็นที่นิยมกับเกษตรกรรายย่อย โคลูกผสมที่เกิดมาในรอบปีที่ผ่านมามีประมาณ 2 ตัว ร้อยละ 94.0 และร้อยละ 47.7 มีการขายโคลูกผสมบ้างปีละ 1 ตัว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเกษตรกรจะเก็บโคเนื้อลูกผสมเฉพาะตัวเมียไว้ทำพันธุ์ต่อไป ส่วนตัวผู้จะขายออกไปเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดู นอกจากนี้เกษตรกรได้รับการผสมเทียมฟรีจากเจ้าหน้าที่ด้วย จึงไม่จำเป็นต้องเลี้ยงตัวผู้ จะมีบางกรณีที่เกษตรกรต้องการใช้เงินก็จะขายโคเนื้อลูกผสมทั้งตัวผู้ตัวเมีย แต่ยังคงเก็บโคเนื้อลูกผสมไว้ 1-2 ตัว เพื่อขยายพันธุ์และเป็นการออมทรัพย์ต่อไปด้วย นอกจากนี้พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้บริการผสมเทียมหรือใช้พ่อพันธุ์โคเนื้อผสมพันธุ์ เฉลี่ยปีละ 2.5 ครั้ง และโคพันธุ์เนื้อที่เกษตรกรนิยมมากที่สุดคือโคพันธุ์บราห์มัน จากการเข้าไปสัมภาษณ์ได้พบว่า เกษตรกรจะเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมเท่าที่จะสามารถเลี้ยงได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก มีแรงงานจำกัดโดยเฉพาะเป็นแรงงานผู้สูงอายุ มีพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์น้อย ทำให้ไม่สามารถเลี้ยงโคจำนวนมากได้ เกษตรกรจึงจำเป็นต้องขายโคเนื้อลูกผสมออกไป

ตาราง 18 ข้อมูลการเลี้ยงโค

ข้อมูลการเลี้ยงโค	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
จำนวนปีที่เลี้ยง	
1-3 ปี	37.7
4-6 ปี	35.1
มากกว่า 6 ปี	27.2
เฉลี่ย 4.7 ปี	
จำนวนโคที่เลี้ยง	
1-3 ตัว	38.4
4-6 ตัว	36.4
7-9 ตัว	13.2
มากกว่า 9 ตัว	12.0
เฉลี่ย 5.3 ตัว	
โคพื้นเมือง	
ไม่มี	27.8
1-2 ตัว	51.6
3-4 ตัว	11.2
มากกว่า 4 ตัว	9.4
เฉลี่ย 1.8 ตัว	
โคลูกผสม	
1-2 ตัว	51.6
3-4 ตัว	27.8
5-6 ตัว	6.6
มากกว่า 6 ตัว	14.0
เฉลี่ย 3.4 ตัว	

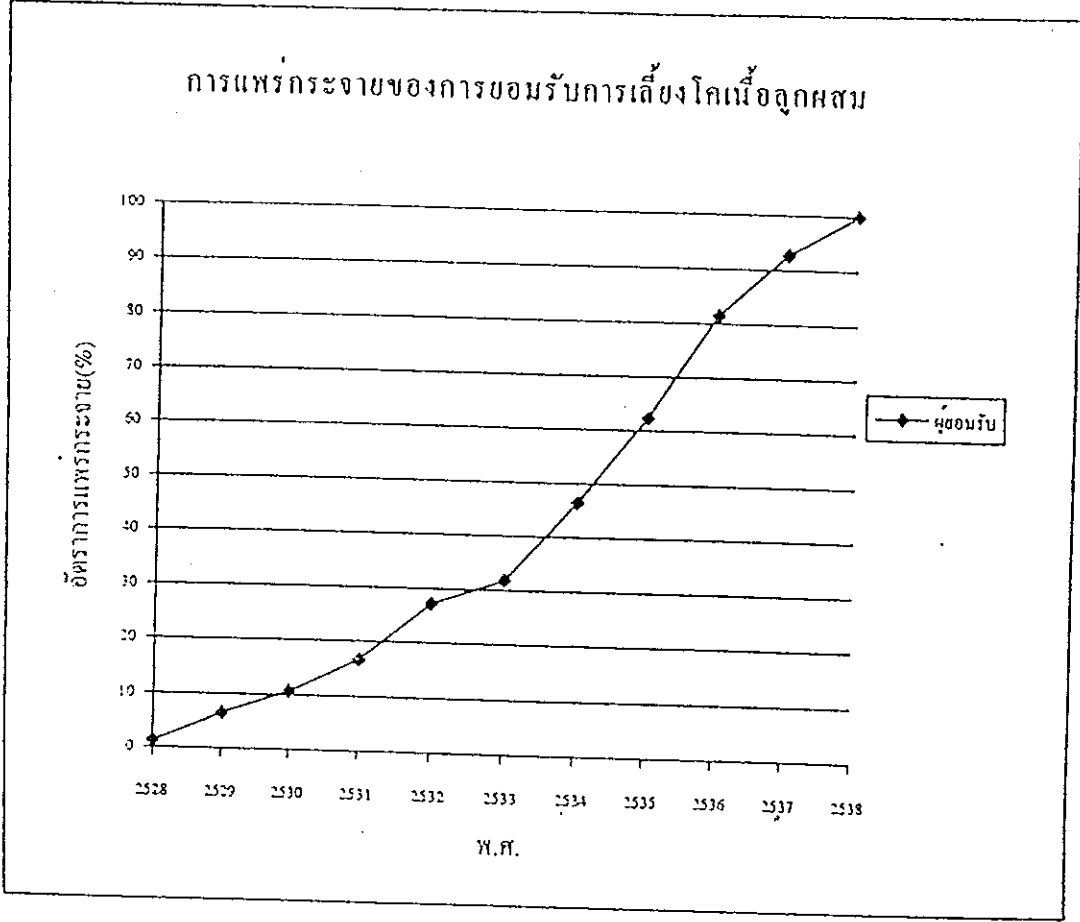
ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อมูลการเลี้ยงไก่	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
ลูกโคถูกผสมที่เกิดมาในรอบปีที่ผ่านมา	
1 ตัว	6.0
2 ตัว	94.0
เฉลี่ย 1.9 ตัว	
จำนวนโคเนื้อถูกผสมที่ขายในรอบปีที่ผ่านมา	
ไม่มี	22.5
1 ตัว	47.7
2 ตัว	26.5
มากกว่า 2 ตัว	3.3
การผสมพันธุ์	
ไม่มี	0.7
1-2 ครั้ง/ปี	52.3
3-4 ครั้ง/ปี	43.7
มากกว่า 4 ครั้ง/ปี	3.3
เฉลี่ย 2.5 ครั้ง/ปี	
พันธุ์โคที่ใช้	
บราห์มัน	84.1
ชาร์โรเลส์	13.2
เคราห์มาสเตอร์	0.7
อื่นๆ	2.0

1.5 การแพร่กระจายและการยอมรับการเลี้ยงโคนเนื้อลูกผสม

1.5.1 การแพร่กระจายของการยอมรับการเลี้ยงโคนเนื้อลูกผสม

การแพร่กระจายของวิสาหการผสมในวัยการยอมรับการเลี้ยงโคนเนื้อลูกผสม ที่สำคัญคือพันธุ์โคที่ใช้ในการปรับปรุงพันธุ์ เช่น พันธุ์บราวน์กับ พันธุ์ชาร์โรเลส์ พันธุ์เดรห์บา-สตอร์ และพันธุ์โคเนื้อต่างประเทศอื่นๆ ที่กรมปศุสัตว์ส่งเสริม พบว่าการแพร่กระจายได้เริ่มก่อนปี พ.ศ. 2528 แต่มีจำนวนน้อยมาก ทางสำนักงานปศุสัตว์อำเภอเมืองสงขลาและศูนย์ผสมเทียมขนาดใหญ่ เริ่มใช้เนื้อผสมในสองตำบลนี้เมื่อปี พ.ศ. 2528 จึงได้ถือเอาปี พ.ศ. 2528 เป็นจุดเริ่มต้นของการแพร่กระจายในการเลี้ยงโคนเนื้อลูกผสม ในช่วงปี พ.ศ. 2528 ถึง ปีพ.ศ. 2531 อัตราการแพร่กระจายเป็นไปได้ช้า แต่ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2532 เป็นต้นไปอัตราการแพร่กระจายในการเลี้ยงโคนเนื้อลูกผสมก่อนข้างจะเร็ว (ภาพประกอบ 9 และ ตาราง 14) เพราะ เกษตรกรเห็นผลในทางที่ดีที่ได้รับจากการเลี้ยงโคนเนื้อลูกผสม เช่น การเลี้ยงโคใช้เวลาไ้้อย ขยายโคนเนื้อลูกผสมได้ราคาดีกว่าโคพื้นเมือง จึงทำให้เกษตรกรมีการยอมรับเพิ่มมากขึ้น

ภาพประกอบ 9 ช่วงของระยะเวลาการแพร่กระจายของเกษตรกรยอมรับการเลี้ยงโคนเนื้อลูกผสม

ตาราง 14 อัตราการแพร่กระจายของการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม

พ.ศ.	ผู้ยอมรับแต่ละปี ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)	ผู้ยอมรับสะสม ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
พันธุ์โคเนื้อลูกผสม		
2528	1.3	1.3
2529	5.3	6.6
2530	4.0	10.6
2531	6.0	16.6
2532	10.6	27.2
2533	4.6	31.8
2534	14.6	46.4
2535	15.9	62.3
2536	19.2	81.5
2537	11.3	92.8
2538	7.2	100.0

1.5.2 การยอมรับวิทยาการแผนใหม่ ด้านสุขภาพสัตว์ ด้านการให้อาหารและแร่ธาตุ ด้านการปรับปรุงพันธุ์ ในการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมของเกษตรกร

เป็นการอธิบายถึงการยอมรับวิทยาการต่างๆจากเกษตรกรจำนวน 151 ราย ตัวชี้วัดที่ใช้วัดการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม คือ ด้านสุขภาพสัตว์ ด้านการให้อาหารและแร่ธาตุ ด้านปรับปรุงพันธุ์ (ดูภาคผนวก ข) พบว่า เกษตรกรยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมในระดับปานกลาง คือ ร้อยละ 69.4 รองลงมาอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 17.8 และยอมรับในระดับต่ำร้อยละ 12.8 แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมในระดับปานกลาง รายละเอียดการยอมรับแต่ละวิทยาการมีแสดงไว้ในตาราง 15 ดังนี้

ด้านสุขภาพสัตว์ : พบว่า ร้อยละ 59.6 มีการสร้างโรงเรือนเป็นลักษณะหลังคามุงจาก และส่วนใหญ่คือร้อยละ 96.7มีสภาพน้ำไม่ท่วมขังโรงเรือน เกษตรกรร้อยละ 88.7 จะทำ

ความสะอาดโรงเรือน อย่างน้อย 1-2 ครั้งต่อปี และประมาณร้อยละ 80.0 มีการฉีดวัคซีนปากและเท้าเปื่อยและเสโนราซิเซฟลิซิมิย อย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี สำหรับการกำจัดพยาธิภายในพบว่า เกษตรกร กำจัดพยาธิภายในให้โคของตัวเอง ร้อยละ 63.5 มีเพียงส่วนน้อยคือร้อยละ 36.4 ยังไม่มีการกำจัดพยาธิภายใน ส่วนการกำจัดพยาธิภายนอก เกษตรกรร้อยละ 59.6 ยังไม่มีการกำจัดพยาธิภายนอก จึงอาจกล่าวได้ว่าเกษตรกรร้อยละ 52.3 มีการยอมรับด้านสุขาภิบาลระดับปานกลาง ทั้งนี้เกษตรกรให้เหตุผลว่าสุขภาพโคที่เลี้ยง แข็งแรงดีไม่ควรถ้าอะไรให้ยุ่งยาก เป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว

ด้านการให้อาหารและแร่ธาตุ : พบว่า เกษตรกรร้อยละ 66.9 ยังไม่มีพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ จะมีพื้นที่ปลูกพืชบ้างเพียงร้อยละ 33.1 อาจเป็นเพราะพื้นที่ที่ถือครองของเกษตรกรมีพื้นที่จำนวนน้อยอยู่แล้ว และพื้นที่ที่ปลูกพืชอาหารสัตว์นั้นจะต้องเป็นพื้นที่ไถไม่หว่าม สามารถปลูกพืชอาหารสัตว์ได้ สำหรับการให้อาหารชั้นพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 84.8 ยังไม่มีการให้อาหารชั้น มีเพียงร้อยละ 15.2 เท่านั้นที่ให้อาหารชั้น อาจเนื่องมาจากสภาวะเศรษฐกิจไม่ดีและไม่ต้องการเพิ่มค่าใช้จ่ายให้แก่ครอบครัว รวมทั้งโคที่เลี้ยงยังมีสุขภาพแข็งแรงดี ในส่วนการให้แร่ธาตุก่อน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 61.6 มีการให้แร่ธาตุก่อน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะเกษตรกรได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ เกี่ยวกับการให้แร่ธาตุก่อนซึ่งมีส่วนเสริมให้โคมีการเจริญเติบโตทางระบบสืบพันธุ์ที่ดี มีการผสมติดง่าย กล่าวได้ว่าเกษตรกรร้อยละ 72.8 มีการยอมรับด้านการให้อาหารและแร่ธาตุอยู่ในระดับต่ำ อาจเป็นเพราะเกษตรกรเห็นว่าโคที่ไม่ให้แร่ธาตุก่อน มีสุขภาพแข็งแรงดี ไม่เจ็บป่วย

ด้านการปรับปรุงพันธุ์โค : พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 84.1 ปรับปรุงพันธุ์โคโดยใช้พันธุ์บรรพบุรุษ ร้อยละ 68.2 ของเกษตรกรมีจำนวนโคถูกผสมโดยเฉลี่ย 1-3 ตัว และร้อยละ 85.4 มีการผสมเทียม 1-3 ครั้งต่อปี และจากการคิดคะแนนของเกษตรกรถึงการยอมรับด้านการปรับปรุงพันธุ์โค พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง คือ ร้อยละ 57.6 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรมีแรงงานจำกัด โดยเฉพาะแรงงานผู้สูงอายุ มีพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์น้อยไม่สามารถเลี้ยงโคเนื้อจำนวนมากได้ จึงจำเป็นต้องขายออกไปด้วย

ตาราง 15 การยอมรับการเลี้ยงไก่เนื้อลูกผสมทั้งชุดของเกษตรกรทั้งหมด

วิทยาการต่างๆ	ร้อยละของเกษตรกรทั้งหมด(n=151)
ด้านสุขาภิบาล	
สภาพโรงเรือน	
ไม่มีหลังคา	3.3
หลังคาจาก	59.6
หลังคาสังกะสี	33.1
หลังคากระเบื้อง	4.0
สภาพน้ำท่วมเข้าโรงเรือน	
ไม่ท่วม	96.7
ท่วม	3.3
การทำความสะอาดโรงเรือน	
ไม่ทำ	11.3
1-2 ครั้ง/ปี	37.0
3-4 ครั้ง/ปี	28.5
มากกว่า 4 ครั้ง/ปี	23.2
การทำวัคซีนปากและเท้าเปื่อย	
ไม่ฉีด	19.9
1 ครั้ง/ปี	43.0
2 ครั้ง/ปี	37.1
การทำวัคซีนเฮโมรายเซฟติซิเมีย	
ไม่ฉีด	19.9
1 ครั้ง/ปี	43.7
2 ครั้ง/ปี	36.4
การกำจัดพยาธิภายใน	
ไม่กำจัด	36.4
1-2 ครั้ง/ปี	34.4

ตาราง 15 (ต่อ)

วิทยาการต่างๆ	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
3-4 ครั้ง/ปี	26.5
มากกว่า 4 ครั้ง/ปี	2.7
การกำจัดพยาธิภายนอก	
ไม่กำจัด	59.6
1-2 ครั้ง/ปี	9.9
3-4 ครั้ง/ปี	28.5
มากกว่า 4 ครั้ง/ปี	2.0
ระดับการยอมรับด้านสุขาภิบาล	
ต่ำ (1-4 คะแนน)	19.2
ปานกลาง (5-8 คะแนน)	52.3
สูง (9 คะแนน ขึ้นไป)	28.5
ด้านการให้อาหารและแร่ธาตุ	
พื้นที่ปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์	
ไม่มี	66.9
1-2 ไร่	18.5
3-4 ไร่	9.3
มากกว่า 4 ไร่	5.3
การให้อาหารข้น	
ไม่ให้	84.8
1-2 ครั้ง/ปี	2.0
3-4 ครั้ง/ปี	7.2
5-6 ครั้ง/ปี	2.0
มากกว่า 6 ครั้ง/ปี	4.0
การให้แร่ธาตุ (ก้อน)	
ไม่ให้	38.4
1-2 ก้อน/ปี	21.2

ตาราง 15 (ต่อ)

วิทยาการต่างๆ	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
ให้ 3-4 ก้อน/ปี	31.1
ให้ มากกว่า 4 ก้อน/ปี	9.3
ระดับการให้อาหารและแร่ธาตุ	
ต่ำ (1-2 คะแนน)	72.8
ปานกลาง (3-4 คะแนน)	14.0
สูง (5 คะแนนขึ้นไป)	13.2
ด้านการปรับปรุงพันธุ์	
พันธุ์โคที่ใช้ปรับปรุง	
บราก็กัน	84.1
ชาร์โรเลส์	13.2
อื่นๆ	2.7
จำนวนโคลูกผสม	
ไม่มี	-
มี 1-3 ตัว	68.2
มี 4-6 ตัว	17.9
มีมากกว่า 6 ตัว	13.9
การผสมเทียมหรือใช้พ่อพันธุ์	
ไม่เคย	0.7
1-3 ครั้งต่อปี	85.4
4-6 ครั้งต่อปี	10.6
มากกว่า 6 ครั้งต่อปี	3.3
ระดับการยอมรับด้านการปรับปรุงพันธุ์	
ต่ำ (4-5 คะแนน)	16.9
ปานกลาง (6-7 คะแนน)	57.6
สูง (8 คะแนนขึ้นไป)	25.5

ตาราง 15 (ต่อ)

วิทยาการต่างๆ	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
ระดับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมทั้งหมด	
ต่ำ (0-10 คะแนน)	12.8
ปานกลาง (11-20 คะแนน)	69.4
สูง (21 คะแนนขึ้นไป)	17.8

หมายเหตุ ตัวเลขหลังระดับการยอมรับเป็นค่าคะแนนในการจัดระดับการยอมรับแต่ละวิทยาการ และทั้งหมดในการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม โดยใช้ค่าเฉลี่ย(\bar{x})และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เป็นตัวกำหนดในการจัดระดับ คือ

$$\text{ระดับต่ำ} = < \bar{x} - S.D$$

$$\text{ระดับปานกลาง} = \text{อยู่ระหว่าง } > \bar{x} - S.D \text{ ถึง } < \bar{x} + S.D$$

$$\text{ระดับสูง} = > \bar{x} + S.D$$

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมและการติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจ และจิตวิทยากับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมทั้งหมด

จากการหาค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสังคมและการติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจ และจิตวิทยา กับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมทั้งหมด ของเกษตรกรทั้งหมดดังแสดงในตาราง 16 พบว่า จากตัวแปรทั้งหมด 12 ตัวแปร คือ อายุ การศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่ม การติดต่อสื่อสาร การเดินทางออกนอกถิ่นฐาน ขนาดเนื้อที่ถือครอง รายได้ของครอบครัว แรงงานในครอบครัว ภาวะการกู้ยืม ทัศนคติที่มีต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ทัศนคติต่อการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม มีเพียง 10 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ตัวแปรดังกล่าว คือ การศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่ม การติดต่อสื่อสาร การเดินทางออกนอกถิ่นฐาน ขนาดเนื้อที่ถือครอง รายได้ของครอบครัว แรงงานในครอบครัว ภาวะการกู้ยืม ทัศนคติต่อการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม และแรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ซึ่งสามารถอธิบายในรายละเอียดได้ ดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านสังคมและการติดต่อสื่อสาร พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม คือ การศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่ม การติดต่อสื่อสาร การเดินทางออกนอกถิ่นฐาน กล่าวได้ว่า ปัจจัยดังกล่าวมีผลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมของเกษตรกรทั้งหมดดังนี้

การศึกษา : กล่าวคือ เกษตรกรที่มีการศึกษาสูงขึ้น สามารถเรียนรู้ทำความเข้าใจในวิถีการใช้ วิธีการปฏิบัติวิทยาการผสมใหม่ในการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมได้ดี ทำให้นำไปปฏิบัติและยอมรับได้ดี

การเป็นสมาชิกกลุ่ม : กล่าวคือ เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร เช่น กลุ่มผู้เลี้ยงโค กลุ่มเกษตรกร กลุ่มลูกค้านาคาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ทำให้มีโอกาสได้รับบริการสินเชื่อเงินทุน ปัจจัยการผลิตรวมทั้งการได้รับข่าวสารความรู้ในด้านกรเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ทำให้สามารถนำไปปฏิบัติในการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมได้ตามความต้องการ เกษตรกรจึงยอมรับได้ดี

การติดต่อสื่อสาร : กล่าวคือ เกษตรกรที่มีการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมได้มาก ทำให้มีความมั่นใจ มีโอกาสตัดสินใจในการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมได้มากด้วย

การเดินทางออกนอกถิ่นฐาน : กล่าวคือ เกษตรกรที่เดินทางออกนอกถิ่นฐานบ่อยครั้ง ทำให้ได้รับข่าวสารจากภายนอกมากขึ้น ยังผลทำให้มีความมั่นใจและมีโอกาสตัดสินใจในการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมได้มากขึ้นด้วย

2.2 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม คือ ขนาดเนื้อที่ถือครอง รายได้ของครอบครัว แรงงานในครอบครัว และภาวะการกู้ยืม กล่าวได้ว่าปัจจัยดังกล่าวมีผลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมของเกษตรกร ดังนี้

ขนาดเนื้อที่ถือครอง : กล่าวคือเกษตรกรที่ถือครองที่ดินมากสามารถยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมได้ดี เพราะที่ดินเป็นปัจจัยพื้นฐานการผลิต

รายได้ของครอบครัว : กล่าวคือ เกษตรกรที่มีรายได้สูงสามารถยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมได้ดี เพราะเกษตรกรสามารถจัดหาปัจจัยการผลิตที่เป็นวิทยาการผสมใหม่ในการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมได้ทันเวลาและตามต้อง

แรงงานในครอบครัว : กล่าวคือเกษตรกรที่มีแรงงานภายในครอบครัวมาก มีโอกาสในการขอรับการเลี้ยงโคนมเนื้อลูกผสม เพราะมีแรงงานเพียงพอในการเลี้ยงโค การปลูกพืชอาหารสัตว์ รวมทั้งการปรับปรุงพันธุ์โค เพื่อให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น

ภาวะการกู้ยืม : กล่าวคือเกษตรกรที่มีการกู้ยืมมาก จะมีการขอรับการเลี้ยงโคนมเนื้อลูกผสมได้ดี ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรต้องการกู้เงินเพื่อนำไปลงทุนการเลี้ยงโคนมเนื้อลูกผสมต้องการนำวิทยาการสมัยใหม่ไปใช้ในการเพิ่มผลผลิต เพื่อให้ได้ผลผลิตและรายได้เพิ่มขึ้น จึงยินดีที่จะมีหนี้สินจากการกู้เงิน

2.3 ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการขอรับการเลี้ยงโคนมเนื้อลูกผสม คือทัศนคติต่อการเลี้ยงโคนมเนื้อลูกผสม แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคนมเนื้อลูกผสม กล่าวได้ว่า ปัจจัยดังกล่าวมีผลต่อการขอรับการเลี้ยงโคนมเนื้อลูกผสมของเกษตรกร ดังนี้

ทัศนคติต่อการเลี้ยงโคนมเนื้อลูกผสม : กล่าวคือเกษตรกรที่มีค่าคะแนนทัศนคติที่ดีต่อการเลี้ยงโคนมเนื้อที่สูง การขอรับการเลี้ยงโคนมเนื้อก็มีมากขึ้นด้วย เพราะเกษตรกรมีความคาดหวังผลผลิตที่จะได้รวมทั้งรายได้ที่จะเกิดขึ้นจากการเลี้ยงโคนมเนื้อลูกผสม ทำให้เกษตรกรศึกษาหาความรู้จากเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่รู้ สมองทางด้านสุขภาพ การให้อาหารและโรคต่างๆ การปรับปรุงพันธุ์มากยิ่งขึ้น

แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคนมเนื้อลูกผสม : กล่าวคือ เกษตรกรที่มีค่าคะแนนแรงจูงใจสูงนั่นคือ มีสิ่งจูงใจซึ่งเกิดจากการได้เข้าใจถึงคุณสมบัติ วิธีการปฏิบัติและประโยชน์ของการเลี้ยงโคนมเนื้อลูกผสม ทำให้เกษตรกรมีความต้องการเลี้ยงโคนมเนื้อลูกผสมและยอมรับมากขึ้น

ตาราง 18 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมและการติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจ
และจิตวิทยากับการยอมรับการเลี้ยงโคนเนื้อลูกผสมของเกษตรกรทั้งหมด

ประเภทของปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์(r)
ปัจจัยทางสังคมและการติดต่อสื่อสาร	
อายุ	-0.15
การศึกษา	0.29**
การเป็นสมาชิกกลุ่ม	0.21**
การติดต่อสื่อสาร	0.39**
การเดินทางออกนอกถิ่นฐาน	0.19*
ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	
ขนาดเนื้อที่ถือครอง	0.42**
รายได้ของครอบครัว	0.27**
แรงงานในครอบครัว	0.23**
ภาวะการกู้ยืม	0.36**
ปัจจัยทางจิตวิทยา	
ทัศนคติที่มีต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	0.15
ทัศนคติต่อการเลี้ยงโคนเนื้อลูกผสม	0.18*
แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคนเนื้อลูกผสม	0.34**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$

3. การทดสอบสมมุติฐาน

รายละเอียดของสมมุติฐานที่ใช้ทดสอบสำหรับการศึกษานี้ปรากฏไว้ในตาราง 16 ผลของการทดสอบสมมุติฐานมีดังนี้

3.1 การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 1 : อายุกับความสัมพันธ์ทางลบกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม พบว่า อายุของเกษตรกรมีความสัมพันธ์ทางลบกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ($r = -.15$) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) แสดงว่าเกษตรกรถึงจะมีอายุมากหรือน้อยไปก็ผลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมแต่อย่างใด ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สาทิส นิลพันธุ์ (2519 : 77) ภูวคณ สาลีเกษตร (2536 : 14) ที่พบว่า อายุเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์ในการยอมรับวิทยาการผสมใหม่

3.2 การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 2 : การศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม พบว่า การศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ($r = .29$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) แสดงว่าเกษตรกรที่มีการศึกษาสูงจะยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ จึงมักจะพบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการศึกษากับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ผลการศึกษานี้เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกรียงศักดิ์ ปัทมธนา (2528 : 39) สายหยุด กงยะฤทธิ์ (2527 : 133) สมภพ เพชรรัตน์ (2523 : 137) ที่พบว่า เกษตรกรที่มีการศึกษาสูงจะมีการยอมรับวิทยาการผสมใหม่ได้มากกว่าเกษตรกรที่มีการศึกษาต่ำ

3.3 การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 3 : การเป็นสมาชิกกลุ่มมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม พบว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ($r = .21$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) แสดงว่าเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มได้รับบริการสินเชื่องานบริการจากรัฐ รวมทั้งการอบรมทางวิชาการเกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม จึงทำให้การยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมเป็นไปได้ง่ายและเร็วกว่าเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม ผลการศึกษานี้เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมบูรณ์ เมืองสมศรี (2530 : 251) จตุพร วัฒนากร (2532 : 68) และพีระพันธ์ แสงใส (2535 : 83) ที่พบว่า เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรจะยอมรับวิทยาการผสมใหม่ทางการเกษตรได้มากกว่าเกษตรกรที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม

3.4 การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 4 : การติดต่อสื่อสารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม พบว่าการติดต่อสื่อสารของเกษตรกรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ($r = .39$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) แสดงว่า เกษตรกรที่

ได้ติดต่อสื่อสารมาก การยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมมากกว่าเกษตรกรที่ได้ติดต่อสื่อสารน้อย ผลการศึกษานี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรีชา สุกใส (2524 : 525) รัตนาวดี บุรณะภิวังศ์ (2525 : 254) และเกรียงศักดิ์ ปัทมเรขา (2528 : 74) ที่พบว่า เกษตรกรผู้ยอมรับวิทยาการแผนใหม่ จะมีระดับการทราความรู้ทางสื่อมวลชนที่สูงกว่าเกษตรกรที่ไม่ยอมรับวิทยาการแผนใหม่

3.5 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 : การเดินทางออกนอกถิ่นฐานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม พบว่าการเดินทางออกนอกถิ่นฐานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ($r=.19$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$) แสดงว่าเกษตรกรที่เดินทางออกนอกถิ่นฐานประจำจะมีการได้รับข่าวสารมากขึ้น ความมั่นใจมากขึ้น การยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมยิ่งมากขึ้นด้วย ผลการศึกษานี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สายหยุด คงชะอุทธิ (2527 : 139) เกรียงศักดิ์ ปัทมเรขา (2528 : 74) ที่พบว่าเกษตรกรที่ยอมรับวิทยาการแผนใหม่จะมีการเดินทางออกนอกถิ่นฐานสูงกว่าเกษตรกรที่ไม่ยอมรับวิทยาการแผนใหม่

3.6 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6 : ขนาดเนื้อที่ถือครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม พบว่าขนาดพื้นที่ถือครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ($r=.42$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.01$) แสดงให้เห็นว่า ขนาดพื้นที่ถือครองเป็นเงื่อนไขที่สำคัญอย่างหนึ่ง การมีพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ยิ่งจำเป็นมากขึ้นด้วย ผลการศึกษานี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สาหัส นิลพันธ์ (2519 : 70) บุญธรรม คำพ้อ (2520 : 72) และ ชัชวี นฤพนธ์ และ ทิพวัลย์ วิทยาพันธุ์ (2532 : 178) ที่พบว่าเกษตรกรที่มีที่ดินถือครองมากจะยอมรับวิทยาการแผนใหม่มากกว่า เกษตรกรที่มีขนาดที่ดินถือครองน้อย

3.7 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 7 : รายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม พบว่า รายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ($r=.27$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.01$) แสดงว่า เกษตรกรที่มีรายได้สูงมีโอกาสยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมได้เร็วและมาก เพราะสามารถจัดหาปัจจัยการผลิตได้ทันเวลาและเหมาะสมตามความต้องการ ผลการศึกษานี้เป็นไปตามสมมติฐานที่สอดคล้องกับผลของการวิจัยของ ปรีชา ปาณะศรี (2530 : 249) หัสนีย์ ศิริวรรณ (2533 : 104) ที่พบว่า เกษตรกรที่มีรายได้สูง ยอมรับวิทยาการแผนใหม่ทางการเกษตรได้มากกว่าเกษตรกรที่มีรายได้ต่ำ

3.8 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 8 : แรงงานในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม พบว่า แรงงานในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ($r=.23$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.01$) แสดงให้เห็นว่า แรงงานใน

ครอบครัวเป็นปัจจัยหนึ่งในการขอรับการเลี้ยงดูเมื่อลูกผสม เนื่องจากการเลี้ยงดูเมื่อลูกผสม จะต้องใช้แรงงานมากขึ้นในการเลี้ยงดูไม่ว่าจะทางสุขภาพ การปลูกพืชอาหารสัตว์ การศึกษา นี่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประคิมฐ์ กนยัง (2528 : 48) ที่พบว่าแรงงานในครอบครัวเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เกษตรกรขอรับการให้นาปรังใน จังหวัดอุบลราชธานี

3.9 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 9 : ภาวะการกู้ยืมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการขอรับการเลี้ยงดูเมื่อลูกผสม พบว่า ภาวะการกู้ยืมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการขอรับการเลี้ยงดูเมื่อลูกผสม ($r=.36$) อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p<0.01$) แสดงให้เห็นว่า เกษตรกรที่กู้เงินลงทุนในการเลี้ยงดูเมื่อลูกผสม เพื่อให้ได้ลูกโคที่ดีหรือรายได้เพิ่มขึ้นมาก จะขอรับการเลี้ยงดูเมื่อลูกผสมมากกว่าเกษตรกรที่กู้ยืมค่าหรือไม่กู้ยืมเงินเลย ผลการศึกษานี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมบูรณ์ เนื่องสมศรี (2533 : 251) ที่พบว่า เกษตรกรที่มีการใช้สินเชื่อค้ำเกณฑ์สูงจะมีการใช้น้ำจากชลประทานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าเกษตรกรที่ไม่ได้สินเชื่อ และที่ระพันธ์ แสงใส (2535 : 99) ที่พบว่า เกษตรกรที่มีการขอรับการใช้น้ำปุ๋ยเคมีในสวนยางพาราจะมีการใช้สินเชื่อค้ำเกณฑ์สูงกว่าเกษตรกรที่ไม่มีการขอรับการใช้น้ำปุ๋ยเคมี

3.10 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 10 : ทัศนคติที่มีต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการขอรับการเลี้ยงดูเมื่อลูกผสม พบว่า ทัศนคติที่มีต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์มีผลต่อการขอรับการเลี้ยงดูเมื่อลูกผสม ($r=0.15$) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p>0.05$) เนื่องจากว่า เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ต้องออกไปบริการเกษตรกรผู้เลี้ยงโค เป็นรายบุคคลอยู่แล้ว เช่น การฉีดวัคซีน ป้องกันโรค การรักษาพยาบาลสัตว์ป่วยและอื่นๆ ซึ่งงานเหล่านี้เป็นงานที่เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์จะต้องเข้าไปคลุกคลีกับเกษตรกรเป็นประจำ ทำให้เกิดความใกล้ชิดระหว่างเจ้าหน้าที่กับเกษตรกร ผลการศึกษานี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับการวิจัยของ ภูวดล สาลีเกษตร (2536 : 162) ที่พบว่า ทัศนคติต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ไม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการขอรับการผสมเทียมโคแต่อย่างใด

3.11 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 11 : ทัศนคติที่มีต่อการเลี้ยงดูเมื่อลูกผสมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการขอรับการเลี้ยงดูเมื่อลูกผสม พบว่า ทัศนคติที่มีต่อการเลี้ยงดูเมื่อลูกผสมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการขอรับการเลี้ยงดูเมื่อลูกผสม ($r=.18$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$) แสดงว่า เกษตรกรที่มีค่าคะแนนทัศนคติที่ดีต่อการเลี้ยงดูเมื่อลูกผสมสูง มีการขอรับการเลี้ยงดูเมื่อลูกผสมมากกว่า เกษตรกรที่มีค่าคะแนนทัศนคติที่ดีในระดับต่ำ ผลการศึกษานี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับการวิจัยของ ซิงค์ และ ซิงค์ (Singh and Singh, 1970 : 41) ที่พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ระหว่างพฤติกรรมขอรับของชาวนากับทัศนคติต่อแผนงานของข้าวพันธุ์ทำให้ผลผลิตสูง

3.12 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 12 : แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม พบว่า ค่าคะแนนแรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ($r=.34$) อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p<0.01$) แสดงให้เห็นว่า เกษตรกรที่มีค่าคะแนนแรงจูงใจเกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมสูง การตัดสินใจเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมจะมากด้วย ซึ่งผลการศึกษานี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับการวิจัยของ สุเทพ รัตนพันธ์, จรัส ชูรัมย์ และ สมยศ สุวิทยาภรณ์ (2527 : 24) พบว่าการยอมรับการปลูกข้าวพันธุ์ดีของเกษตรกรจะมีความสัมพันธ์เป็นสัดส่วนตามสิ่งจูงใจนั่นคือ เกษตรกรที่มีการยอมรับการปลูกข้าวพันธุ์ดีจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจของเกษตรกรแต่ละคน

สำหรับผลการสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน แสดงในตาราง 17

ตาราง 17 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม

ยอมรับสมมติฐาน	ปฏิเสธสมมติฐาน
ข้อ 2 การศึกษา	ข้อ 1 ความ
ข้อ 3 การเป็นสมาชิกกลุ่ม	ข้อ 10 ทัศนคติที่มีต่อเจ้าหน้าที่
ข้อ 4 การติดต่อสื่อสาร	ปศุสัตว์
ข้อ 5 การเดินทางออกนอกถิ่นฐาน	
ข้อ 6 ขนาดเนื้อที่ถือครอง	
ข้อ 7 รายได้ของครอบครัว	
ข้อ 8 แรงงานในครอบครัว	
ข้อ 9 ภาวะการกู้ยืม	
ข้อ 11 ทัศนคติต่อการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม	
ข้อ 12 แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม	

4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมและการติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจ และจิตวิทยา ของเกษตรกรทั้งหมดกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมแต่ละวิทยาการ

จากการหาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสังคมและการติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจ และจิตวิทยา ที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม แต่ละวิทยาการ คือการสุขภาพ การให้อาหารและแร่ธาตุ และการปรับปรุงพันธุ์ของเกษตรกรทั้งหมด ดังแสดงในตาราง 18 และ 19 สรุปได้ว่า

4.1 การสุขภาพ : พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ/กับการยอมรับด้านสุขภาพของเกษตรกรทั้งหมด คือ การศึกษา ($r=0.18$) การติดต่อสื่อสาร ($r=0.33$) ขนาดเนื้อที่ถือครอง ($r=0.23$) รายได้ของครอบครัว ($r=0.19$) , แรงงานในครอบครัว ($r=0.19$) ภาวะการกู้ยืม ($r=0.22$) นั้นหมายความว่า เกษตรกรที่มีการศึกษาสูง ติดต่อกับสื่อได้ดี มีขนาดเนื้อที่ถือครองมาก มีรายได้ของครอบครัวสูง มีแรงงานในครอบครัวและมีภาวะการกู้ยืมมาก จะยอมรับวิทยาการด้านสุขภาพได้ดี

4.2 การให้อาหารและแร่ธาตุ : พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการให้อาหารและแร่ธาตุของเกษตรกรทั้งหมดคือ การศึกษา ($r=0.35$) การเป็นสมาชิกกลุ่ม ($r=0.23$) การติดต่อสื่อสาร ($r=0.35$) การเดินทางออกนอกถิ่นฐาน ($r=0.25$) ขนาดเนื้อที่ถือครอง ($r=0.17$) รายได้ของครอบครัว ($r=0.33$) แรงงานในครอบครัว ($r=0.21$) ภาวะการกู้ยืม ($r=0.47$)ทัศนคติต่อการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ($r=0.29$) แรงจูงใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ($r=0.43$) และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ อายุ ($r=-0.24$) นั้นหมายความว่า เกษตรกรที่มีการศึกษาสูง เป็นสมาชิกกลุ่ม มีการติดต่อกับสื่อที่ดี มีการเดินทางออกนอกถิ่นฐาน มีขนาดเนื้อที่ถือครองมาก มีรายได้ของครอบครัวสูง มีแรงงานในครอบครัวและภาวะการกู้ยืมมาก มีทัศนคติต่อการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมที่ดีในระดับสูง และมีแรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมที่ดีในระดับสูง จะยอมรับวิทยาการด้านการให้อาหารและแร่ธาตุได้ดี ขณะเดียวกันเกษตรกรที่มีอายุเ็ยจะยอมรับวิทยาการการให้อาหารและแร่ธาตุได้ดีกว่าเกษตรกรที่มีอายุมาก

4.3 การปรับปรุงพันธุ์ : พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการยอมรับด้านการปรับปรุงพันธุ์ของเกษตรกรทั้งหมด คือ การศึกษา($r=0.17$) การติดต่อสื่อสาร ($r=0.21$) ขนาดเนื้อที่ถือครอง ($r=0.31$) ภาวะการกู้ยืม ($r=0.16$) ทัศนคติที่มีต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ($r=0.18$) ทัศนคติต่อการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ($r=0.22$) แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ($r=0.29$) นั้นหมายความว่า เกษตรกรที่มีการศึกษาสูง มีการติดต่อกับสื่อมาก มีขนาด

เนื้อที่ถือครองมาก มีภาวะการกู้ยืมมาก มีทัศนคติที่มีต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ที่อยู่ในระดับสูง มีทัศนคติต่อการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมที่อยู่ในระดับสูง และมีแรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมที่อยู่ในระดับสูง จะมีการยอมรับวิทยาการด้านการปรับปรุงพันธุ์ได้ดี

ตาราง 18 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมและการติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจ และจิตวิทยา กับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมของเกษตรกรทั้งหมด ในแต่ละวิทยาการ

ประเภทของปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับยอมรับ		
	ในแต่ละวิทยาการ		
	การ สุขภาพบาล	การให้อาหาร และแร่ธาตุ	การปรับปรุง พันธุ์
ปัจจัยทางสังคมและการติดต่อสื่อสาร			
อายุ	-0.02	-0.24**	-0.13
การศึกษา	0.18*	0.35**	0.17*
การเป็นสมาชิกกลุ่ม	0.12	0.23**	0.15
การติดต่อสื่อสาร	0.33**	0.35**	0.21**
การเดินทางออกนอก ถิ่นฐาน	0.14	0.25**	0.03
ปัจจัยทางเศรษฐกิจ			
ขนาดเนื้อที่ถือครอง	0.23**	0.47**	0.31**
รายได้ของครอบครัว	0.19*	0.33**	0.09
แรงงานในครอบครัว	0.19*	0.21**	0.11
ภาวะการกู้ยืม	0.22**	0.47**	0.16*
ปัจจัยทางจิตวิทยา			
ทัศนคติที่มีต่อเจ้าหน้าที่ ปศุสัตว์	0.06	0.15	0.18*

ตาราง 18 (ต่อ)

ประเภทของปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับการยอมรับ ในแต่ละวิทยาการ		
	การ สุขภาพ	การให้อาหาร และแร่ธาตุ	การปรับปรุง พันธุ์
ทัศนคติต่อการเลี้ยงโค เนื้อลูกผสม	0.004	0.29**	0.22**
แรงจูงใจในการตัดสินใจ ก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูก ผสม	0.15	0.43**	0.29**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$

ตาราง 19 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมและการติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจ และจิตวิทยากับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมแต่ละวิทยาการ และการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมทั้งหมด

ประเภทวิทยาการ	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวก	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบ
การสุขภาพ	- การศึกษา - การติดต่อสื่อสาร - ขนาดเนื้อที่ถือครอง - รายได้ของครอบครัว - แรงงานในครอบครัว - ภาวะการผู้ยื่น	-
การให้อาหารและแร่ธาตุ	- การศึกษา - การเป็นสมาชิกกลุ่ม - การติดต่อสื่อสาร - การเดินทางออกนอกถิ่นฐาน	- อายุ

ตาราง 19 (ต่อ)

ประเภทวิชาการ	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวก	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบ
	<ul style="list-style-type: none"> - ขนาดเนื้อที่ถือครอง - รายได้ของครอบครัว - แรงงานในครอบครัว - ภาวะการกู้ยืม -ทัศนคติต่อการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม - แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อ 	
การปรับปรุงพันธุ์	<ul style="list-style-type: none"> - การศึกษา - การติดต่อสื่อสาร - ขนาดเนื้อที่ถือครอง - ภาวะการกู้ยืม - ทัศนคติที่มีต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ - ทัศนคติต่อการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม - แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม 	
การยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมทั้งหมด	<ul style="list-style-type: none"> - การศึกษา - การเป็นสมาชิกกลุ่ม - การติดต่อสื่อสาร - การเดินทางออกนอกถิ่นฐาน - ขนาดเนื้อที่ถือครอง - รายได้ของครอบครัว - แรงงานในครอบครัว - ภาวะการกู้ยืม - ทัศนคติต่อการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม - แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม 	

หมายเหตุ : เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ผลของปัจจัยด้านสังคมและติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจ และจิตวิทยา ของเกษตรกรทั้งหมด ต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม

จากตาราง 20 พบว่า ปัจจัยทางด้านสังคมและการติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจ และจิตวิทยา มีอิทธิพลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ($R^2 = 0.35$) อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($F=20.20, P<0.01$) จากการวิเคราะห์ของตัวแปร 10 ตัวแปรของปัจจัยทางด้านสังคมและการติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจ และจิตวิทยา พบว่า มีเพียง 4 ตัวแปรคือ ขนาดเนื้อที่ถือครอง การติดต่อสื่อสาร แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม และภาวะการกู้ยืม ที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับจากการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมของเกษตรกร ซึ่งสามารถอธิบายในรายละเอียดได้ดังนี้

ขนาดเนื้อที่ถือครอง ขนาดเนื้อที่ถือครองของเกษตรกรมีอิทธิพลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($t=4.40, P<0.01$) และมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย $b= 0.31$ หมายความว่าถ้าขนาดเนื้อที่ถือครองของเกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกๆ 1 หน่วย จะทำให้ผลของการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมดีขึ้น 0.31 หน่วย ผลของการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ชัชรี นฤม และ ทิพวัลย์ วิทยาพันธุ์ (2532 : 178) ที่พบว่าชาวนาจังหวัดนครปฐมถือครองที่ดินมาก จะยอมรับการใช้ปุ๋ยและถูกต้องตามหลักวิชาการมากกว่า ชาวนาที่ถือครองที่ดินน้อยกว่า

การติดต่อสื่อสาร การติดต่อสื่อสารมีอิทธิพลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($t=3.63, P<0.01$) และค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย $b=0.25$ หมายความว่าถ้าการติดต่อสื่อสารของเกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกๆ 1 หน่วย จะทำให้ผลของการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมดีขึ้น 0.25 หน่วย ผลของการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ เกรียงศักดิ์ ปัทมเรชา (2528 : 74) พบว่า เกษตรกรผู้ยอมรับการปลูกข้าวพันธุ์ส่งเสริมมีระดับการหาความรู้ทางสื่อสาร ที่สูงกว่าเกษตรกรผู้ปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมือง

แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ของเกษตรกรมีอิทธิพลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($t=2.90, P<0.01$) และค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย $b=0.20$ หมายความว่าถ้าค่าแรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกๆ 1 หน่วย จะทำให้ผลของการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมดีขึ้น 0.20 หน่วย ผลของการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ นิพัทธ์ รัตนอุบล (2539 : 72) พบว่า การตัดสินใจยอมรับวิทยาการแผนใหม่ในการทำงานปีของเกษตรกรบ้านวังพะเนียด จะมีความสัมพันธ์เป็นสัดส่วนตามสิ่งจูงใจนั้นคือ

เกษตรกรที่มีการยอมรับวิทยาการผสมใหม่ในการทำนาปีจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจของเกษตรกรแต่ละคน

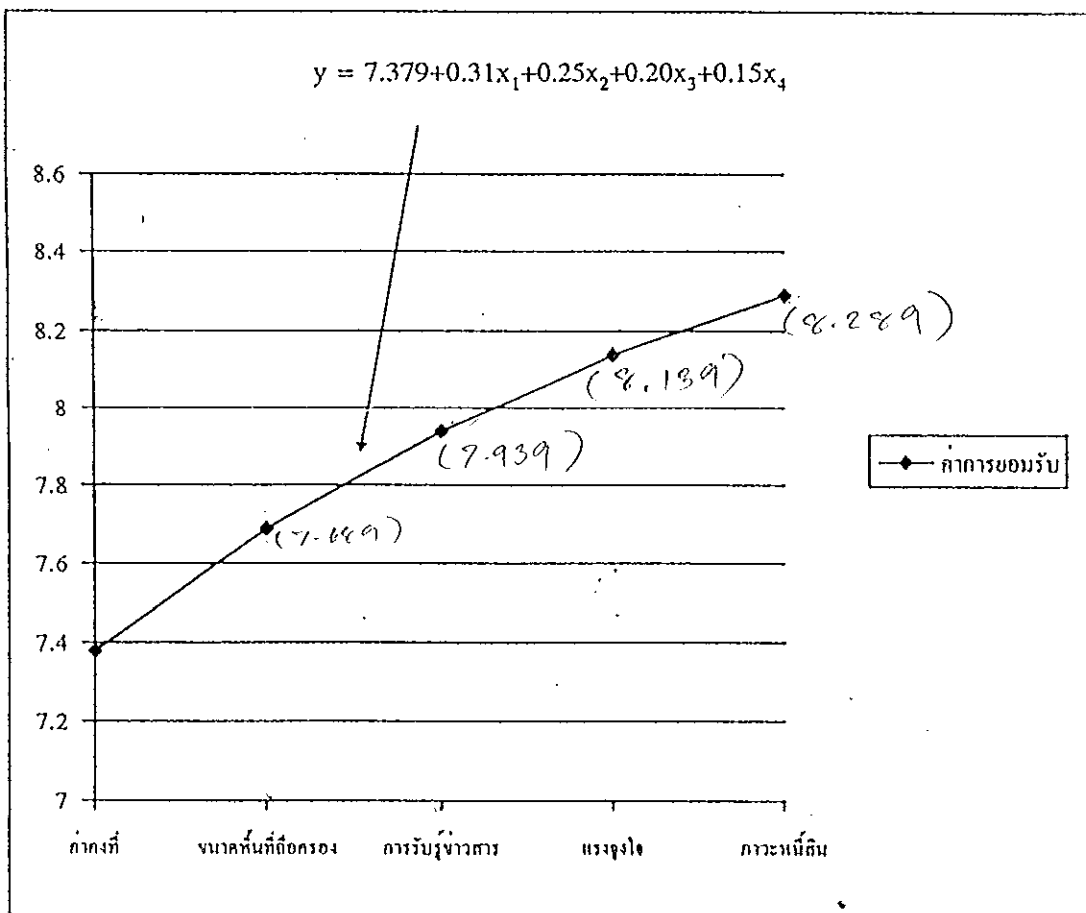
ภาวะการกู้ยืม ภาวะการกู้ยืมของเกษตรกรมีอิทธิพลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อดูผสมอย่างมีนัยสำคัญเชิงทางสถิติ ($t=2.10, P<0.01$) และสัมประสิทธิ์ถดถอย $b=0.15$ หมายความว่า ถ้าภาวะการกู้ยืมของเกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกๆ 1 หน่วย จะมีผลทำให้การยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อดูผสมเพิ่มขึ้น 0.15 หน่วย ผลของการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ปาเทลและซิงซ์ (Patel and Singh, 1970 : 98) ที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างเกษตรกรที่มีการวางแผนงานฟาร์มกับเกษตรกรที่ไม่มีการวางแผนงานฟาร์ม ในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้สินเชื่อเพื่อการเกษตร โดยพบว่า เกษตรกรที่มีการวางแผนฟาร์มมีการใช้สินเชื่อด้านการเกษตรในระดับที่สูงกว่า เกษตรกรที่ไม่ได้มีการวางแผนฟาร์ม

นั่นแสดงว่า ปัจจัยทั้ง 4 ประการนี้สามารถทำนายหรือมีอิทธิพลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อดูผสมของเกษตรกรทั้งหมดได้ ร้อยละ 35.0 อย่างมีนัยสำคัญเชิงทางสถิติ ($F=20.20, P<0.01$) กล่าวได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อดูผสมของเกษตรกรอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา คือ ขนาดเนื้อที่ถือครอง การติดต่อสื่อสาร แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อดูผสม และภาวะการกู้ยืม ส่วนปัจจัยอื่นๆในการศึกษารั้งนี้ ไม่มีอิทธิพลต่อการยอมรับแต่อย่างใด ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการพหุคูณได้ดังนี้

$$Y = 7.379 + 0.31x_1 + 0.25x_2 + 0.20x_3 + 0.15x_4$$

- เมื่อ
- Y = ค่าการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อดูผสมของเกษตรกร
 - 7.379 = ค่าคงที่ (a)
 - 0.31 = ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรขนาดพื้นที่ถือครอง
 - x_1 = ตัวแปรขนาดพื้นที่ถือครอง
 - 0.25 = ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรการติดต่อสื่อสาร
 - x_2 = ตัวแปรการติดต่อสื่อสาร
 - 0.20 = ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรแรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อดูผสม
 - x_3 = ตัวแปรแรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อดูผสม
 - 0.15 = ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรภาวะการกู้ยืม
 - x_4 = ตัวแปรภาวะการกู้ยืม

นอกจากนี้สามารถเขียนเป็นกราฟ ดังแสดงในภาพประกอบ 10 สรุปได้ว่าเรา
 ศึกษาในครั้งนี้สามารถหาแนวโน้มปัจจัยที่มีผลกระทบต่อรายครอบครัวเฉลี่ยงโคโน้ดถูกผสมได้เพียง ร้อยละ
 35.0 เท่านั้น แสดงว่าต้องมปัจจัยอื่นๆที่มีอิทธิพลต่อกรวยครอบครัวเฉลี่ยงโคโน้ดถูกผสมอีก ซึ่งผู้
 ศึกษายังไม่ได้นำมาศึกษา และมำไปขอคิดใ้ผู้ศึกษาคณอื่นที่จะนำกรศึกษาเรื่องในมมวนี้ใ้ใ้ใ้
 ปัจจัยอื่นมาศึกษาเพิ่มเติม ทั้งนี้จะสามารถรู้ถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกรวยครอบครัวเฉลี่ยงโคโน้ดถูก
 ผสมมากยิ่งขึ้น

ภาพประกอบ 10 กราฟเส้นพหุคูณที่มีนัยสำคัญทางสถิติของกรวยครอบครัวเฉลี่ยงโคโน้ดถูกผสม

ตาราง 20 ผลจากการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการยอมรับการเลี้ยง โคเนื้อลูกผสม

ตัวแปร	ค่า		ค่าสัมประสิทธิ์	
	สัมประสิทธิ์การถดถอย(b)	t-test	การพยากรณ์ (R ²)	F-test
ค่าคงที่ (a)	7.379			
ขนาดพื้นที่ถือครอง	0.31	4.40**	0.17	31.88**
การติดต่อสื่อสาร	0.25	3.63**	0.28	29.79**
แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม	0.20	2.90**	0.33	24.88**
ภาวะการกู้ยืม	0.15	2.10**	0.35	20.20**
การศึกษา	0.12	1.75NS	-	-
แรงงานในครอบครัว	0.10	1.45NS	-	-
รายได้ของครอบครัว	0.03	0.34NS	-	-
การเป็นสมาชิกกลุ่ม	0.01	0.13NS	-	-
การเดินทางออกนอกถิ่นฐาน	-0.01	-0.25NS	-	-
ทัศนคติเกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม	-0.03	-0.52NS	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$

NS ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ค่า t หมายถึง ค่าใช้ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าประมาณที่คำนวณได้ สำหรับค่าสัมประสิทธิ์ในตัวแปรอิสระแต่ละตัว เมื่อทดสอบตัวแปรทั้งหมดพร้อมกัน

ค่า F หมายถึง ค่าใช้ทดสอบหาความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่คำนวณได้ของชุดตัวแปรต่างๆ

ค่า R หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ แสดงถึงอิทธิพลของชุดตัวแปรต่างๆ

ค่า b หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระ เมื่อทดสอบตัวแปรทั้งหมดพร้อมกัน

6. ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม

ปัญหาที่เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อลูกผสมพบเป็นส่วนใหญ่ (ตาราง 8 ภาคผนวก ง) สามารถเรียงลำดับความสำคัญได้ดังนี้ คือ ไม่มีพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ถึงร้อยละ 94.7 น้ำท่วมขังในพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ ร้อยละ 90.1 หาซื้อเมล็ดพันธุ์หญ้าได้ยาก ร้อยละ 76.2 เมล็ดพันธุ์ที่ซื้อมาจากกรมปศุสัตว์ ปลูกไม่ขึ้น ร้อยละ 66.9 ทั้งนี้เนื่องมาจากสภาพของดินในพื้นที่ หรือไม่ก็เพราะการเก็บรักษามเมล็ดพันธุ์หญ้าที่ไม่ดีทำให้ความงอกของเมล็ดพันธุ์หญ้าต่ำ ส่วนปัญหาเรื่องอื่น ๆ มีบ้างแต่สามารถแก้ไขระหว่างเกษตรกรกับเจ้าหน้าที่ได้ เช่น การผสมติดยาก เจ้าหน้าที่ไปบริการไม่ทั่วถึง ร้อยละ 30.5-38.4 กล่าวได้ว่า ปัญหาของเกษตรกรในการศึกษาในครั้งนี้ จะมีปัญหาเรื่องพื้นที่ทำการปลูกพืชอาหารสัตว์ เมล็ดพันธุ์หญ้าปลูกไม่ขึ้น หาซื้อยาก น้ำท่วมขังพื้นที่ ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะสภาพภูมิประเทศของพื้นที่ทำการศึกษานี้มีพื้นที่จำกัดและเป็นที่ล้อมล้อมรอบด้วยเนินเขาและภูเขา รวมทั้งมีที่ดินเป็นของตนเองน้อยด้วย

ข้อเสนอแนะที่เกษตรกรแนะนำมีดังนี้คือ

1. ให้ทางรัฐจัดหาเมล็ดพันธุ์หญ้าให้ ไม่ว่าจะให้ฟรีหรือให้ซื้อในราคาถูก มีตลอดทุกฤดูกาล หาซื้อง่าย รวมทั้งบอกวันหมดอายุของเมล็ดพันธุ์ ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรหาซื้อเมล็ดพันธุ์หญ้าได้ยาก หรือ มี แต่นำมาปลูกปรากฏว่าการงอกของเมล็ดพันธุ์หญ้างามัก
2. ควรมีน้ำเชื้อพันธุ์ชาร์โรเลส์อย่างเพียงพอด้วย ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรมีการปรับปรุงพันธุ์โดยผสมพันธุ์บราห์มัน 50 เปอร์เซ็นต์แล้ว และต้องการปรับปรุงพันธุ์อีกโดยผสมกับพันธุ์ชาร์โรเลส์ ซึ่งเกษตรกรพบว่าโคลูกผสมพันธุ์บราห์มันกับชาร์โรเลส์ กินหญ้าได้ดีกว่าโคลูกผสมพันธุ์บราห์มันอย่างเดียวทำให้ไม่เหมาะสมในพื้นที่

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์และวิธีการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐาน ความสัมพันธ์และผลของปัจจัยทางด้านสังคมและการติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจ และจิตวิทยาเกี่ยวกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม

วิธีการศึกษาใช้วิธีสำมะโน กลุ่มตัวอย่างที่เลี้ยงโคเนื้อลูกผสมที่ตำบลเกาะแก้ว และตำบลทุ่งหวัง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ตัวอย่างทั้งหมด 151 ตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นอย่างมีสัดส่วน (proportion stratified random sampling) จากประชากร 189 ราย คิดเป็นจำนวนตัวอย่างร้อยละ 80 ของประชากร ผู้ศึกษาเป็นผู้สำมะโนเกษตรกรเองทั้งหมดตั้งแต่วันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ.2538 ถึง 22 มกราคม 2539

2. ผลการศึกษา

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยทางด้านสังคมและการติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจ และจิตวิทยาของเกษตรกร มีดังนี้ พบว่าเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 51.4 ปี ใ้รับการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถอ่านออกเขียนได้ ขนาดครอบครัวส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขนาดกลาง มีสมาชิก 4-6 คน เป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงโคและกลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 30.0 และ 51.0 ตามลำดับ การติดต่อสื่อสารของเกษตรกรในด้านการเลี้ยงโคเนื้อส่วนใหญ่ได้มาจากแหล่งความรู้ที่เป็นบุคคล โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ รองลงมาคือ เพื่อนบ้าน และผู้นำท้องถิ่น สำหรับสื่อสารมวลชนเกษตรกรจะได้รับความรู้้น้อยมาก การเดินทางออกนอกหมู่บ้าน ตำบลอื่น สูงถึงร้อยละ 80 แต่การเดินทางไปอำเภออื่นและต่างจังหวัด ไม่ค่อยจะเดินทางไปอำเภออื่นหรือต่างจังหวัดมากเท่าไร พื้นที่ถือครองโดยเฉลี่ย 7.8 ไร่ต่อครอบครัว พื้นที่ทำการเกษตรโดยเฉลี่ย 7.2 ไร่ต่อครอบครัว แรงงานในครอบครัวโดยเฉลี่ย 2.2 คน และแรงงานที่ใช้ในกรเลี้ยงโคพบว่า มี 2 คน ถึงร้อยละ 88.1 รายได้ของครอบครัวเฉลี่ย 50,536.4 บาทต่อปี มีการกู้ยืมถึงร้อยละ 55.0 โดยเฉลี่ย 10,025.8 บาทต่อครอบครัว โดยมีวัตถุประสงค์การกู้เงินเพื่อนำไปลงทุนทำการ

เกษตรมากที่สุด ร้อยละ 39.7 อาชีพหลักของเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 81.5 ทำนา และมีอาชีพรองถึงร้อยละ 47.7 มีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ร้อยละ 53.6 มีทัศนคติที่ดีต่อการเลี้ยงโคเนื้อ ถูกผสมในเครื่องปร่าปรุงพันธุ์ ความรู้เกี่ยวกับพันธุ์โค แต่ยังมีบางวิทยาการ เช่น ทัศนคติการเลี้ยงโคเนื้อถูกผสมต้องการอาหารเสริมและแร่ธาตุให้กิน ยังมีทัศนคติไม่ค่อยดี แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนเลี้ยงโคเนื้อถูกผสมของเกษตรกรอยู่ในระดับที่ดี ร้อยละ 53.6

2.2 การแพร่กระจายและการยอมรับวิทยาการทั้งหมดในการเลี้ยงโคเนื้อถูกผสมของเกษตรกร

พบว่า การแพร่กระจายของวิทยาการผสมใหม่ในการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อถูกผสมที่สำคัญคือ พันธุ์โคที่ใช้ในการปรับปรุงพันธุ์ ปี พ.ศ. 2528 เป็นจุดเริ่มต้นของการแพร่กระจายในการเลี้ยงโคเนื้อถูกผสม ในช่วงปี พ.ศ. 2528 - พ.ศ. 2531 อัตราการแพร่กระจายเป็นไปอย่างเชื่องช้า แต่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 เป็นต้นไป อัตราการแพร่กระจายในการเลี้ยงโคเนื้อถูกผสมค่อนข้างเร็ว ร้อยละ 53.6 เกษตรกรมีประสบการณ์เลี้ยงโคเนื้อถูกผสมได้ประมาณ 8-10 ปี จำนวนโคเนื้อถูกผสมที่เลี้ยงโดยเฉลี่ย 3-4 ตัว ฝูงโคเนื้อถูกผสมที่คิดมาในราคาปีโดยเฉลี่ย 2 ตัว จะมีการขายโคเนื้อถูกผสมบ้างปีละ 1 ตัว พันธุ์โคที่เกษตรกรใช้ผสมเทียมส่วนใหญ่เป็นพันธุ์บราห์มัน เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่มีส่วนที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ถึงร้อยละ 66.9 ด้านการปรับปรุงพันธุ์มีการยอมรับระดับปานกลาง ร้อยละ 57.6 ด้านสุขภาพมีการยอมรับระดับปานกลาง ร้อยละ 52.3 และทางด้านการให้อาหารและแร่ธาตุ มีการยอมรับในระดับต่ำ ร้อยละ 72.8 แต่เมื่อรวมวิทยาการทั้งหมดเกี่ยวกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อถูกผสม พบว่าเกษตรกรมีการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อถูกผสมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 69.5 การยอมรับระดับสูง ร้อยละ 17.9 และการยอมรับระดับต่ำ ร้อยละ 12.6 กล่าวได้ว่า วิทยาการที่เกษตรกรมีการยอมรับระดับปานกลาง เช่น ด้านปรับปรุงพันธุ์นั้น มีการยอมรับปานกลาง อาจเนื่องมาจากวิทยาการดังกล่าว มีผลให้เห็นชัดเจนตัวอย่างเช่น ให้ลูกโคที่สวยงามเมื่อเปรียบเทียบกับโคพื้นเมืองหรือเจ้าหน้าที่บริการให้ตั้งแต่การผสมเทียม การอบรวม การเลี้ยงโค การฉีดวัคซีนป้องกันโรครวมทั้งแร่ธาตุต่างๆ แต่วิทยาการไหนที่ต้องมีการซื้อมาแล้ว ยังอยู่ในระดับต่ำ เช่น การให้อาหารและแร่ธาตุ แต่จากสภาพที่พบเห็นหลังจากที่สัมภาษณ์พบว่า เกษตรกรมีความยอมรับมากขึ้น แม้จะต้องมีการลงทุนมากขึ้นอาจเนื่องจากผลที่ได้ก็คือลูกโคที่สมบูรณ์แข็งแรง แม่โคให้ลูกดี ไม่มีปัญหาเรื่องการผสมติด โดยเปรียบเทียบกับเกษตรกรบางรายที่ยังไม่กล้าลงทุนในจุดนี้

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมและการติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจ และจิตวิทยากับ การยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมทั้งชุดของเกษตรกร

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ การศึกษา การเป็นสมาชิก กลุ่ม การติดต่อสื่อสาร การเดินทางออกนอกถิ่นฐาน ขนาดเนื้อที่ถือครอง รายได้ของครอบครัว แรงงานในครอบครัว ภาวะการกู้ยืมทัศนคติต่อการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม แสดงให้เห็นว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของ บุคคลมีผลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม

ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์หรือไม่มีนัยสำคัญทางสถิติคือ อายุ และทัศนคติที่มีต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์

2.4 ผลของปัจจัยด้านสังคมและการติดต่อสื่อสาร เศรษฐกิจและจิตวิทยา ต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมทั้งชุดของเกษตรกร

พบว่าปัจจัย 4 ประการที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมทั้งชุดของเกษตรกรทั้งหมด คือ ขนาดเนื้อที่ถือครอง การติดต่อสื่อสาร แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม และภาวะการกู้ยืม มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) รวมกันเท่ากับ 0.35 หรือ มีอิทธิพลต่อการยอมรับถึงร้อยละ 35.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม พบว่า ปัญหาที่เกษตรกรพบส่วนใหญ่คือ ไม่มีพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ เมล็ดพันธุ์ที่ซื้อมาปลูกไม่ขึ้น น้ำท่วมพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ ส่วนปัญหาเรื่องอื่นๆมีบ้างเล็กน้อย เช่น การผสมติดยาก เจ้าหน้าที่ไปไม่ทั่วถึง

ข้อเสนอแนะ ควรจัดหาเมล็ดพันธุ์หญ้าให้ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของการให้บริการ หรือซื้อในราคาที่ถูก มีการจัดหาเมล็ดพันธุ์หญ้าไว้ตลอดทั้งปี หรือหาซื้อง่าย และควรตรวจสอบความงอกของเมล็ดพันธุ์ก่อนจำหน่าย รวมทั้งบอกวันหมดอายุของเมล็ดพันธุ์หญ้า

3. ข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

จากผลการศึกษา พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมของอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา คือ ขนาดเนื้อที่ถือครอง การติดต่อสื่อสาร แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม และภาวะการกู้ยืม ดังนั้นข้อเสนอแนะที่ผู้ศึกษาแนะนำ คือ

3.1 ด้านขนาดเนื้อที่ถือครอง จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองอยู่ในขนาดเล็ก ทำให้มีผลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสงขลา สำนักงานปศุสัตว์อำเภอเมืองสงขลา ควรจัดหาพื้นที่ในการปลูกพืชอาหารสัตว์ที่เป็นสาธิตในหมู่บ้านหรือในตำบลนั้น เพื่อจะสามารถปลูกพืชอาหารสัตว์มากขึ้น ในกรณีที่เกษตรกรจะเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมจำนวนมากขึ้น หรือจัดอยู่ในรูปของกลุ่มผู้เลี้ยงโคขึ้น โดยใช้พื้นที่ร่วมกัน มีการดูแล การปลูกพืชอาหารสัตว์ ร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรมีการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมมากขึ้น

3.2 ด้านการติดต่อสื่อสาร จากการศึกษาพบว่า การติดต่อสื่อสารของเกษตรกรมีอิทธิพลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม โดยพบว่า การติดต่อสื่อสารด้านการเลี้ยงโคของเกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ รองลงมาคือ ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นที่มีความสนใจด้านการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ดังนั้นควรให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ออกไปอบรมเกษตรกรเป็นประจำ ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของกลุ่มผู้เลี้ยงโค รวมทั้งอบรมเพิ่มเติมแก่ผู้นำท้องถิ่นที่มีความสนใจด้านการเลี้ยงโคเพื่อที่สามารถถ่ายทอดไปยังเกษตรกรต่อไป เช่นอบรมอาสาพัฒนาปศุสัตว์ในแต่ละตำบล อย่างไรก็ตามทางสำนักงานปศุสัตว์อำเภอเมืองสงขลาควรฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ที่จะไปถ่ายทอดทางด้านการเลี้ยงโคให้แก่เกษตรกรนั้น จะต้องมีความรู้ความชำนาญทางด้านนี้สามารถแนะนำเกษตรกรนำไปปฏิบัติได้ด้วย ทางด้านสื่อที่ใช้ในการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม จากการศึกษาพบว่าทางรัฐยังให้ความสำคัญน้อยมาก ไม่ว่าจะเป็นสื่อทางวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และทางวารสารต่างๆ ดังนั้นรัฐควรมีการใช้สื่อทางด้านนี้ในการส่งเสริมทางด้านการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมเป็นประจำเช่นมีข่าวทางด้านโคเนื้อออกทางโทรทัศน์เป็นประจำในช่วงข่าวเกษตรกรหรือลงในหนังสือพิมพ์ที่เกษตรกรชอบชื้ออ่าน เช่นไทยรัฐ เดลินิวส์ ในหน้าข่าวเกษตร โดยลงอย่างต่อเนื่องเพื่อเกษตรกรจะได้รับข้อมูลทางด้านนี้เป็นอย่างมาก

3.3 แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม จากการศึกษาพบว่าแรงจูงใจมีอิทธิพลในการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ดังนั้นทางรัฐควรสร้างแรงจูงใจในการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมมากขึ้น อาจจะมีหลายรูปแบบเช่น การประกวดโคเนื้อลูกผสมเป็นประจำทุกปี การนำกลุ่มเกษตรกรไปดูผลงนที่เกษตรกรที่อื่นประสบความสำเร็จ การจัดหาการบริการสินเชื่อในราคาที่ต่ำ การจัดหาที่สาธารณะเพื่อทำการปลูกพืชอาหารสัตว์ในแต่ละตำบล สนับสนุนทางด้านเมล็ดพันธุ์หญ้าหรือจัดหาเมล็ดพันธุ์หญ้าในราคาถูก การจับประกวดระหว่างกลุ่มผู้เลี้ยงโคด้วยกัน การฝึกอบรมทางด้านการเลี้ยงโคเป็นประจำ เป็นต้น ซึ่งจะเป็แรงจูงใจที่จะกระตุ้นให้เกษตรกรมีการยอมรับการเลี้ยงโคมากยิ่งขึ้น

3.4 ภาวะการกู้ยืม จากการศึกษาพบว่า ภาวะการกู้ยืมมีอิทธิพลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคนมเนื้อลูกผสม ดังนั้นทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมปศุสัตว์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร ควรให้ความสำคัญโดยจัดหาแหล่งสินเชื่อให้แก่เกษตรกรได้กู้เพื่อนำเงินมาลงทุน โดยคิดดอกเบี้ยราคาถูก

ข้อเสนอแนะอื่นๆเป็นรายวิทยาการ มีดังนี้

3.5 ด้านสุขภาพจิต จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีการยอมรับปานกลาง ร้อยละ 69.5 ทั้งนี้เพราะว่าเกษตรกรเห็นผลเกี่ยวกับโคของเกษตรกรเองว่ามีสุขภาพดีหรือไม่ ยังมีบ้างเกี่ยวกับกรำจัดพยาธิภายนอกและภายในที่มีกรำยอมรับกันน้อย เกษตรกรมักจะรอการบริการจากรัฐ ดังนั้นในทางปฏิบัติ ควรดำเนินการส่งเสริมด้านวิชาการเกี่ยวกับพยาธิทั้งภายนอกและภายในได้ทราบ แสดงการเปรียบเทียบภาพโคเนื้อลูกผสมที่มีการกำจัดพยาธิและโคเนื้อลูกผสมที่ไม่มีการกำจัดพยาธิให้เกษตรกรได้เห็น ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นทางหนึ่งที่จะให้เกษตรกรมีการยอมรับด้านสุขภาพจิตมากขึ้น

3.6 ด้านการให้อาหารและแร่ธาตุ จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีการยอมรับอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 27.8 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาวะทางด้านเศรษฐกิจ ของเกษตรกร รวมทั้งสภาพภูมิประเทศทำให้พื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์มีน้อย ดังนั้นรัฐควรเข้าไปส่งเสริมให้มีทุ่งหญ้าสาธารณะเพื่อปลูกพืชอาหารสัตว์ จัดตั้งกลุ่มเพื่อดูแลผลผลิตที่ได้ และอาจจะเข้าไปส่งเสริมการทำฟางหมัก ภายหลังฤดูกาลเก็บเกี่ยว จัดหาพันธุ์หญ้าที่เหมาะสมกับพื้นที่ที่ส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยง โคนเนื้อลูกผสม อาจจะอยู่ในรูปการให้บริการของรัฐหรือขายในราคาที่ถูก จัดอบรมเกี่ยวกับพืชอาหารสัตว์ให้แก่เกษตรกรให้ได้รับความรู้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการพาไปดูการปลูกพืชอาหารสัตว์นอกสถานที่ หรือ การให้ดูรูปภาพ ชนิดของพืชอาหารสัตว์ มีความแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นทางหนึ่งในการยอมรับด้านการให้อาหารและแร่ธาตุ

3.7 ด้านการปรับปรุงพันธุ์ จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีการยอมรับระดับปานกลาง ร้อยละ 57.6 ทั้งนี้เพราะผลที่เห็นจากโคที่เกิดมาของตนเองและเพื่อนบ้าน เกษตรกรยอมรับได้คือ โคนีลักษณะสวยงาม โคนเร็ว ขายได้ราคาดี เมื่อเปรียบเทียบกับโคพื้นเมืองที่เกษตรกรที่เคยเลี้ยง รวมทั้งการทำงานของเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ (เจ้าหน้าที่ผสมเทียม) อยู่ในพื้นที่ สามารถให้บริการและช่วยเหลือเบื้องต้นได้ ดังนั้นในการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการยอมรับมากยิ่งขึ้น ควรจัดให้มีอาสาพัฒนาปศุสัตว์ประจำตำบลหรือหมู่บ้านเพื่อให้บริการแก่เกษตรกรในพื้นที่ของตน โดยมีการอบรมอาสาพัฒนาปศุสัตว์ประจำทุกเดือน สามารถทำการผสมเทียม และช่วยเหลือเบื้องต้นได้ จะเป็นตัวกระตุ้นที่ดีในการยอมรับด้านการปรับปรุงพันธุ์มากยิ่งขึ้น และควรจัดหาน้ำเชื้อพันธุ์โคที่มีประสิทธิภาพดีไว้บริการแก่เกษตรกร

บรรณานุกรม

- กานดา พูนลาภทวี. 2530. สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : ฟิสิกส์เซ็นเตอร์การพิมพ์.
- เกรียงศักดิ์ ปัทมรชา. 2528. รายงานการวิจัยเรื่อง ลักษณะที่แตกต่างระหว่างเกษตรกรที่ไม่ยอมรับนวัตกรรม : การศึกษากรณีการปลูกข้าวพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง. สงขลา : ภาควิชาพัฒนาการเกษตร คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- _____ . 2533. ความคิดพื้นฐานการพัฒนาชนบท. สงขลา : ภาควิชาพัฒนาการเกษตร คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เกรียงศักดิ์ ปัทมรชา จิตศภา ทนปัญญาธิวงศ์ สมเกียรติ สายธนู และ ภูวดล สาลีเกษตร. 2539. รายงานการวิจัยเรื่อง อิทธิพลของโครงสร้างทางสังคมและสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่มีต่อการแพร่กระจายและการยอมรับวิธีปฏิบัติในการเลี้ยงแพะ. สงขลา : ภาควิชาพัฒนาการเกษตร คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ส่งเสริมการเกษตร,กรม. สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา. สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสงขลา. 2538. แนวทางพัฒนาการเกษตรระดับตำบลทุ่งหวัง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. สงขลา.
- ส่งเสริมการเกษตร,กรม. สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา. สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสงขลา. 2538. แนวทางพัฒนาการเกษตรระดับตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. สงขลา.

คณิต มานพพงศ์. 2518. “ปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับวิชาการเกษตรแผนใหม่ ของเกษตรกรเจ้าของสวนยาง หมู่ที่ 2 ตำบลนาบอน อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช (Factors Affecting the Adoption of Agricultural Innovations of the Rubber Planters, Village 2, Nabon, Amphoe Thungsong, Nakhonsithammarat)”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (สำเนา)

จตุพร วัฒนากร. 2532. “ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้ข้าวพันธุ์ดีของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ (Factors Influencing the Adoption of Improved Rice varieties by Farmers in Changwat Chiangmai)”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (สำเนา)

ชัยรี นฤม และ ทิพวัลย์ วิทยาพันธุ์. 2532. “ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ๆ ของชาวนาในอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม”, วิทยาสารเกษตรศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์. 10 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2532), 174 -178.

ชูดา จิตพิทักษ์. 2525. พฤติกรรมศาสตร์เบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สารมวลชน.

ดิเรก ฤกษ์ห่อ. 2522. หลักการส่งเสริมการเกษตร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บี เอฟ ไอ.

..... 2524. การเกษตรหลักการส่งเสริม. กรุงเทพฯ : สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

..... 2527. การส่งเสริมการเกษตร : หลักการและวิธีการ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ตรีพล เจาะจิตต์. 2527. การเลี้ยงสัตว์ใหญ่. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครพิมพ์.

- ทัศนีย์ ศิริวรรณ. 2533. “ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคนมของเกษตรกรจังหวัดพิษณุโลก”, วารสารการวิจัยเพื่อการพัฒนา. 38 (มกราคม - มิถุนายน 2533) , 100 - 106.
- นิพัทธ์ รัตนอุบล. 2539. “การยอมรับวิทยาการแทนใหม่ในการทำนาปี : เปรียบเทียบชาวไทยพุทธและไทยมุสลิม บ้านวังพะเนียด อำเภอเมือง จังหวัดสุลุด (The Adoption of Modern Technology for Rainy Season Rice Farming : A Comparative Study of Thai Buddhists and Muslims, Ban Wangphaniat, Amphoe Muang, Changwat Satun)”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาพัฒนาการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)
- บุญธรรม คำพอ. 2520. “ความแตกต่างระหว่างผู้ยอมรับและผู้ไม่ยอมรับวิทยาการเกษตรแทนใหม่ : ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตโครงการมูลนิธิบูรณะชนบท (Differences Between Adoptions and Non-adopters of Farm Innovation : A Case Study of Rural Reconstruction Project at Po-ngam Village Central, Thailand)”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาพัฒนาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (สำเนา)
- ปรีชา ปาณะศรี. 2533. “ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชของชาวเขาเผ่าม้ง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่”, ใน เนื้อความย่อวิทยานิพนธ์ พ.ศ. 2530, หน้า 249. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปรีชา สุกใส. 2527. “ปัจจัยบางประการที่มีผลให้ชาวบ้านยอมรับวิทยาการเกษตรแทนใหม่ : ศึกษาเฉพาะกรณีชาวสวนตำบลดมไ้ม้เค็ด อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี”, ใน เนื้อความย่อวิทยานิพนธ์ พ.ศ. 2524, หน้า 525. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประดิษฐ์ กานยัง. 2528. “การศึกษาการยอมรับการทำนาปรังของเกษตรกรบ้านกุดแก้ว ตำบลดอนมดแดง อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี (Studies on the Farmers Adoption of Dry Season Rice Cultivation in Ban Kudkua, Tambol Don Mod-daeng, Amphoe Muang Ubon Ratchathani, Changwat Ubonratchathani)”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (สำเนา)

ปศุสัตว์, กรม. กองส่งเสริมการปศุสัตว์. 2527. การเลี้ยงโคเนื้อ. กรุงเทพฯ. เอกสารเผยแพร่ ชุดที่ 7.

ปศุสัตว์, กรม. กองส่งเสริมการปศุสัตว์. 2537. แผนส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ ปีงบประมาณ 2538. กรุงเทพฯ.

ปศุสัตว์, กรม. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสงขลา. สำนักงานปศุสัตว์อำเภอเมืองสงขลา. 2538. แบบสำรวจข้อมูลจำนวนสัตว์ของอำเภอเมืองสงขลา. สงขลา.

พีระพันธ์ แสงใส. 2535. “ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ปุ๋ยเคมีในสวนยางพารา ของเกษตรกรรายย่อยในจังหวัดสตูล (Factors Affecting the Utilization of Chemical Fertilizer in Para Rubber Plantation of Small Farm Holders in Changwat Satun)”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (สำเนา)

พวงรัตน์ หวีรัตน์. 2533. วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เจริญผล.

ภูวดล สาลีเกษตร. 2536. “ผลของการนำนวัตกรรมไปสู่ชุมชนชนบท : ศึกษากรณีการยอมรับการผสมเทียมโค (Effect of Innovation on Rural Communities : The Adoption of Cattle Artificial Insemination)”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)

มนูญ คณะวัฒนา. 2526. จิตวิทยาพัฒนาชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

รัตนาวดี บุรณภิวงศ์. 2528. “ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการเปลี่ยนแปลงพันธุ์ข้าวจากพันธุ์พื้นเมืองเป็นพันธุ์ส่งเสริม : ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตอำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี”, ใน *เนื้อความย่อวิทยานิพนธ์ พ.ศ. 2525*, หน้า 254. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิจิตร อวาท. 2527. หลักการส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ : โอ เอส พรินติ้งเฮ้าส์.

ศรเทพ ชัมวาสร. 2524. “โคเนื้อเพื่อเกษตรกร”, *ข่าวสารเกษตรศาสตร์*. 3 (มิถุนายน- กรกฎาคม 2524), 66-67.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2536. *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.

2537. *เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.

เสถียร เกด็องอร่าม. 2525. *มนุษย์สัมพันธ์ในองค์การ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุเทพ รัตมาพันธ์, จรัส ชูรัมย์ และ สมยศ สุวิทยาภรณ์. 2527. รายงานผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการใช้ข้าวพันธุ์ดีของเกษตรกรในจังหวัดพัทลุง. พัทลุง. ฝ่ายวิชาการสำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง. (สำเนา)

สมบูรณ์ เนื่องสมศรี. 2533. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาการใช้น้ำชลประทาน ของเกษตรกรในเขตโครงการชลประทานลำปาว อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์”, ใน *เนื้อความย่อวิทยานิพนธ์ พ.ศ. 2530*, หน้า 251. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- สมบุรณ์ สุริยวงศ์. 2523. เอกสารประกอบคำบรรยายการสร้างแบบทดสอบ 8. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาการทดสอบและวิจัยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
(สำเนา)
- สมภพ เพชรรัตน์. 2526. “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับไม่ยอมรับเทคโนโลยีการเกษตร ใน
โครงการปฏิบัติการพัฒนาสังคม อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง”, ใน เนื้อความย่อ
วิทยานิพนธ์ พ.ศ. 2528, หน้า 137. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2529. เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : อักษรไทย.
- สุรัชย์ ชากรีย์รัตน์. 2525. การผลิตโคกระบือ. กรุงเทพฯ : นวลชน.
- สุวิทย์ ผลลาภ. 2537. “ภาพรวมการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อภาครัฐ”, ใน บทสรุปโคพลาสติก :
ข้อเสนอแนะ : รายงานการประชุมสัมมนา วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2537. หน้า 17-21.
ณ ห้องประชุมสารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สว่าง อังกูโร และ ผดุง สุเดชะ. 2532. การเลี้ยงโคเนื้อ. กรุงเทพฯ : ชุมชนุสการณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย.
- สหัส นิลพันธ์. 2519. “ปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยอมรับการใช้ปูนมาร์ล
เพื่อปรับปรุงดินเปรี้ยวของเกษตรกร ในตำบลศรีษะกระบือ อำเภอองครักษ์ จังหวัด
นครนายก (Some Factors Affecting the Adoption Process of Using Marl for Acid
Sulfate Soil Improvement of the Farmers in Tambol Srisakrabue, Amphoe
Ongaruk, Nakhonnayok Province)”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (สำเนา)
- สายัณห์ ทิศศรี. 2524. หลักการทำทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์. กรุงเทพฯ : อักษรการพิมพ์.

- สายหยุด กงยะอุทธิ. 2530. "การยอมรับการทำไร่นาโดยวิธีอนุรักษ์ดินและน้ำของเกษตรกรในเขตโครงการจัดการลุ่มน้ำแม่สาที่อำเภอแมริมจังหวัดเชียงใหม่", ใน *เนื้อความวิทยานิพนธ์ พ.ศ. 2527*, หน้า 133. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อดิศักดิ์ ศรีสรรพกิจ. 2523. "การเผยแพร่วิทยาการในการพัฒนาชนบท", *ข่าวสารเกษตรศาสตร์*. 25 (มกราคม 2523), 43.
- อภิรดี โกมลศิริ. 2530. "ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการทำและการใช้ปุ๋ยหมัก ของเกษตรกรในอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี (Factors Affecting the Adoption of Farmers Compost Making and Application in Amphoe Khao Yoi, Changwat Petchaburi)", *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. (สำเนา)
- อำนาจ ราชศิลา. 2538. "ตลาดโคเนื้อไทยยังเปิดกว้าง", *วารสารรายงานเศรษฐกิจธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)*. 1 (มกราคม 2538), 44-53.
- Bembridge, T. J. 1977. "Organization, Problems and Strategy to the Rhodesian Extension Service", *South African Journal of Agricultural Extention*. 6 (1977), 58-67.
- Best, John W. 1977. *Research in Education*. 3d ed. New Jersey : Prentice Hall.
- Guilford, J.P. and Fruchter, Benjamin. 1978. *Fundamental Statistics in Psychology and Education*. 6d ed. Tokyo : McGraw Hill Kogakusha.
- Hinkle, Denis E. ; Wiersma, William and Jurs, Stephen G. 1982. *Basic Behavioral Statistics*. Boston : Houghton Mifflin Company.

Lionberger, Herbert F. 1960. **Adoption of New Ideas and Practices.** Iowa : The Iowa State University Press.

Maslow, AH. 1970. **Motivation and Personality.** New York : Harper and Row Publishers.

Patel, P.M. and Singh, K.N. 1970. "Differential Characteristic of Adopters and Non-adoption of Farm Planning", **Indian Journal of Extension Education.** 6 (March-June 1970), 96-102.

Rogers, E.M. and Shoemaker, F.F. 1971. **Communication of Innovations.** New York : The Free Press.

Singh, S.N. and Singh, K.N. 1970. "A Multi-variate Analysis of Adoption Behaviour of Farmers", **Indian Journal of Extension Education.** 4 (September-December 1970), 38-40.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับบริการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมของเกษตรกร

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

คำชี้แจง ให้กาเครื่องหมาย / หน้าข้อในวงเล็บ () และกรอกรายละเอียดในช่องว่าง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อลูกผสม

1. สถานภาพผู้ให้สัมภาษณ์

- () 1สามี () 2 ภรรยา
() 3 บุตร () 4 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2. เพศ

- () 1 ชาย () 2 หญิง

3. อายุ.....ปี

4. ศาสนา

- () 1 พุทธ () 2 อื่นๆ (ระบุ).....

5. สถานภาพการสมรส

- () 1 โสด () 2 หย่าร้าง
() 3 แต่งงาน () 4 เป็นหม้าย
() 5 อื่นๆ ระบุ.....

6. จบการศึกษาในระดับชั้น.....

- () 1 ไม่ได้ศึกษาเลย () 2 จบชั้นประถมปีที่ 4
() 3 จบชั้นประถมปีที่ 6 () 4 จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
() 5 จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 () 6 จบสูงกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 ระบุ.....

7. ความสามารถในการอ่านออกเขียนได้
 () 1 อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้
 () 2 อ่านออก เขียนไม่ได้
 () 3 อ่านออก เขียนได้
8. จำนวนบุตรทั้งหมด.....คน
9. จำนวนสมาชิกทั้งหมดในครอบครัว.....คน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านสังคมและการติดต่อสื่อสารของเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อลูกผสม

1. ท่านเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรหรือไม่
 () 1 เป็น () 0 ไม่เป็น
 เหตุผลที่เป็นสมาชิก.....
 เหตุผลที่ไม่เป็นสมาชิก.....
 ระบุระยะเวลา.....
2. การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงโคของท่าน โดยวิธี
 () 1 สัมครใจ () 2 เพื่อนบ้านชักจูง
 () 3 เจ้าหน้าที () 4 อื่นๆ ระบุ.....
3. การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรหรือไม่
 () 1 เป็น () 0 ไม่เป็น
 เหตุผลที่เป็นสมาชิก.....
 เหตุผลที่ไม่เป็นสมาชิก.....
 ระบุระยะเวลา.....
4. การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรของท่าน โดยวิธี
 () 1 สัมครใจ () 2 เพื่อนบ้านชักจูง
 () 3 เจ้าหน้าที () 4 อื่นๆ ระบุ.....
5. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ช.ก.ส. หรือไม่
 () 1 เป็น () 0 ไม่เป็น
 เหตุผลที่เป็นสมาชิก.....
 เหตุผลที่ไม่เป็นสมาชิก.....
 ระบุระยะเวลา.....

6. การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรของท่าน โดยวิธี
- () 1 สมัครใจ () 2 เพื่อนบ้านชักจูง
- () 3 เจ้าหน้าที่ () 4 อื่นๆ ระบุ.....
7. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตร หรือไม่
- () 1 เป็น () 0 ไม่เป็น
- เหตุผลที่เป็นสมาชิก.....
- เหตุผลที่ไม่เป็นสมาชิก.....
- ระบุระยะเวลา.....
8. การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรของท่าน โดยวิธี
- () 1 สมัครใจ () 2 เพื่อนบ้านชักจูง
- () 3 เจ้าหน้าที่ () 4 อื่นๆ ระบุ.....
9. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มอื่นๆ หรือไม่
- () 1 เป็น () 0 ไม่เป็น
- เหตุผลที่เป็นสมาชิก.....
- เหตุผลที่ไม่เป็นสมาชิก.....
- ระบุระยะเวลา.....
- การเข้าเป็นสมาชิกของท่านโดยวิธี ระบุ.....
10. ในปีที่ผ่านมาท่านได้พบปะเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์มากน้อยเพียงใด
- () 1 ไม่เคยพบปะเลย
- () 2 พบนานๆ ครั้ง (3 เดือน/ครั้ง)
- () 3 พบเป็นครั้งคราว (2 เดือน/ครั้ง)
- () 4 อ่านก่อนข้างสม่ำเสมอ (เดือนละครั้ง)
- () 5 อ่านสม่ำเสมอ (1 เดือน/ครั้ง)
- ส่วนใหญ่เป็นหนังสือ วารสาร ระบุ.....
11. ในปีที่ผ่านมาท่านได้อ่านหนังสือ วารสาร หรือเอกสารด้านการเลี้ยงโคนมมากน้อยเพียงใด
- () 1 ไม่เคยอ่าน เพราะ..... () 4 อ่านก่อนข้างสม่ำเสมอ (4-5 วัน/สัปดาห์)
- () 2 อ่านนานๆ ครั้ง (1 วัน/สัปดาห์) () 5 อ่านสม่ำเสมอ (6-7 วัน/สัปดาห์)
- () 3 อ่านเป็นครั้งคราว (2-3 วัน/สัปดาห์)
- ส่วนใหญ่เป็นรายการ ระบุ.....

12. ในรอบปีที่ผ่านมาได้รับฟังรายการวิทยุด้านการเลี้ยงโคนมมากน้อยเพียงใด

- () 1 ไม่เคยฟัง เพราะ.....
- () 2 ฟังนานๆ ครั้ง (1 วัน/สัปดาห์)
- () 3 ฟังเป็นครั้งคราว (2-3 วัน/สัปดาห์)
- () 4 ฟังก่อนข้างสม่ำเสมอ (4-5 วัน/สัปดาห์)
- () 5 ฟังสม่ำเสมอ (6-7 วัน/สัปดาห์)

ส่วนใหญ่เป็นรายการ ระบุ.....

13. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านได้เคยชมรายการโทรทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงโคนมมากน้อย เพียงใด

- () 1 ไม่เคยชม เพราะ.....
- () 2 ชมนานๆ ครั้ง (1 วัน/สัปดาห์)
- () 3 ชมเป็นครั้งคราว (2-3 วัน/สัปดาห์)
- () 4 ชมก่อนข้างสม่ำเสมอ (4-5 วัน/สัปดาห์)
- () 5 ชมสม่ำเสมอ (6-7 วัน/สัปดาห์) ส่วนใหญ่เป็นรายการ ระบุ.....

14. ในปีที่ผ่านมาท่านได้เข้ารับการอบรมด้านการเลี้ยงโคนมมากน้อยเพียงใด

- () 1 ไม่เคยเข้ารับการอบรม เพราะ.....
- () 2 นานๆ ครั้ง (1 ปี/ครั้ง)
- () 3 เป็นครั้งคราว (6 เดือน/ครั้ง)
- () 4 ก่อนข้างสม่ำเสมอ (3 เดือน/ครั้ง)
- () 5 ชมสม่ำเสมอ (เดือนละครั้ง)

ส่วนใหญ่ใครเป็นผู้จัดอบรม ระบุ.....

15. แหล่งความรู้ในการเลี้ยงโค ได้จากแหล่งใดมากที่สุด

- () 1 เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์
- () 2 สื่อมวลชน เช่น อานหนังสือพิมพ์ ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์
- () 3 เพื่อนบ้าน
- () 4 พ่อค้า
- () 5 เกษตรตำบล
- () 6 ผู้นำท้องถิ่น (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน)
- () 7 ญาติพี่น้อง
- () 8 อื่นๆ (ระบุ).....

16. ท่านเดินทางออกนอกถิ่นฐานของท่าน ไปยังหมู่บ้านอื่น, ตำบลอื่น มากน้อยเพียงใด

- () 1 ไม่เคยออก
- () 2 นานๆ ครั้ง (1 ครั้ง/สัปดาห์)
- () 3 เป็นครั้งคราว (2 ครั้ง/สัปดาห์)
- () 4 ก่อนข้างสม่ำเสมอ (4-5 ครั้ง/สัปดาห์)
- () 5 สม้เสมอ (มากกว่า 5 ครั้ง/สัปดาห์)

17. ท่านเดินทางออกนอกถิ่นฐานของท่านไปยังอำเภออื่น, ตัวจังหวัดมากน้อยเพียงใด

- () 1 ไม่เคยออก
- () 2 นานๆ ครั้ง (1 ครั้ง/สัปดาห์)
- () 3 เป็นครั้งคราว (2 ครั้ง/สัปดาห์)
- () 4 ก่อนข้างสม่ำเสมอ (4-5 ครั้ง/สัปดาห์)
- () 5 สม่ำเสมอ (มากกว่า 5 ครั้ง/สัปดาห์)

ส่วนที่ 8 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อลูก

1. อาชีพหลัก

- () 1 ทำนา
- () 2 เลี้ยงสัตว์
- () 3 พืชผัก
- () 4 สวนยางพารา
- () 5 อื่นๆ (ระบุ).....

2. อาชีพรอง

- () 1 มี
- () 0 ไม่มี

ในกรณีที่มี ได้แก่ ระบุ.....

ในกรณีที่ไม่มี เพราะ.....

3. ที่ดินถือครองทั้งหมด.....ไร่

4. ที่ดินถือครองมีเอกสารสิทธิ์หรือไม่

- () 1 มี ระบุจำนวน ไร่ ระบุเอกสารสิทธิ์.....
- () 0 ไม่มี

5. ที่ดินทำการเกษตรทั้งหมดไร่ จำแนกเป็น

- () 1 ที่นา.....ไร่
- () 2 สวนยางพารา.....ไร่
- () 3 สวนผลไม้.....ไร่
- () 4 ที่ปลูกพืชอาหารสัตว์.....ไร่
- () 5 อื่นๆ (ระบุ).....ไร่

6. ที่ดินที่เช่าจากผู้อื่น

- () 1 มี ในกรณีเช่า จำนวน.....ไร่
- () 0 ไม่มี

7. ที่คืนให้คนอื่นเช่า

() 1 มีให้เช่า ในกรณีให้เช่า จำนวน.....ไร่
 ระบุเนื่องจาก.....

() 0 ไม่มีให้เช่า

8. มาตรฐานความเป็นอยู่

8.1 ตัวบ้าน

() 1 ฝาหรือจาก (กระต๊อบ)	() 2 ตั้งกะล่
() 2 ไม้กระดาน	() 4 ครึ่งอิฐครึ่งไม้
() 5 ก่ออิฐปูนทั้งหมด	() อื่นๆ ระบุ.....

8.2 แสงสว่าง

() 1 เทียน	() 2 น้ำมันก๊าด
() 3 ไฟฟ้า	

8.3 เชื้อเพลิงหุงต้ม

() 1 ฟืน	() 2 ถ่าน
() 3 ไฟฟ้า	() 4 แก๊ส

9. ท่านมีสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นของตนเองหรือไม่

	มี	ไม่มี	ปีที่ซื้อ
1. รถเข็น	()	()
2. จักรเย็บผ้า	()	()
3. พัดลม	()	()
4. เตาแก๊ส	()	()
5. จักรยาน	()	()
6. จักรยานยนต์	()	()
7. ตู้เย็น	()	()
8. วิทยุ	()	()
9. โทรทัศน์ (สี, ขาวดำ) (ขนาด.....นิ้ว)	()	()
10. ตู้ฉาง	()	()
11. รถยนต์	()	()
12. วีดีโอ	()	()

10. ท่านมีอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกเครื่องมือการเกษตร

	มี	ไม่มี	ปีที่ซื้อ
1. เกวียนหรือล้อเลื่อน	()	()
2. เครื่องพ่นยาปราบศัตรูพืช	()	()
3. เครื่องสูบน้ำ (แบบ....ท่อส่ง....นิ้ว)	()	()
4. เครื่องนวดข้าว (ชนิด....ขนาด....แรงม้า)	()	()
5. เกียว	()	()
6. เครื่องตัดหญ้า	()	()
7. เครื่องรีดยาง	()	()
8. รถไถเดินตาม	()	()
9. รถแทรกเตอร์	()	()

11. รายได้ของครอบครัวทั้งสิ้น.....บาท/ปี (ปี 2537)

จากภาคเกษตร

ทำนา.....บาท

เลี้ยงสัตว์.....บาท

ทำสวน/เพาะปลูก.....บาท

ให้ผู้อื่นเช่าที่ดิน.....บาท

อื่นๆ ระบุ.....บาท

รวมรายได้ทั้งสิ้น.....บาท

12. จากนอกภาคเกษตร

รับจ้างทำ.....

มีรายได้.....บาท/เดือน รายได้.....บาท/ปี

ค้าขาย.....

มีรายได้.....บาท/เดือน รายได้.....บาท/ปี

ออกเงินกู้.....

มีรายได้.....บาท/เดือน รายได้.....บาท/ปี

อื่นๆ ระบุ.....

มีรายได้.....บาท/เดือน รายได้.....บาท/ปี

รวมรายได้นอกภาคเกษตรทั้งสิ้น.....บาท

13. รายจ่ายของครอบครัวส่วนใหญ่เกี่ยวกับ

- () 1 ค่าใช้จ่ายในครอบครัว
- () 2 ค่าเล่าเรียนบุตร
- () 3 ลงทุนทำการเกษตร
- () 4 อื่นๆ ระบุ.....

14. ในรอบปีที่ผ่านมา (2537) ท่านมีหนี้สินหรือไม่

- () 1 มี
- () 0 ไม่มี

15. ในกรณีที่มีหนี้สิน หนี้สินจากแหล่งใด

- () 1 ญาติพี่น้อง จำนวน.....บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ.....บาท/เดือน/ปี....
- () 2 เพื่อน จำนวน.....บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ.....บาท/เดือน/ปี....
- () 3 พ่อค้าเอกชนให้ยืม จำนวน.....บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ.....บาท/เดือน/ปี....
- () 4 ธ.ก.ส. จำนวน.....บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ.....บาท/เดือน/ปี....
- () 5 ธนาคารพาณิชย์ จำนวน.....บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ.....บาท/เดือน/ปี....
- () 6 อื่นๆ ระบุ จำนวน.....บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ.....บาท/เดือน/ปี....

16. ท่านกู้ยืมเงินดังกล่าวมาเพื่อวัตถุประสงค์ใด

- () 1 เป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว
- () 2 เป็นค่าเล่าเรียนบุตร
- () 3 ลงทุนทำการเกษตร
- () 4 ซื้อที่ดินเพิ่ม
- () 5 ซื้อจักรยานยนต์
- () 6 อื่นๆ ระบุ.....

17. ในปีที่ผ่านมา(2537)ท่านได้ชำระหนี้สินหรือไม่

- () 1 ชำระหมดแล้ว
- () 2 ชำระบางส่วน เพราะ.....
- () 3 ยังไม่ชำระ

18. แรงงานภายในครอบครัวที่ใช้ในการเกษตร.....คน เป็น

เพศชาย.....คน เพศหญิง.....คน

19. แรงงานที่ใช้เลี้ยงโคมีจำนวน.....คน

แรงงานที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี มีจำนวน.....คน

เพศชาย.....คน เพศหญิง.....คน

20. แรงงานภายในครอบครัวสามารถใช้ในการทำเกษตรเพียงพอหรือไม่ (ในปัจจุบัน)

() 1 เพียงพอ () 0 ไม่เพียงพอ

21. ในกรณีที่ที่มีแรงงานเพียงพอ มีแรงงานไปทำงานนอกฟาร์มหรือไม่

() 1 ทำ () 0 ไม่ทำ

ถ้าทำระบุ.....จำนวน.....คน

ที่ใด.....ระยะเวลาทำงาน.....

22. ในกรณีที่แรงงานไม่พอ ท่านทำอย่างไร

ระบุ.....

.....

ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านจิตวิทยาของเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อลูกผสม

4.1 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์มากน้อยเพียงใดกับข้อความต่อไปนี้

	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. ช่วยเหลือชาวบ้านด้วย ความจริงใจ	()	()	()	()	()
2. ไม่ให้ความสนใจการนำ ความรู้ใหม่ๆ เกี่ยวกับ การเลี้ยงสัตว์ไปเผยแพร่	()	()	()	()	()
3. เป็นบุคคลที่พบตัวได้ยาก	()	()	()	()	()
4. ไม่ค่อยเข้าพื้นที่ทำที่ควร	()	()	()	()	()
5. งานที่บริการชาวบ้าน เช่น การฉีดวัคซีนป้องกันโรค การผสมเทียม การรักษา ยังไม่เป็นที่พึงพอใจ	()	()	()	()	()
6. เข้ากับชาวบ้านได้ดี	()	()	()	()	()
7. อารมณ์แจ่มใส ร่าเริง และเต็มใจทำงานเสมอ	()	()	()	()	()

8. เป็นบุคคลที่ไม่มีความรู้ความ
สามารถ	()	()	()	()	()
9. เป็นบุคคลที่ทำงานเหนื่อยชา	()	()	()	()	()
10. เป็นบุคคลที่พูดเก่งอย่างเดียว
ไม่มีการปฏิบัติ	()	()	()	()	()
11. เป็นบุคคลที่ชาวบ้านยอมรับ	()	()	()	()	()
12. เป็นบุคคลที่ไม่ตรงต่อเวลา
เมื่อเวลานัดชาวบ้านทำงาน	()	()	()	()	()
13. ไม่คิดตามผลงานที่ได้ทำเอาไว้	()	()	()	()	()

4.2 ทักษะคดีที่มีต่อการเลี้ยง โคนเนื้อลูกผสม ท่านมีความเห็นต่อข้อความต่อไปนี้อย่างไร

- | | เห็นด้วย | เห็นด้วย
อย่างยิ่ง | ไม่แน่ใจ | ไม่เห็น
ด้วย | ไม่เห็นด้วย
อย่างยิ่ง |
|--|----------|-----------------------|----------|-----------------|--------------------------|
| 1. โคนเนื้อลูกผสมเลี้ยงยากเนื่อง
จากต้องดูแลใกล้ชิด | () | () | () | () | () |
| 2. โคนเนื้อลูกผสมคลอดลูกยาก
เนื่องจากลูกโคมีขนาดใหญ่ | () | () | () | () | () |
| 3. โคนเนื้อลูกผสมขายยาก พ่อ
ค้าไม่ยอมซื้อเนื้อชำแหละ
เพราะอรัยสู้โคพื้นเมืองไม่ได้ | () | () | () | () | () |
| 4. โคนเนื้อลูกผสม มีโครงกระดูก
ใหญ่ทำให้ราคาซื้อขายยาก
ไปด้วย | () | () | () | () | () |
| 5. โคนเนื้อลูกผสมนิสัยคือกว่า
โคพื้นเมืองทำให้ควบคุมยาก | () | () | () | () | () |
| 6. การเลี้ยง โคนเนื้อลูกผสม ไม่ได้
ให้ผลตอบแทนสูงกว่าการเลี้ยง
โคพื้นเมือง | () | () | () | () | () |

7. การเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมต้องไป
หาหญ้าให้กินซึ่งการเลี้ยงโคพื้น
เมืองเลี้ยงปล่อยได้	()	()	()	()	()
8. โคเนื้อลูกผสมจะเติบโตเร็ว
กว่าโคพื้นเมือง	()	()	()	()	()
9. การเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมจะต้อง
ใช้แรงงานมากและยุ่งยาก
ลงทุนสูง	()	()	()	()	()
10. โคเนื้อลูกผสมมักจะทนต่อโรค
น้อยกว่าโคพื้นเมือง	()	()	()	()	()
11. โคเนื้อลูกผสมให้ลูกสวยและใหญ่
กว่าโคพื้นเมือง	()	()	()	()	()
12. การเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมเป็นการ
ช่วยปรับปรุงพันธุ์โค	()	()	()	()	()
13. การเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมจะให้
ลูกช้ากว่าการเลี้ยงโคพื้นเมือง	()	()	()	()	()
14. การเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมเป็นการ
การยอมรับอย่างหนึ่ง	()	()	()	()	()
15. การเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมต้อง
หาอาหารเสริมและแร่ธาตุให้กิน	()	()	()	()	()

4.3 แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม

ท่านคิดว่าข้อความต่อไปนี้จริงหรือไม่	ใช่	ไม่ใช่
	(1)	(0)
1. โคเนื้อลูกผสมมีการเจริญเติบโตเร็วกว่าโคเนื้อพื้นเมือง	()	()
2. โคเนื้อลูกผสมขายได้ราคาสูงกว่าโคเนื้อพื้นเมือง	()	()
3. ทางรัฐได้ให้เงินอุดหนุนในการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม	()	()
4. ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อ	()	()
5. การเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมตลาดมีความต้องการมากกว่า
โคเนื้อพื้นเมือง	()	()

6. ได้รับความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงโคลูกผสมจากเจ้าหน้าที่ () ()
7. เห็นเพื่อนบ้านมีโคลูกผสมที่สวยงามอยากมีบ้าง () ()
8. โคนี้ออกผสมของท่านได้รับรางวัลจากการประกวดสัตว์ () ()
9. พื้นที่ของท่านเหมาะสำหรับเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม () ()
10. เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ให้ยืมพ่อโคเนื้อพันธุ์แท้คุมฝูง () ()
11. ได้รับการสนับสนุนจากทางรัฐ เมื่อเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม () ()

ส่วนที่ 5 ข้อมูลการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมและการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม

5.1 ข้อมูลทั่วไปด้านการเลี้ยงโค

1. ท่านเลี้ยงโคมานาน ประมาณ.....ปี
2. เลี้ยงโคเนื้อลูกผสมเมื่อปี พ.ศ.....จำนวน.....ตัว
3. ชนิดโคที่เลี้ยง
 - พันธุ์พื้นเมือง ตัว
 - พันธุ์ลูกผสม ตัว ระบุชื่อพันธุ์.....
 - พันธุ์แท้ ตัว
4. นอกเหนือจากโคแล้ว สัตว์ชนิดอื่นๆ ที่ท่านเลี้ยงมีอะไรบ้าง
 - (1) แพะ () 1 มี () 0 ไม่มี
กรณีที่มี จำนวน ตัว
 - (2) แกะ () 1 มี () 0 ไม่มี
กรณีที่มี จำนวน ตัว
 - (3) สุกร () 1 มี () 0 ไม่มี
กรณีที่มี จำนวน ตัว
 - (4) เป็ด () 1 มี () 0 ไม่มี
กรณีที่มี จำนวน ตัว
 - (5) ไก่ () 1 มี () 0 ไม่มี
กรณีที่มี จำนวน ตัว
 - (6) กระบือ () 1 มี () 0 ไม่มี
กรณีที่มี จำนวน ตัว

5 ท่านเป็นสมาชิกผสมเทียมโคหรือไม่

() 1 เป็น () 0 ไม่เป็น

6 ในรอบปีที่ผ่านมาท่านได้ใช้บริการผสมเทียมหรือใช้พ่อโคพันธุ์ในการขยายพันธุ์หรือไม่

() 1 ไม่เคย เพราะ..... () 2 ปีละ 1 ครั้ง

() 3 2-3 ครั้ง/ปี () 4 4-6 ครั้ง/ปี

() 5 มากกว่า 6 ครั้ง/ปี

7 พันธุ์โคที่ใช้ในการปรับปรุงพันธุ์ ส่วนใหญ่ใช้พันธุ์อะไร

() 1 บราห์มัน

() 2 ชาร์โรเลส์

() 3 เคราห์มาสเตอร์

() 4 อื่นๆ ระบุ.....

5.2 ข้อมูลด้านสุขภาพ

8. ท่านมีโรงเรือนหรือไม่

() 1 มี () 0 ไม่มี

กรณีที่ไม่มี เพราะ.....

และท่านนำโคไปไว้ที่ไหน.....

9. ในกรณีที่มีโรงเรือน สภาพโรงเรือนของท่านระบุ.....

10. โรงเรือนห่างจากบ้าน เมตร

11. สภาพน้ำท่วมขังในโรงเรือน

() 1 ท่วม () 0 ไม่ท่วม

12. ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านได้ทำความสะอาดโรงเรือนหรือไม่

() 1 ทำ () 0 ไม่ทำ

ถ้าทำ ทำจำนวน.....ครั้ง/เดือน/ปี

13. ท่านได้กำจัดพยาธิภายในแก่โคของท่านหรือไม่

() 1 กำจัด () 0 ไม่กำจัด

ในกรณีที่กำจัด จำนวน.....ครั้ง/ปี

กรณีที่ไม่งำจัด เพราะ.....

14. ท่านได้กำจัดพยาธิภายนอก เช่นเห็บ เหา ฯลฯ แก่โคของท่านหรือไม่

() 1 กำจัด () 0 ไม่กำจัด

ในกรณีกำจัด จำนวน.....ครั้ง/ปี

กรณีที่ไม่กำจัด เพราะ.....

15. เวลาโคของท่านไม่สบาย ท่านทำอย่างไร

() 1 ตามเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์

() 2 รักษาเอง

() 3 อื่นๆ ระบุ.....

5.3 ข้อมูลด้านพืชอาหารสัตว์

16. ท่านมีพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์หรือไม่

() 1 มี () 0 ไม่มี

กรณีที่มี มีพื้นที่ปลูก.....ไร่

กรณีที่ไม่มี เพราะ.....

17. พื้นที่ที่ปลูกพืชอาหารสัตว์อยู่ไกลจากบ้าน..... เมตร

18. สภาพน้ำขังพื้นที่ปลูกอาหารสัตว์หรือไม่

() 1 ท่วมบางฤดู () 0 ไม่ท่วม

19. พืชอาหารสัตว์ที่ท่านปลูก ระบุ.....

20. ในรอบปีที่ผ่านมามีท่านเคยใช้อาหารข้นแก่โคของท่านหรือไม่

(อาหารข้น เช่น รำ ปลายข้าว ข้าวโพดบด ฯลฯ)

() 1 เคย () 0 ไม่เคย

กรณีที่เคย จำนวน.....ครั้ง/ปี

กรณีที่ไม่เคย เพราะ.....

21. ท่านเคยให้โคของท่านกินอาหารแร่ธาตุหรือไม่ (เช่น เกลือแกง ก้อนแร่ธาตุ)

() 1 เคย () 0 ไม่เคย

กรณีที่เคย จำนวน.....ครั้ง/เดือน

กรณีที่ไม่เคย เพราะ.....

22. ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงโคเมื่อถูกผสม

1

2

3

4

23 ข้อเสนอแนะอื่นๆที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม

1

2

3

4

2.3	เอกสารเผยแพร่ความรู้และสิ่งตีพิมพ์ต่างๆ	คะแนน
	ไม่เคย	0
	อ่าน 1 วัน/สัปดาห์	1
	อ่าน 2-3 วัน/สัปดาห์	2
	อ่าน 4-5 วัน/สัปดาห์	3
	อ่านมากกว่า 5 วัน/สัปดาห์	4
2.4	การพบปะเข้ามือน้ำที่สุสัตัว	คะแนน
	ไม่เคยพบปะ	0
	พบ 3 เดือน/ครั้ง	1
	พบ 2 เดือน/ครั้ง	2
	พบ เดือนละครั้ง	3
	พบมากกว่า 1 ครั้ง/เดือน	4
2.5	การเข้าร่วมการอบรมด้านการเลี้ยงโค	
	ไม่เคย	0
	อบรม 1 ปี/ครั้ง	1
	อบรม 6 เดือน/ครั้ง	2
	อบรม 3 เดือน/ครั้ง	3
	อบรมเดือนละครั้ง	4

ตัวชี้วัดการติดต่อกับเอกสาร = ข้อ 2.1+2.2+2.3+2.4+2.5

คะแนนรวม = 0-20 คะแนน

3. การเดินทางออกนอกถิ่นฐาน

3.1	การออกเดินทางออกนอกถิ่นฐานไปยังหมู่บ้าน ตำบลอื่น	คะแนน
	ไม่เคย	0
	เคย 1 ครั้ง/สัปดาห์	1
	เคย 2-3 ครั้ง/สัปดาห์	2
	เคย 4-5 ครั้ง/สัปดาห์	3
	เคยมากกว่า 5 ครั้ง/สัปดาห์	4
3.2	การออกเดินทางนอกถิ่นฐานไปยังอำเภออื่น/ จังหวัดอื่น	คะแนน
	ไม่เคย	0
	เคย 1 ครั้ง/สัปดาห์	1
	เคย 2-3 ครั้ง/สัปดาห์	2
	เคย 4-5 ครั้ง/สัปดาห์	3

	เคยมากกว่า 5 ครั้ง/สัปดาห์	4
	ตัวชี้วัดการเดินทางออกนอกถิ่นฐาน = ข้อ 3.1+3.2	
	คะแนนรวม = 0-8 คะแนน	
4.	ตัวชี้วัดทัศนคติที่มีต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ที่ประกอบด้วยข้อความ ดังนี้	
4.1	ช่วยเหลือชาวบ้านด้วยความจริงใจ	คะแนน
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
	เห็นด้วย	4
	ไม่แน่ใจ	3
	ไม่เห็นด้วย	2
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
4.2	ไม่ให้ความสนใจกรรนำความรู้ใหม่ๆ เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ไปเผยแพร่*	คะแนน
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
	เห็นด้วย	2
	ไม่แน่ใจ	3
	ไม่เห็นด้วย	4
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
4.3	เป็นบุคคลที่พบตัวได้ยาก*	คะแนน
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
	เห็นด้วย	2
	ไม่แน่ใจ	3
	ไม่เห็นด้วย	4
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
4.4	ไม่ค่อยเข้าพื้นที่เท่าที่ควร*	คะแนน
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
	เห็นด้วย	2
	ไม่แน่ใจ	3
	ไม่เห็นด้วย	4
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
4.5	งานที่บริการชาวบ้าน เช่น การฉีดวัคซีนป้องกันโรค การผสมเทียม การรักษา ยังไม่เป็นที่พึงพอใจ*	คะแนน
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
	เห็นด้วย	4
	ไม่แน่ใจ	3

	ไม่เห็นด้วย	2
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
4.6	เข้ากับชาวบ้านได้ดี	คะแนน
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
	เห็นด้วย	4
	ไม่แน่ใจ	3
	ไม่เห็นด้วย	2
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
4.7	อารมณ์แจ่มใส ร่าเริง และเต็มใจทำงานเสมอ	คะแนน
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
	เห็นด้วย	4
	ไม่แน่ใจ	3
	ไม่เห็นด้วย	2
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
4.8	เป็นบุคคลที่ไม่มีความรู้ความสามารถ*	คะแนน
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
	เห็นด้วย	2
	ไม่แน่ใจ	3
	ไม่เห็นด้วย	4
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
4.9	เป็นบุคคลที่ทำงานเลื่อยชา*	คะแนน
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
	เห็นด้วย	2
	ไม่แน่ใจ	3
	ไม่เห็นด้วย	4
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
4.10	เป็นบุคคลที่พูดเก่งอย่างเสียใจไม่มีการปฏิบัติ*	คะแนน
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
	เห็นด้วย	2
	ไม่แน่ใจ	3
	ไม่เห็นด้วย	4
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
4.11	เป็นบุคคลที่ชาวบ้านยอมรับ	คะแนน
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5

	เห็นด้วย	4
	ไม่เห็นใจ	3
	ไม่เห็นด้วย	2
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
4.12	เป็นบุคคลที่ตรงต่อเวลาเมื่อเวลานัดหาที่บ้านทำงาน	คะแนน
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
	เห็นด้วย	4
	ไม่เห็นใจ	3
	ไม่เห็นด้วย	2
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
4.13	ติดตามผลงานที่ได้ทำเอาไว้	คะแนน
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
	เห็นด้วย	4
	ไม่เห็นใจ	3
	ไม่เห็นด้วย	2
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

ตัวชี้วัดทัศนคติที่มีต่อเจ้าหน้าที่บุคลากร = ข้อ 4.1+4.2+4.3+4.4+4.5+4.6+4.7+
4.8+4.9+4.10+4.11+4.12+4.13

รวมคะแนน = 13-65 คะแนน

5. ตัวชี้วัดทัศนคติต่อการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ประกอบด้วยข้อความ ดังนี้

5.1	โคเนื้อลูกผสมเทียบยากเนื่องจากต้องดูแลใกล้ชิด*	คะแนน
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
	เห็นด้วย	2
	ไม่เห็นใจ	3
	ไม่เห็นด้วย	4
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
5.2	โคเนื้อลูกผสมตลอดลูกยากเนื่องจากลูกโคมีขนาดเล็กใหญ่*	คะแนน
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
	เห็นด้วย	2
	ไม่เห็นใจ	3
	ไม่เห็นด้วย	4
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5

5.3	โคเนื้อลูกผสมชายชาก พ่อค้าไม่ชากซื้อเนื้อชำแหละ*	คะแนน
	เห็นค้ำยอย่างขี้ง	1
	เห็นค้ำย	2
	ไม่แน่ใจ	3
	ไม่เห็นค้ำย	4
	ไม่เห็นค้ำยอย่างขี้ง	5
5.4	โคเนื้อลูกผสมมีโครงกระดูกใหญ่ทำให้ราคาซื้อขาย*	คะแนน
	เห็นค้ำยอย่างขี้ง	1
	เห็นค้ำย	2
	ไม่แน่ใจ	3
	ไม่เห็นค้ำย	4
	ไม่เห็นค้ำยอย่างขี้ง	5
5.5	โคเนื้อลูกผสมนิสัยคือควาโคพื้นเมืองทำให้ความคุมชาก*	คะแนน
	เห็นค้ำยอย่างขี้ง	1
	เห็นค้ำย	2
	ไม่แน่ใจ	3
	ไม่เห็นค้ำย	4
	ไม่เห็นค้ำยอย่างขี้ง	5
5.6	การเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมไม่ได้ให้ผลตอบแทนสูงกว่า การเลี้ยงโคพื้นเมือง*	คะแนน
	เห็นค้ำยอย่างขี้ง	1
	เห็นค้ำย	2
	ไม่แน่ใจ	3
	ไม่เห็นค้ำย	4
	ไม่เห็นค้ำยอย่างขี้ง	5
5.7	การเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมต้องไปหาหญ้าให้กินซึ่งการเลี้ยง โคพื้นเมืองเลี้ยงปล่อยได้	คะแนน
	เห็นค้ำยอย่างขี้ง	5
	เห็นค้ำย	4
	ไม่แน่ใจ	3
	ไม่เห็นค้ำย	2
	ไม่เห็นค้ำยอย่างขี้ง	1
5.8	โคเนื้อลูกผสมจะเติบโตเร็วกว่าโคพื้นเมือง	คะแนน
	เห็นค้ำยอย่างขี้ง	5

เห็นด้วย	4
ไม่เห็นใจ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
5.9 การเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมจะต้องเอาใจใส่มากกว่าการเลี้ยงโคพื้นเมือง	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	4
ไม่เห็นใจ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
5.10 โคเนื้อลูกผสมมักจะทนต่อโรคน้อยกว่าโคพื้นเมือง*	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
เห็นด้วย	2
ไม่เห็นใจ	3
ไม่เห็นด้วย	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
5.11 โคเนื้อลูกผสมให้ลูกสวยและใหญ่กว่าโคพื้นเมือง	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	4
ไม่เห็นใจ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
5.12 การเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมเป็นการช่วยปรับปรุงพันธุ์โค	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	4
ไม่เห็นใจ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
5.13 การเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมจะให้ลูกช้ากว่าการเลี้ยงโคพื้นเมือง*	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
เห็นด้วย	2
ไม่เห็นใจ	3

	ไม่เห็นด้วย	4
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
5.14	การเลี้ยงโคเนื้อถูกผสมเป็นการออมทรัพย์อย่างหนึ่ง	คะแนน
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
	เห็นด้วย	4
	ไม่แน่ใจ	3
	ไม่เห็นด้วย	2
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
5.15	การเลี้ยงโคเนื้อถูกผสมต้องหาอาหารเสริม	คะแนน
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
	เห็นด้วย	4
	ไม่แน่ใจ	3
	ไม่เห็นด้วย	2
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

ตัวชี้วัดทัศนคติต่อการเลี้ยงโคเนื้อถูกผสม = ข้อ 5.1+5.2+5.3+5.4+5.5+5.6+5.7+
5.8+5.9+5.10+5.11+5.12+5.13+5.14+5.15

รวมคะแนน = 15-75 คะแนน

6.	ตัวชี้วัดแรงงูใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อถูกผสม ประกอบด้วยข้อความ ดังนี้	
6.1	ได้รับความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อถูกผสมจากเจ้าหน้าที่	คะแนน
	ไม่ใช้	0
	ใช้	1
6.2	โคเนื้อถูกผสมของท่านได้รับรางวัลจากการประกวดสัตว์	คะแนน
	ไม่ใช้	0
	ใช้	1
6.3	พื้นที่ของท่านเหมาะสำหรับเลี้ยงโคเนื้อถูกผสม	คะแนน
	ไม่ใช้	0
	ใช้	1
6.4	เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ให้ยืมพ่อโคเนื้อพันธุ์แก่คุณฝูง	คะแนน
	ไม่ใช้	0
	ใช้	1
6.5	ได้รับการสนับสนุนจากทางรัฐเมื่อเลี้ยงโคเนื้อถูกผสม	คะแนน
	ไม่ใช้	0
	ใช้	1

ตัวชี้วัดแรงจูงใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม = ข้อ 6.1+6.2+6.3+6.4+6.5

คะแนนรวม = 0-5 คะแนน

7. ตัวชี้วัดการยอมรับบริการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ประกอบด้วยข้อความ ดังนี้

ด้านสุขภาพ

7.1	สภาพโรงเรือน	คะแนน
	ไม่มี	0
	หลังคาจาก	1
	หลังคาสังกะสี	2
	หลังคากระเบื้อง	3
7.2	สภาพน้ำท่วมขังโรงเรือน	คะแนน
	ไม่ท่วม	1
	ท่วม	0
7.3	การทำความสะอาดโรงเรือน	คะแนน
	ไม่ทำ	0
	ทำ 1-2 ครั้ง/ปี	1
	ทำ 3-5 ครั้ง/ปี	2
	ทำ 6 ครั้ง/ปี	3
7.4	การฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย	คะแนน
	ไม่ฉีด	0
	ฉีดวัคซีน 1 ครั้ง/ปี	1
	ฉีดวัคซีน 2 ครั้ง/ปี	2
7.5	การฉีดวัคซีนป้องกันโรคเซโวรรายเซฟลิซึมมีย	คะแนน
	ไม่ฉีด	0
	ฉีดวัคซีน 1 ครั้ง/ปี	1
	ฉีดวัคซีน 2 ครั้ง	2
7.6	การกำจัดพยาธิภายใน	คะแนน
	ไม่กำจัด	0
	กำจัด 1-2 ครั้ง/ปี	1
	กำจัด 3-4 ครั้ง/ปี	2
	กำจัดมากกว่า 4 ครั้ง/ปี	3
7.7	การกำจัดพยาธิภายนอก	คะแนน
	ไม่กำจัด	0
	กำจัด 1-2 ครั้ง/ปี	1
	กำจัด 3-5 ครั้ง/ปี	2

กำจัด มากกว่า 5 ครั้ง/ปี

3

ตัวชี้วัดด้านสุขาภิบาล = ข้อ 7.1+7.2+7.3+7.4+7.5+7.6+7.7

คะแนนรวม = 0-17 คะแนน

ด้านการให้อาหารและแร่ธาตุ

7.8 มีฟ้ารึ่โลกให้อาหารสัตว์

คะแนน

ไม่มี

0

มี 1-2 ไร่

1

มี 3-4 ไร่

2

มีมากกว่า 4 ไร่

3

7.9 การให้อาหารขี้

คะแนน

ไม่ให้

0

ให้ 1-2 ครั้ง/ปี

1

ให้ 3-5 ครั้ง/ปี

2

ให้ 6-10 ครั้ง/ปี

3

ให้ มากกว่า 10 ครั้ง/ปี

4

7.10 การให้แร่ธาตุ (ก้อน)

คะแนน

ไม่ให้

0

ให้ 1-2 ก้อน/ปี

1

ให้ 3-4 ก้อน/ปี

2

ให้ มากกว่า 4 ก้อน/ปี

3

ตัวชี้วัดด้านการให้อาหารและแร่ธาตุ = ข้อ 7.8+7.9+7.10

คะแนนรวม = 0-10 คะแนน

ด้านการปรับปรุงพันธุ์

7.11 พันธุ์โคที่มีขายปรับปรุง

คะแนน

พันธุ์พื้นเมือง

0

พันธุ์อื่นๆ ที่ไม่ใช่พันธุ์พื้นเมือง(เดราห์มาสเตอร์,เรดซินดี)

1

พันธุ์ซาร์โรลส์

2

พันธุ์ร่าห์มัน

3

7.12 จำนวนโคลูกผสม

คะแนน

ไม่มี

0

มี 1-3 ตัว

1

มี 4-6 ตัว

2

มี มากกว่า 6 ตัว

3

7.13 การใช้บริการผสมเทียมหรือใช้พ่อโคพันธุ์

ไม่เคย

ผสม 1 ครั้ง/ปี

ผสม 2-3 ครั้ง/ปี

ผสม 4-6 ครั้ง/ปี

ผสม มากกว่า 6 ครั้ง/ปี

คะแนน

0

1

2

3

4

ตัวที่วัดการปรับปรุงพันธุ์ = ข้อ 7.11+7.12+7.13

คะแนนรวม = 0-10 คะแนน

ตัวที่วัดการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม = ข้อ 7.1+7.2+7.3+7.4+7.5+7.6+7.7+
7.8+7.9+7.10.+7.11+7.12+7.13

คะแนนรวม = 0-37 คะแนน

ภาคผนวก ก
การทดสอบความเชื่อถือได้ของกรวัด

1. การทดสอบแบบแอลฟาของครอนบัก (Cronbach's alpha) ใช้ทดสอบ หัสนคติที่มีต่อเจ้าหน้าที่ผู้สัตัว
ทัศนคติต่อการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม และ แรงจูงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม สูตรที่ใช้ใน
การคำนวณ คือ

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right)$$

เมื่อ α = ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อถือได้
 n = จำนวนข้อคำถาม
 $\sum s_i^2$ = ผลรวมของความแปรปรวนของคำถาม
 s_t^2 = ค่าความแปรปรวนรวมของชุดคำถามทั้งหมด

1.1 การทดสอบทัศนคติที่มีต่อเจ้าหน้าที่ผู้สัตัว

	ค่าเฉลี่ย	ค่าความแปรปรวน
คำถามข้อที่ 1	4.39	0.44
คำถามข้อที่ 2	3.46	0.65
คำถามข้อที่ 3	3.64	0.46
คำถามข้อที่ 4	3.83	0.35
คำถามข้อที่ 5	3.59	0.63
คำถามข้อที่ 6	4.22	0.47
คำถามข้อที่ 7	4.09	0.22
คำถามข้อที่ 8	3.82	0.30
คำถามข้อที่ 9	3.81	0.32
คำถามข้อที่ 10	3.82	0.32
คำถามข้อที่ 11	4.26	0.38
คำถามข้อที่ 12	3.87	0.46
คำถามข้อที่ 13	3.71	0.50 / 5.5
ชุดคำถามทั้งหมด	50.51	16.24

$$\infty = \frac{13}{13-1} \left[1 - \frac{(0.44 + 0.65 + \dots + 0.50)}{16.24} \right]$$

$$\infty = 0.72 \checkmark$$

ข้อคำถาม

ร ลำดับ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	0	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
2	3	22	11	9	18	5	1	4	5	3	2	8	9
3	6	33	38	14	30	7	7	26	26	30	8	21	38
4	70	92	96	121	94	88	120	113	112	108	89	104	91
5	72	2	6	7	8	51	23	8	8	10	52	18	13

1.2 การทดสอบทัศนคติที่มีต่อการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม

	ค่าเฉลี่ย	ค่าความแปรปรวน
คำถามข้อที่ 1	3.66	0.88
คำถามข้อที่ 2	3.58	0.59
คำถามข้อที่ 3	3.65	0.75
คำถามข้อที่ 4	3.55	0.89
คำถามข้อที่ 5	3.09	0.98
คำถามข้อที่ 6	4.11	0.27
คำถามข้อที่ 7	3.94	0.50
คำถามข้อที่ 8	4.47	0.34
คำถามข้อที่ 9	3.77	0.62
คำถามข้อที่ 10	3.32	0.82
คำถามข้อที่ 11	4.51	0.32
คำถามข้อที่ 12	4.42	0.50
คำถามข้อที่ 13	3.68	0.55
คำถามข้อที่ 14	4.49	0.33
คำถามข้อที่ 15	3.76	0.45
ชุดคำถามทั้งหมด	58.0	19.46

$$\infty = \frac{15}{15-1} \left[1 - \frac{(0.88 + 0.59 + 0.75 + \dots + 0.45)}{19.46} \right]$$

$$\infty = 0.59$$

ข้อคำถาม

ร. คัมภล	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	1	2	0	7	3	0	1	0	1	3	0	0	1	0	0
2	26	12	25	20	53	2	7	0	13	31	0	4	12	0	4
3	16	40	16	13	27	7	15	7	22	36	5	7	31	6	44
4	88	89	96	104	63	114	105	66	98	76	63	61	97	65	87
5	20	8	14	7	5	28	23	78	17	5	83	79	10	80	16

1.3 ทดสอบแรงงูใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงไก่เนื้อถูกผสม

	ค่าเฉลี่ย	ค่าความแปรปรวน
คำถามข้อที่ 1	0.58	0.24
คำถามข้อที่ 2	0.06	0.06
คำถามข้อที่ 3	0.80	0.16
คำถามข้อที่ 4	0.15	0.13
คำถามข้อที่ 5	0.94	0.05
ชุดคำถามทั้งหมด	2.53	0.89

$$\infty = \frac{5}{5-1} \left[1 - \frac{0.24 + 0.06 + \dots + 0.05}{0.89} \right]$$

$$\infty = 0.35$$

ตาราง 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อความในตัวชี้วัด ค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อความกับตัวชี้วัดทัศนคติที่มีต่อเจ้าหน้าที่สุสศ.
ค่าความเชื่อถือได้

ข้อความ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	ค่าความสัมพันธ์ ระหว่างข้อความ กับ ตัวชี้วัด
1. ช่วยเหลือชาวบ้านด้วยความจริงใจ	1.0													0.60
2. ไม่โอ้อวดความสำเร็จการนำความรู้ใหม่ๆ เกี่ยวกับ การเลี้ยงสัตว์ไปเผยแพร่	.08	1.0												0.37
3. เป็นบุคคลที่ขบถโลดเขย	.21**	.37**	1.0											0.58
4. ไม่ค่อยเจ้าหน้าที่เท่าที่ควร	.18*	.04	.33**	1.0										0.38
5. งานที่บริการชาวบ้าน เช่น การตีควักชิ้น การสวมเทียม การรักษาขังไม่เป็นที่พึงพอใจ	.23**	.24**	.21**	-.01	1.0									0.46
6. เข้ากับชาวบ้านได้ดี	.43**	.02	.21**	.17*	.16*	1.0								0.58
7. อารมณ์แจ่มใส ร่าเริง และเต็มใจทำงานเสมอ	.39**	.09	.23**	.10	.11	.41**	1.0							0.54
8. เป็นบุคคลที่ไม่มีความรู้ความสามารถ	.18**	-.04	.01	.05	.05	.15	.14	1.0						0.29
9. เป็นบุคคลที่ทำงานเห็นชอบ	.12	.07	.14	.08	.14	.2**	.19*	.04	1.0					0.43
10. เป็นบุคคลที่พูดเก่งอย่างเดียวไม่มีกรปฏิบัติ	.27**	.17	.22**	.13	.2**	.18*	.23**	.29**	.3**	1.0				0.54
11. เป็นบุคคลที่ชาวบ้านยอมรับ	.34**	.05	.37**	.25**	.12	.37**	.44**	.11	.15	.07	1.0			0.57
12. เป็นบุคคลที่ไม่คร่งครัดเวลาเมื่อเวลาได้ชาวบ้านทำงาน	.23**	-.03	.09	.13	3.05	.19*	.18*	.06	.16*	.15	.22	1.0		0.47
13. มีความผลงานที่ได้ทำเอาไว้	.41**	-.02	.14	.06	.04	.13	.08	-.04	.14	.62	.18	.49	1.0	0.41
ค่าความเชื่อถือได้ (ค่าอัลฟามาตรฐาน) =														0.72

ตาราง 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อความในตัวชี้วัดค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อความกับตัวชี้วัดทัศนคติที่มีต่อการเลี้ยงโคนมของผู้ผสม
ค่าความเชื่อถือได้

ข้อความ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	ค่าความสัมพันธ์ ระหว่างข้อความ กับตัวชี้วัด
1. โคนมที่ถูกผสมเพียงคนเดียวจาก คอกดูแลโคมีชีวิต	1.0															0.46
2. โคนมที่ถูกผสมโดยคอกขุน เนื่องจากถูกโคมีขนาดใหญ่	.16	1.0														0.46
3. โคนมที่ถูกผสมจนขาด พอกำไม่ อยากซึ่งเนื้อชำแหละเพราะระบอ้อย สู่โคพื้นเมืองไม้โค	.29**	.17	1.0													0.52
4. โคนมที่ถูกผสม มีโครงการคอกใหญ่ ทำในราคาซื้อจนขาดไปแล้ว	.15	.06	.05	1.0												0.19
5. โคนมที่ถูกผสมนิสัยดีกว่าโคพื้น เมืองทำให้ความผูกพัน	.26**	.15	.3**	.04	1.0											0.43
6. การเลี้ยงโคนมที่ถูกผสม ไม้โคใหม่ ผลตอบแทนสูงกว่าการเลี้ยงโค พื้นเมือง	.09	.06	.24**	-.19*	.03	1.0										0.38
7. การเลี้ยงโคนมที่ถูกผสมต้องไปหา หญ้าในถิ่นซึ่งการเลี้ยงโคพื้นเมือง	.02	.11	.06	.02	.07	.07	1.0									0.50

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อความ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	ค่าความสัมพันธ ระหว่างข้อความ กับตัว ชี้วัด
8. โลกนี้ถูกผสมจะเจริญเติบโตเร็วกว่า โลกนี้เมือง	.06	.12	-.05	-.17	-.07	.34**	.26**	1.0								0.41
9. การเดี่ยวโลกนี้ถูกผสมจะช่วยให้ รวมกันมาและช่วยเวลาการบูรณะ	.20	-.02	.08	-.01	.13	-.06	.49**	.13	1.0							0.38
10. โลกนี้ถูกผสมมันจะแทนที่โลก นี้ดีกว่าโลกนี้เมือง	.01	.13	.06	.16	.02	.01	.04	-.003	-.09	1.0						0.24
11. โลกนี้ถูกผสมให้ถูกสายและใหญ่ กว่าโลกนี้เมือง	.08	.12	.09	-.14	.09	.32**	.17	.37	.02	-.13	1.0					0.36
12. การเดี่ยวโลกนี้ถูกผสมเป็นการ ช่วยปรับปรุงพันธุ์โลก	.09	.21	.07	-.17	.07	.35	.18	.52	.11	-.19**	.43**	1.0				0.46
13. การเดี่ยวโลกนี้ถูกผสมจะให้ ดูซ้ำว่าการเดี่ยวโลกนี้เมือง	.02	.09	.20	.17	.17*	-.07	.26	-.11	.04	.16*	-.15	-.22**	1.0			0.28
14. การเดี่ยวโลกนี้ถูกผสมเป็นการ ยอมรับอย่างหนึ่ง	.06	.20	.08	-.20	-.08	.29**	.29	.45	.05	-.05	.44	.37	-.21	1.0		0.43
15. การเดี่ยวโลกนี้ถูกผสมคืองาน ยอมรับและรับราคาให้กิน	-.14	.18	.15	-.24	.08	.24	.12	.25	.07	-.02	.25	.29	-.05	.20	1.0	0.32

ค่าความเชื่อใจได้ (ค่าอัลฟามาตรฐาน) = 0.59

* $P \leq 0.05$

** $P < 0.01$

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อความในตัวชี้วัด ค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อความกับแรงงใจในการตัดสินใจก่อนการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม/ค่าความเชื่อถือได้

ข้อความ	1	2	3	4	5	ค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อความกับตัวชี้วัด
1. ได้รับความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมจากเจ้าหน้าที่	1.0					0.24
2. โคเนื้อลูกผสมของท่านได้รับรางวัลจากการประกวดสัตว์	.12	1.0				0.06
3. พื้นที่ของท่านเหมาะสมสำหรับเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม	.05	-.001	1.0			0.16
4. เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ให้ข้อมูลชี้แจงโคเนื้อพันธุ์แก่คุณ	.15	.25	.03	1.0		0.13
5. ได้รับการสนับสนุนจากรัฐเมื่อเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม	.04	-.05	.32	.10	1.0	0.05
ค่าความเชื่อถือได้						ค่าอัลฟามาตรฐาน = 0.35

ภาคผนวก ง.
ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้ออุบลสม

ตาราง 1 การประกอบอาชีพ

ข้อมูล	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
อาชีพหลัก	
ทำนา	81.5
เลี้ยงสัตว์	0.7
พืชผัก	0.7
สวนยางพารา	9.3
รับราชการ	7.8
อาชีพรอง	
มี	47.7
ไม่มี	52.3
ในกรณีที่มี	
รับจ้าง	27.2
ทำกรเกษตรอื่นๆ เช่น เลี้ยงไก่	17.2
ค้าขาย	3.3
ในกรณีที่ไม่มี	
ไม่รู้จักทำอะไร	52.3
มีแรงงานจำกัด	45.7
ขาดเงินทุน	2.0

ตาราง 2 การใช้ที่ดิน

ข้อมูล	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
ที่ดินถือครองมีเอกสารสิทธิ์หรือไม่	
มี	100.0
ไม่มี	0
ถ้ามี (ไร่)	
2-5	44.4
6-10	37.1
> 10	18.5
ประเภทของที่ดินที่ทำการเกษตร	
ทำนา	
ไม่ได้ทำนา	2.0
ทำนา 1-5 ไร่	88.0
ทำนา 6-10 ไร่	10.0
ทำสวนยางพารา	
ไม่ได้ทำสวนยางพารา	46.4
ทำสวนยางพารา (ไร่)	
1-5	43.0
6-10	8.6
>10	2.0
ทำสวนผลไม้	
ไม่ได้ทำสวนผลไม้	55.0
ทำสวนผลไม้ (ไร่)	
1-5	43.0
>5	2.0
ปลูกพืชอาหารสัตว์	
ไม่ได้ปลูกพืชอาหารสัตว์	66.9
ปลูกพืชอาหารสัตว์ (ไร่)	
1-5	30.5
6-10	2.6

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูล	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
ที่ดินที่เช่าจากผู้อื่น	
ไม่เช่า	88.7
เช่า	11.3
จำนวนที่ดินที่เช่า (ไร่)	
1-5	10.6
มากกว่า 5	0.7
เหตุผลในการเช่าที่ดิน	
ไม่มีที่ดินทำนา	4.0
ปลูกพืชอาหารสัตว์	7.3
มีที่ดินให้ผู้อื่นเช่า	
ไม่มี	99.3
มี	0.7
เหตุผลที่ให้ผู้อื่นเช่าที่ดิน	
ที่ดินอยู่ไกลบ้าน	0.7

ตาราง 3 ภาวะการกู้ยืม

ข้อมูล	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
การกู้ยืม	
ไม่กู้	45.0
กู้	55.0
จำนวนเงินที่กู้ยืม (บาท)	
<1,000	44.4
2,000-10,000	29.8
12,000-20,000	9.2
22,000-30,000	6.7
31,000-40,000	3.9
42,000-90,000	6.0
เฉลี่ย 10,025.8 บาท	
วัตถุประสงค์ในการกู้ยืม	
ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	29.1
ค่าเล่าเรียนบุตร	0.7
ลงทุนทำการเกษตร	39.7
ซื้อที่ดินเพิ่ม	4.0
ซื้อจักรยานยนต์	0.0
การชำระหนี้สินในปีที่ผ่านมา (2537)	
ชำระหนี้หมด	1.3
ชำระหนี้บางส่วน	53.0
ยังไม่ชำระ	0.7
แหล่งกู้หนี้ยืมสิน	
ญาติพี่น้อง	1.3
เพื่อน	0.0
พ่อค้าเอกชน	0.0
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	27.2
ธนาคารพาณิชย์	0.7
ออมทรัพย์	25.8

ตาราง 4 การใช้แรงงาน

ข้อมูล	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
จำนวนแรงงานภายในครอบครัวที่ใช้ในการเกษตร	
1-2 คน	75.5
3-4 คน	24.5
แรงงานที่เป็นเพศชาย	
ไม่มีเพศชาย	2.6
1 คน	73.6
2-3 คน	23.8
แรงงานที่เป็นเพศหญิง	
ไม่มีแรงงานเพศหญิง	0.7
1 คน	91.7
2-3 คน	4.6
แรงงานที่ใช้เลี้ยงโค	
1 คน	5.3
2 คน	88.1
3-4 คน	6.6
แรงงานที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี	
ไม่มี	98.0
1-2 คน	2.0
แรงงานที่เลี้ยงโคเพศชาย	
ไม่มี	2.6
1 คน	89.5
2 คน	7.9
แรงงานที่เลี้ยงโคเพศหญิง	
ไม่มี	3.3
1 คน	95.4
2 คน	1.3
แรงงานในครอบครัวเพียงพ่อหรือแม่	
ไม่เพียงพอ	2.0
เพียงพอ	98.0

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อมูล	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
กรณีที่มีแรงงานพอเพียง มีแรงงานไปทำงานนอกฟาร์ม	
ไม่ทำ	53.6
ทำ	46.4
แรงงานที่ไปทำงานนอกฟาร์ม เช่น	
รับจ้างกรีดยาง	6.6
รับจ้างหิ้วไป	36.4
ค้าขาย	3.4
จำนวนแรงงานที่ไปทำงานนอกฟาร์ม	
รับจ้างกรีดยาง	45.0
รับจ้างหิ้วไป	1.4

ตาราง 5 ข้อมูลทั่วไปด้านการเลี้ยงโค

ข้อมูล	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
เกษตรกรเลี้ยงโคมานาน (ปี)	
0-10	21.2
11-20	31.8
21-30	39.7
> 30	1.3
เกษตรกรเลี้ยงโคถูกผสม (ปี)	
1-5 ปี	68.2
6-10 ปี	30.5
> 10	7.3
โคหันทูพื้นเมือง	
ไม่มีพื้นเมือง	
1-2 ตัว	27.8
3-4 ตัว	51.7
> 4 ตัว	11.2
โคหันทูถูกผสม	
1-5 ตัว	9.3
6-10 ตัว	84.1
> 10 ตัว	12.6
โคหันทูแท้	
ไม่มี	100.0
มี	0.0
ลูกโคเนื้อถูกผสมที่เกิดมาส่วนใหญ่	
เก็บห้าพันธุ์	6.0
เก็บไว้ห้าพันธุ์ไว้ขายบ้าง	94.0
ขายทั้งหมด	-
อื่นๆ	-
ในรอบปีที่ผ่านมามีจำนวนลูกโคถูกผสมที่ขาย	
ไม่ได้ขาย	22.5
1-2	74.2
3-4	2.0

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อมูล	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
> 4	1.3
นอกจากโคลงแล้วมีสัตว์อื่นที่เกษตรกรเลี้ยงไว้	
แพะ	
ไม่มี	99.3
มี	0.7
แกะ	
ไม่มี	100.0
มี	0.0
สุกร	
ไม่มี	96.0
มี	4.0
ไก่	
ไม่มี	78.0
มี	2.0
โค	
ไม่มี	80.1
มี	19.9
กระรอก	
ไม่มี	100.0
มี	0.0
การเป็นสมาชิกผสมเทียม	
ไม่ไปสมาชิกผสมเทียม	7.3
เป็นสมาชิกผสมเทียม	92.7
การใช้บริการผสมเทียมหรือพ่อโคพันธุ์ดีในรอบปีที่ผ่าน	
ไม่เคย	13.3
1 ครั้ง/ปี	39.7
2-3 ครั้ง/ปี	33.1
4-6 ครั้ง/ปี	10.6
> 6 ครั้ง/ปี	3.3

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อมูล	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
พันธุ์โคที่ใช้	
บราห์มัน	84.8
ชาร์โรเลส์	13.2
อื่นๆ	2.0

ตาราง ๘ ด้านสุขาภิบาล

ข้อมูล	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
โรงเรียน	
มี	96.7
ไม่มี	3.3
สาเหตุที่ไม่มีโรงเรียน	
ยังไม่มีเงินสร้างโรงเรียน	2.0
เพิ่งตั้ง	1.3
กรณีที่ไม่มีโรงเรียน เกษตรกรนำไปที่	
ข้างบ้าน	1.2
คอกกลางนา	0.7
ใต้ต้นไม้	0.7
ใต้ถุนบ้าน	0.7
กรณีที่มีโรงเรียน สภาพของโรงเรียน	
หลังคาจาก	59.6
หลังก ะวั กะสี	33.1
หลังคากระเบื้อง	4.0
ไม่มีหลังคา	3.3
ระยะทางจากบ้านถึงโรงเรียน (เมตร)	
0-5	43.0
6-10	43.1
11-50	8.6
100-1,000	5.3
สภาพน้ำท่วมขังของโรงเรียน	
ไม่ท่วม	96.7
ท่วม	3.3
การทำความสะอาดโรงเรียน	
ไม่ทำ	12.6
ทำ	87.4

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อมูล	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
จำนวนครั้งในการทำความสะอาดโรงเรือน (ครั้ง/ปี)	
1-2	35.7
3-5	28.5
> 6	23.2
โกได้รับการฉีดวัคซีน ปากและเท้าเปื่อย	
ไม่ฉีด	19.9
ฉีด	80.1
จำนวนครั้งในการฉีดวัคซีนปากและเท้าเปื่อย	
1 ครั้ง/ปี	43.0
2 ครั้ง/ปี	37.1
สาเหตุที่ไม่นำโคมารับการฉีดวัคซีน ปากและเท้าเปื่อย	
วัวอยู่ไกล	3.3
วัวสายด้อย	2.0
ไม่มีเวลา	13.2
ไม่มีโครมนกัดงัด	1.4
โกได้รับการฉีดวัคซีน เสโรราภิเชพติซีเมีย	
ไม่ฉีด	19.9
ฉีด	80.1
จำนวนครั้งที่ฉีดวัคซีนเสโรราภิเชพติซีเมีย	
1 ครั้ง/ปี	43.7
2 ครั้ง/ปี	36.4
สาเหตุที่ไม่นำโคมารับการฉีดวัคซีนเสโรราภิเชพติซีเมีย	
วัวอยู่ไกล เขามาจำนวนมาก	2.6
วัวแข็งแรงดี	2.0
ไม่มีเวลา	13.9
ไม่ได้รับการฉีดวัคซีน	1.3
การกำจัดพยาธิภายใน	
ไม่กำจัด	36.4
กำจัด	63.6

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อมูล	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
กรณีที่มีการกำจัดพยาธิภายใน จำนวนครั้ง/ปี	
1 ครั้ง/ปี	34.5
2 ครั้ง/ปี	26.5
3 ครั้ง/ปี	2.6
สาเหตุที่ไม่กำจัดพยาธิภายใน	
ว่าแข็งแรงดี	31.8
ไม่มีเงินซื้อถ่ายพยาธิ	2.0
รอกยาที่ทางราชการแจกให้	2.6
การกำจัดพยาธิภายนอก	
ไม่กำจัด	59.6
กำจัด	40.4
จำนวนครั้งในการกำจัดพยาธิภายนอกต่อปี	
1-2 ครั้ง/ปี	9.9
3-5 ครั้ง/ปี	28.5
> 6 ครั้ง/ปี	2.0
สาเหตุที่ไม่กำจัดพยาธิภายนอก	
ไม่ค่อยมีเห็บ	53.0
ไม่มีเงิน	0.6
ขอยาที่ทางราชการแจกให้	6.0
เมื่อไรไม่สลายเกษตรกร	
ปรึกษาเจ้าหน้าที่	53.0
รักษาเอง	47.0
ปรึกษาเพื่อนบ้าน	0.0
อื่นๆ	0.0

ตาราง 7 พืชอาหารสัตว์

ข้อมูล	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
พื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ของเกษตรกร	
ไม่มี	66.9
มี	33.1
พื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ (ไร่)	
1-2	18.5
3-4	9.3
มากกว่า 4	5.2
เหตุผลที่ไม่มีการปลูกพืชอาหารสัตว์	
ไม่มีพื้นที่ปลูก	61.6
น้ำท่วม	1.3
พื้นที่ปลูกไม่ขึ้น	3.3
มีวัวน้อย	.7
พื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์อยู่ห่างจากบ้าน (กม)	
ต่ำกว่า 1	27.0
1-2	4.7
มากกว่า 2	1.4
สภาพน้ำขังในพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์	
ไม่ท่วม	91.4
ท่วม	8.6
พืชอาหารสัตว์ที่ปลูก	
หญ้า	
ไม่ปลูก	67.5
ปลูก	32.5
ถั่วสามฤดู	
ไม่ปลูก	98.7
ปลูก	1.3
กิน	
ไม่ปลูก	100.0
ปลูก	0

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อมูล	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
พื้แกมบูรัม	
ไม่ปลูก	98.0
ปลูก	2.0
การให้อาหารชั้น ในรอบปีที่ผ่านม	
ไม่เคย	84.8
เคย	15.2
จำนวนครั้งที่ให้อาหารชั้น	
ไม่เคย	84.8
เคย 1-2 ครั้ง/ปี	2.0
3-5 ครั้ง/ปี	7.2
5-9 ครั้ง/ปี	2.0
> 9 ครั้ง/ปี	4.0
กรณีที่ไม่เคยให้อาหารชั้นเพราะ	
ไม่มีเงิน	2.6
วัวแข็งแรงดี	82.2
การให้น้ำแร่ธาตุก่อน	
ไม่เคย	38.4
เคย	61.6
จำนวนก้อนแร่ธาตุที่ให้ (ก้อน)	
1-2 ก้อน/ปี	21.2
3-4 ก้อน/ปี	31.1
> 4 ก้อน/ปี	9.3
กรณีที่ไม่เคยให้น้ำแร่ธาตุก่อน เหตุผล	
วัวแข็งแรงดี	35.8
รอนแอกจากทางราชการ	2.6

ตาราง 8 ปัญหาและข้อกวดณะ

ข้อมุด	ร้อยละของกษตรกร นึ่งมด(n=151)
พื้นทึ่ปลูกทอูวไถมี	
ไวมี่ไญหา	5.3
มี	94.7
เมล็ดพันธุ์ปลูกไวมี่	
ไวมี่ไญหา	33.1
มี	66.9
หาซื้อเมล็ดพันธุ์หยาบ	
ไวมี่ไญหา	23.8
มี	76.2
น้ำท่วม	
ไวมี่ไญหา	9.9
มี	90.1
ผลาติดยาก	
ไวมี่ไญหา	69.5
มี	30.5
เข้าหน้าทึ่ไปบริการไม่ถึง	
ไวมี่ไญหา	61.6
มี	38.4

ตาราง 9 ข้อเสนอแนะที่เกษตรกรส่วนใหญ่แนะนำ

ข้อมูล	ร้อยละของเกษตรกร ทั้งหมด(n=151)
ให้ทางรัฐหาเมล็ดพันธุ์มาให้	
ไม่แนะนำ	24.5
แนะนำ	75.5
มีแหล่งซื้อเมล็ดพันธุ์ที่หาได้ง่าย	
ไม่แนะนำ	32.5
แนะนำ	67.5
ควรมีการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ก่อนมาจำหน่ายเกษตรกร	
ไม่แนะนำ	58.9
แนะนำ	41.1
ควรมีเก็บซื้อพันธุ์ข้าวโลกตัวอย่างเพียงพอในการผสมเทียม	
ไม่แนะนำ	46.0
แนะนำ	54.0

ประวัติผู้เขียน

ชื่อสกุล นายปกรณ์ เอกปถิธานพงศ์
วัน เดือน ปีที่เกิด 25 ธันวาคม 2504 อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
วุฒิการศึกษา
วุฒิ ชื่อสถาบัน ปีที่สำเร็จการศึกษา
ส่งเสริมการเกษตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2530
ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน
ตำแหน่ง ชื่อสถานที่ทำงาน
สัตวแพทย์ 4 สำนักงานปศุสัตว์อำเภอสิงหนคร อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์